

HANDLÄGGARE
Stefan Stahre
arkitekt
Tfn 364 26
stefan.stahre@huddinge.se

Program för Huddinge Centrum

Sammanfattning

Remissinstanser

Länsstyrelsen och Trafikverket uppmärksammar att Huddingeveägen och Västra stambanan är riksintressen och att riksintresset stambanan kan behöva utökas. Länsstyrelsen påpekar att det inom programområdet finns risker med farligt godstransporter, trafikbuller, förorenad mark, att anpassning till ett förändrat klimat och översvämningsrisk behöver utredas. Länsstyrelsen delar kommunens uppfattning att betydande miljöpåverkan inte bör föreligga vid ett genomförande av programmet. *Kommentar:* Kommunen menar att det utökade riksintresset för stambanan bör lösas på ett sätt som inte ger mer störningar och markbortfall och som hanterar störningarna för befintlig och planerad bebyggelse. Riksintressen, risker med farligt gods, buller, förorenad mark, klimatanpassning och översvämningsrisk kommer att kunna utredas närmare under planprocessen.

Stockholms läns landsting, SLL Tillväxt, miljö och regionplanering ser mycket positivt på Huddinge kommuns ambitioner med programmet. De önskar förtydliga programmet på en rad punkter. Kommunen uppmanas att öka andelen bostäder och mångfunktionella lösningar vid förtätning och stadsutveckling mm. SLL förutsätter att kontakt tas fortsatt med (SL) och Trafikverket. *Kommentar:* Programmet har förtydligats i linje med SLL:s önsningar. Antalet bostäder har ökats avsevärt efter samrådet. Kommunen har träffat SL och Trafikverket inför, under och efter samrådet. De kommer även att vara remissinstanser i framtiden.

Kommunstyrelsens Planerings- och personalutskott (PPU) menar att programmet är mycket genomarbetat och intressant, det har en tydlig vision och helhetssyn. Det medför dock omfattande ekonomiska åtaganden. PPU pekar på flera osäkerheter i exploateringsekonomi och önskar ett alternativ med en högre bostadsexploatering och möjlighet att minska investeringsutgifterna. De önskar kontinuerlig utredning av exploateringsekonomi, ett framsynt förhållningssätt till parkeringsfrågor. Behovet av f-9 skola inom eller i anslutning till programområdet påtalas och

de önskar se belysning av klimatfrågor och efterlyser ett resonemang utifrån kommunens metod för "ekologisk kompensation". *Kommentar:* Redovisning av projektekonomi och har uppdaterats efter samrådet. Ekonomi har successivt utretts och stämts av med kommunstyrelsens förvaltning. Åtgärder för att balansera ekonomin har tagits, bla så har andelen bostäder kraftigt ökats. Parkeringsnormen för bostäder och kontor är sänkt i förhållande till kommunens generella norm, med hänvisning till närhet till kollektivtrafik. F-9 förväntas lösas på fastigheten Solgård 2:22. Klimatfrågan beaktas och programmet har lagts till text om ekologisk kompensation.

Förskolenämnden framför att programmet har en positiv ambition att utveckla området, att det innebär utmaningar för kommunal service och kan bli kostsamt på grund av markförhållandena. De prognosticerar en befolkningsökning som motsvarar behovet av fyra nya förskolor och ersättningsmark för Falken. Nämnden kräver minst 2000 kvm gårdsyta per förskoleenhet, vilket är en halvering gentemot normala förhållanden. De bedömer att två av de föreslagna förskolorna är olämpliga av miljö- och kostnadsskäl. De föreslår att fastigheten Tomtbergaskolan 13 bygga en ny förskola. Avslutningsvis framför de att programmet bör ges en tydligare miljöprofil. *Kommentar:* Efter samrådet har förskolor lagts till programmet, däribland Tomtbergaskolan 13. Inom programområdet finns inte några normala förutsättningar för anläggning av förskolor. Standardmått och -lösningar kan därför inte tillämpas. Buller och grundläggningsförhållanden måste därför hanteras på okonventionella och ibland mer kostsamma sätt. Programmet förespråkar att föreslagna förskolor ska finnas kvar. Avveckling av Falken måste ske med stor hänsyn till att det råder balans i den offentliga servicen. Vid försäljning av fastigheter och uppdrag för nya detaljplaner blir det aktuellt att hantera miljöprofilering närmare.

Grundskolenämnden vill snarast utreda ny grundskola och var en sådan kan placeras. De föreslår att kommunalhuset och fastigheten Tomtberga 3:1 samt Solgård 2:22. Även markområdet runt Tomtbergaskolan skulle kunna byggas ut som F-6 skola. Avslutningsvis framför de att programmet bör ges en tydligare miljöprofil. *Kommentar:* Grundskola kan inte rymmas inom eller i direkt anslutning till programområdet. Föreslagen fastighet, Solgård 2:22, är ett möjligt läge för nyetablering av F-9 skola. I dagsläget är det osäkert när och om Kommunhuset kommer att kunna ersättas av en ny byggnad. Marken inom Tomtberga 3:1 föreslås i det reviderade programmet att innehålla bostäder och förskola. Angående miljöprofil se kommentar till Förskolenämnden.

Gymnasienämnden framför att samrådsförslaget medför ett behov av gymnasieplatser för nära 550 ungdomar år 2030. Med tanke på flera planerade bostadsområden inom kommunen uppstår ett möjligt framtida

behov av en ny gymnasieskola. Flemingsberg skulle kunna vara ett lämpligt centra för etablering av en ny gymnasieskola. Avslutningsvis framför de att programmet bör ges en tydligare miljöprofil. *Kommentar:* Det är mycket svårt att åstadkomma mark för gymnasieskola inom programområdet. Att kunna etablera nytt gymnasium i Flemingsberg skulle därför kunna vara en tänkbar lösning. Angående miljöprofil se kommentar till Förskolenämnden.

Kultur- och fritidsnämnden understryker vikten av att verksamheter som nämnden företräder tidigt kommer med i planeringen. Nämnden anser det viktigt att Rådsparken knyts an till centrumdelen och att tunnel eller övergång över järnvägen genomförs. Ytor för spontana aktiviteter måste beredas i området, tex utegym, skejt och parkour. Närliggande naturområden ska ges väl skyltade kopplingar. De anser att det är positivt att nämndens verksamheter uppmärksammas i programmet. *Kommentar:* Programmet ska stärka kopplingar, både till Rådsparken och mellan områdets västra och östra del. Planeringen utgår från att Rådsparken ska utvecklas som stor aktivitetspark. Här finns redan utegym, skatepool och klätterblocks mm. Sjödalsparken ska förstärkas som stadspark med inslag av konst och blomsterprakt.

Socialnämnden och Äldreomsorgsnämnden ser positivt på en modernisering av Huddinge centrum. Tillgängligheten för fotgängare och möjlighet att åka kollektivtrafiken är viktigt liksom närhet till trygga grönområden och promenadstråk. Äldreomsorgsnämnden vill se en analys av hur bebyggelsen kring Klockarbacken kommer att påverka äldre boende i och i närheten av området. *Kommentar:* Närboende äldre kommer att uppleva en förändring av karaktären på Klockarbacken. Det kan leda till att en del tycker att området förlorat sitt värde. En grundtanke i programmet är dock att området ska bli mer tillgängligt och tryggt.

Miljönämnden anser att en miljökonsekvensbeskrivning med avseende på trafik, buller, utsläpp och dagvattenflöden ska göras. Nämnden är angelägen om att få konkreta besked från Trafikverket ang nya spår genom Huddinge kommun. De föreslår centrum bör växa längs Sjödalsvägen mot Storängen dels längs Kommunalvägen mot Kvarnbergsplan och att E22 och E23 behöver inte uppförs. De är tveksamma till förslag om relativt många stora/höga byggnader. De är positiva till att bygga bostäder nära kollektivtrafik och till det blågröna stråket. Vidare pekar de på en rad områden som måste lyftas eller undersökas vidare, bla förorenad mark, buller, vibrationer, luftföroreningar, skyddsavstånd till befintlig bensinstation, vatten och dagvatten, den rödlistade och fridlysta växten knölvial. Förslaget E3 behöver enligt nämnden tas bort pga att det är del av våtmarken och kan översvämmas, är ett grönt samband och påverkar naturupplevelsen kring den. *Kommentar:* Programmet har genomgått en behovsbedömning och krav på

MKB föreligger inte. Slutsatsen delas av Länsstyrelsen. Programmet argumenterar för ett bättre omhändertagande om dagvatten generellt. Se kommentar till nya spår under kommentarer till tex Trafikverket. Det reviderade programmet föreslår en utveckling längs Sjödalsvägen mot Storängen och längs Kommunalvägen mot Kvarnbergsplan. Byggnaderna E22 och E23 ligger i ett gott läge för att ansluta till befintlig infrastruktur och kan därmed spara utgifter och påverkan från nya vägar, ledningar och avlopp. De bidrar även till att ge förslaget en balanserad ekonomi. En låg skala och en intim struktur eftersträvas. Enligt MIFO-databasen finns det i dagsläget inga förorenade områden. Handlingen har kompletterats på flera av de punkter nämnden påpekar. Fler utredningar hanteras senare, däribland markteknik, buller- och vibrationer, luft, risker med befintlig bensinstation, dagvatten samt exploatering vid E3.

Hjärt- och Lungsjukas förening i Huddinge/Huddinges råd för funktionshinderfrågor anser att det har fått för kort svarstid och att programmet ska beakta god tillgänglighet. De framför kritik mot att ta bort infartsparkeringen. Detta delas även av *Boende 1 och 2 Huddinge Kommun*. *Kommentar:* Samrådstiden har varit drygt åtta veckor. Ambitionen är att hela området ska bli mer tillgängligt. Infartsparkering behöver detta utredas vidare, men troligen integreras infartsparkering med något av parkeringshusen.

Miljövårdsrådet ser att det finns goda intentioner med programmet och att det finns förutsättningar för en bra lösning. Grönstråket vid Kyrkdammarna bör bevaras. Bra med parkkvarter som ger grönska och öppenhet. *Kommentar:* Programmet ska lyfta boende- och rekreationsmässiga kvaliteter kring Kyrkdammarna samtidigt som större grönytor bevaras, dagvattenhantering/dammar ska kunna utvecklas.

Hyresgästföreningen ser positivt på planerna gällande byggandet av bostäder men vill att de blir hyresrätter. *Lokala hyresgästföreningen i Hajen/Forellen* anför att programmet är motsägelsefullt och inte utgår från de boendes behov utan från kommersiella intressen. De tycker föreslagna byggnader är för höga och bryter mot bebyggelsekaraktären. De framför en rad argument mot detta och ger även förslag till önskade förbättringar. *Kommentar:* Program och detaljplaner kan inte reglera upplåtelseformen för bostäder. För att samordna fastighetsägares, byggherrars, boendes intressen och allmänna nyttigheter i en helhet upprättas programmet. Motstridighet bland olika intressen uppstår alltid i stadsbyggnadsprocessen. En grundidé att de karaktäristiska rummen ska byggas ut. För att uppnå detta tillåts en fortsatt blandning av högt och lågt och en blandning av boende och verksamheter.

Polismyndigheten ifrågasätter programförslaget som ett hot mot bebyggelsestrukturer och kulturgeografi, gröna ytor mm. Det tycker också att

Storängens industriområde borde bevaras. *Kommentar:* Avsikten är att ta tillvara mycket av det som myndigheten framför, därför är bla begreppet ”sociala rum” mycket viktigt.

Fullersta fastighetsägareförening (FFF) uppskattar att fler möjligheter att nå pendeltåget utreds. Förslaget bör bättre behandla pendeltågens kapacitet. Trafiklösningar som föreslås är orealistiska och att kommunen har dålig kännedom om markförhållandena. Har befintlig infrastruktur och grönområden kapacitet även för den tillkommande förtätningen? Bebyggelsen anses föra med sig en ökning av buller i omgivningen. Kommunens ställningstagande till MKB vittnar om en betydande brist på insikt om markförhållandena. Kostnader måste redovisas bättre. *Kommentar:* Genom att ny bebyggelse uppförs och allt fler boende väljer att använda tågtransporter kommer SL att behöva öka sin kapacitet. Det mesta av föreslagen exploatering förutsätter dels att Södertörnsleden byggts ut och att föreslagen ombyggnad av infrastrukturen enligt programmet genomförts. Tillräcklig grönsstruktur kan bli ordnas genom att tillgängliggöra befintliga grönområden. Vid planering föreslagen bebyggelse studeras buller närmare. Ställningstagande till behovet av MKB stärks av Länsstyrelsen. Bedömningar av kostnader och intäkter vid genomförande av planprogrammet redovisas i det reviderade programmet.

Företagarna i Huddinge delar inte programförslagets syn på framtida funktioner och fysiska utveckling. Möjligheten att genomföra port under järnvägen har inte belysts och inte heller de ekonomiska konsekvenserna. De anför fler kritiska argument baserade på plan- och bygglagen, Trafikverkets förstudie med nya spår förbi Huddinge, fördyrande parkeringslösningar, byggnadsfria avstånd samt andelen kontor. *Kommentar:* Se kommentar till Trafikverket, Länsstyrelsen och Stockholms läns landsting ang förstudie för spårtrafik och infartsparkering. Ekonomiska konsekvenserna beskrivs kontinuerligt och har bli redovisats på kommunens hemsida. Uppskattning av ekonomi redovisas i den reviderade programhandlingen. Byggnadsfria avstånd behöver utredas vidare. Programmet har omarbetats så att vissa lägen för kontor tagits bort.

Arena Huddinge vill att den första etappen inte bör vänta tills Södertörnsleden byggs. De delar Företagarnas syn att om porten under järnvägen måste lösas på ett ekonomiskt försvarbart sätt. Alternativ bör föreslås för att motverka ingrepp i infrastrukturen och påverkan på grundvatten. Kommunen uppmanas utöka sin dialog med näringslivet. *Kommentar:* Större delen av programmet förutsätter att Södertörnsleden byggts ut och att infrastrukturen enligt programmet genomförts. Omprioriteringar av etapperna och deras innehåll har gjorts till följd av samrådet. Ang ekonomi och infrastruktur se kommentarer till Företagarna Huddinge, Trafikverket mfl. Utöver den

ordinarie remissen för programmet har kommunen vid två tillfällen haft en utökad dialog med näringslivet i Huddinge.

Stockholms Handelskammare ställer sig positiv till programmet och att studentbostäder tas upp. Enligt deras prognos vore det fördelaktigt att förtäta mer än vad som föreslås. *Kommentar:* Andelen bostäder har ökat. Studentboende tas upp och det är i senare skede möjligt att diskutera detta vidare.

Trafikverket Region Stockholm menar att förutsättningarna för kollektivtrafik är goda. De tar upp riksintressen och menar att hänsyn bör tas till två nya spår genom hela Huddinge samt programmets inverkan på väg 226. De vill ta del av en mer utförlig beskrivning av förslaget och dess trafikkonsekvenser. Tunnelutformningen (port) bör beakta behov av ytterligare två spår. 25 meter närmast järnvägen bör lämnas bebyggelsefritt för att klara risker med urspårning och olyckor med farligt gods. Det tar upp frågor om buller och vibrationer *Kommentar:* Huddinge kommun har tidigare yttrat sig positivt kring Trafikverkets förslagshandling för utökad riksintresse för Västra stambanan fram till Flemingsberg. Kommunen ser dock att en fortsatt utbyggnad av stambanan ytterligare norr ut skulle ge upphov till flera strukturella problem. Trafikverket har fått ta del av det material som efterfrågas och diskussioner kring trafiken har hållits. Icke störningskänsliga verksamheter (garage) föreslås inom 25 m. Riskanalyser, buller- och vibrationsutredningar ska göras i kommande detaljplaner.

Stockholm Vatten AB anser att förslaget ger påfrestningar för ett redan belastat system och menar att handlingen bör kompletteras på en rad punkter. Delar av förslagen ligger inom områden med risk för översvämningar och tillägg får tex inte begränsa möjligheterna att utöka befintliga dammar. De förespråkar att öppna upp kuverterade delar av Fullerstaån. *Kommentar:* Stockholm vattens synpunkter beaktas och arbetas in i den fortsatta planeringen.

AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) ser positivt på att det planeras ny bebyggelse i närheten av Huddinge station. SL har tidigare bedömt att antalet resenärer bedöms bli för få för att nå upp till SL:s riktlinjer för nya entréer. De ser för- och nackdelar med avstängning av Kommunalvägen och förutsätter att planerad tunneln får vägbredd på minst 7,0 m. De bedömer att dockningsterminal är mindre lämplig, att ny bussterminal måste integreras med service och handel och att infartsparkering med centrumparkering bör utredas. *Kommentar:* Kommunen bedömer att exploateringen i Huddinge Centrum, Storängen, Glömsta/Vistaberg borde skapa ett tillräckligt underlag för ytterligare en entré till stationen. Förslagen entré på mitten av stationen kan i en framtid byggas från en eventuell förbindelse över järnvägen och mellan bebyggelse på bägge sidor om spåren. Utrymmen för handel och

service bör kunna i terminalen. Kommunen och SL har arbetat på nya förslag till utformning av bussterminal, vidare arbete kommer att följa. Ang infartsparkering se rubriken Parkering i programmet eller kommentar till bla SLL.

Södertörns brandförsvarsförbunds önskar att deras PM beaktas i projekteringsarbetet, förespråkar sprinkler nya byggnader, anser att en sammanhållen riskanalys bör fram. *Kommunen* och Södertörns brandförsvarsförbunds har under samrådet tillsammans gjort ett platsbesök och närmare bedömt riskerna inom programområdet. Justeringar har gjorts i förslaget och risker kommer att utredas närmare i detaljplaneskedet. PM och synpunkter kommer att vidarebefordras till framtida exploatörer.

Vattenfall Eldistribution AB meddelar att eldistributionsnätet måste byggas ut. *Kommentar:* Vattenfall kommer att fortsätta vara samrådspart under detaljplaneringen.

Sakägare

Brf. Rådstugan tycker att förslaget innehåller många intressanta idéer men med mycket dyrbara trafikomläggningar. De saknar tekniskt ekonomiska konsekvensanalyser. Förslaget E4 anser de inte vara möjligt att genomföra. *Kommentar:* Ekonomiska konsekvenser är uppdaterade i programmet. Kommunen noterar synpunkter ang E4.

Huge Fastigheter är positiva program för Huddinge centrum och uppskattar samarbetet mellan kommunen och fastighetsägarna under framtagande av programmet. Vision och tankar kring sociala rum är värdefullt för inriktningen och utvecklingen av Huddinge centrum. De uppskattar även prioritering av fotgängare, cyklister och kollektivtrafik. De vill ha betydligt fler bostäder/högre exploateringsgrad, prioritering av bostäder och parkeringar i etapp 1, bebygga norra sidan av Klockarvägen och vid Klockarbacken. Parkeringsbehov behöver utredning, byggnaderna bör ges en flexibel användning och programmet bör anpassas efter Paradisets vinnande arkitektförslag. Huge vill prioritera handel på Sjödalsidan, tidigarelägga första etappen, utöka programområdet att innefatta kommunalhuset med omgivning och hela höjden vid Klockarbacken. *Kommentar:* Kommunen och Huge har haft flera möten under revidering av programförslaget. Flera av de synpunkter som inte kommenteras nedan har kunnat stämmas av underhand. Programmet ger möjlighet till fler bostäder/högre exploateringsgrad, omprioritering av etapper har gjorts för att balansera service, infrastruktur och ekonomi mot tillskottet av bostäder. Förslaget tar upp bebyggelse på norra sidan av Klockarvägen, vid Klockarbacken och området intill Kommunalhuset. Parkeringsbehov har översiktligt bedömts men behöver utredas vidare. Flexibel användning har till viss del kunnat tillgodoses och programmet har anpassas efter Paradisets arkitektförslag. Handel prioriteras

på Sjäodalssidan men närservice är av flera anledningar nödvändig även på Fullerstasidan.

Rockan 2 ser gärna att E17 förblir obebyggt område, att berget med träden vid E8 lämnas oförändrad, parkeringshuset E9 är bra att bygga om, Solvägen får inte bli genomfart och E18 ligger på en nybyggd lekplats. Parken är inte stor nog att förminska. *Kommentar:* E17 är betydelsefullt för programmet, bebyggelse vis E8 ska anpassas till intilliggande bebyggelse och natur, Solvägen öppnas inte för genomfartstrafik, E18 förändrats så att de befintliga flerbostadshusen ligger kvar men byggs samman och parken ska inte påverkas av det.

Rockan 12 tycker inte E8 behövs för att hantera bullerproblematiken och att områdets idylliska karaktär lämnas obebyggd. Ev bebyggelse måste hantera sol och bör inte vara högre än tre eller fyra våningar. Finns behov av 2 hotell? Kan Huddinge få ökad kapacitet för pendeltåg? Parkeringsnorm kanske behöver höjas. Förslaget bör kompletteras med en analys av utbyggnadsetapper. *Kommentar:* Bullret från både järnväg och väg ger upphov till överskridanden av bullerriktvärden, risken är även stor för framtida överskridanden. E8 kommer att behandlas genom detaljplaneläggning. Solstudier kan utarbetas under kommande planering. E8 har tagits ned en våning. Ang hushöjder och skuggning se kommentar till Hyresgästföreningen i Huddinge. Programmet innehåller inga hotell. Genom att ny bebyggelse uppförs och allt fler boende väljer att använda tågtransporter kommer SL att behöva öka sin kapacitet. P-normen förutsätter att kollektivtrafiken har kapacitet samt att det enskilda resande sker mer hållbart. Programmet vill kunna erbjuda både soliga och skuggiga miljöer. Etappindelning omprioriterats.

HSB Brf Paradisbacken har inte fått samrådshandlingar, endast en summarisk sammanställning. HSB Brf Paradisbacken är intresserade av område G6 och E25. I en senare inlägga önskar föreningen hållas underrättad angående G6 och E25. *Kommentar:* Kommunen har skickat en sammanfattning av programhandlingen, inklusive upplysningar om hur man kan nå det fullständiga programmet via kommunens webbplats mm, till posten för utdelning till HSB Brf Paradisbacken vid samrådets början. Kommunen och föreningen har fört vidare diskussioner under samrådet. Bla har man enighet kring E25 och att detta inte förändras till följd av samrådet.

Boende Vikingavägen 11, 5 tr meddelar att Huddinge centrum är bra som det är och att förslaget är slöseri med skattededel. Stuvsta centrum borde rustas upp, liksom lekparken Vikingaparken. Borde kommunen inte gått ut och frågat folk vad de tycker innan förslaget presenteras? *Kommentar:* Centrum behöver av flera anledningar utvecklas. Det investeringar som kommer att

göras är avsedda att förvalta kommunens skattepengar. Kostnader är tänkt att fördelas på exploatörer som står för de olika byggnadsprojekten. I Översiktsplan 2030 beskrivs kommunens syn på hur Stuvsta ska kunna utvecklas. Den kommunala lekplats som ligger närmast Vikingavägen är Solfagraparken. Där finns bla klätterställning, gungor, sandlåda och rutschkana. Boende och verkande i Huddinge centrum har gett synpunkter och inför samrådet genomfördes även en medborgardialog.

Svenska kyrkan i Huddinge och Huddinge församling framföra kraftiga reaktioner på förslaget. De bedömer att E11, E1, E2 samt stambanan breddningen kommer att påverka dem ur miljö- och bullersynpunkt. Programmet bedöms eliminera kyrkans månghundraåriga mötesplats. De saknar beskrivande text om området där kyrkobyggnaden finns. Kyrkan efterlyser fortsatt dialog. *Kommentar:* Kyrkomiljön är i många avseenden mycket värdefull. Programmet beskriver de värden som är särskilt utpekade i kommunens kulturmiljöinventering. Buller och kulturmiljö kan behandlas mer detaljerat i kommande planering. E1 har tagits bort. Angående extra spår se kommentar till Trafikverket. Kommunen har under samrådet fört dialog med kyrkan och till följd av detta utökat programmet på kyrkans mark.

Brf Domarringen 1 uppmärksammar att deras parkeringsplatser försvinner till följd av programmet. De föreslår att parkeringsgarage byggs på föreningens mark mot Huddinge stationsväg. *Kommentar:* Det reviderade programförslaget tar höjd för att ett nytt parkeringsgarage ska kunna byggas i anslutning till Domarringen 1. Hur det i detalj ska lösas och bekostas behandlas inom senare planering.

Brf Siken 2 motsätter sig att dess mark tas i anspråk för förslag E20. *Kommentar:* Programmet är efter samrådet ändrat så att bebyggelseförslaget E20 utgår.

Mångårig Fullersta-bo, numera boende Forelltorget 2 tycker inte att bostadshus kring Tingshuset, Kontor norra spetsen, Hotell/studentbostäder Fullersta torg bör komma till stånd. Frågor ställs om markförhållanden i relation till ny bebyggelse, p-garagens yta och placering, den ekonomiska situationen kring Paradiset samt betydelsen av nya stormarknader utanför programområdet. *Kommentar:* Förslagen vid Tingshuset och Fullersta torg ligger kvar i programmet men kräver ytterligare undersökningar av bla mark och kulturmiljö vid framtida planering. Kontor norra spetsen är borttaget. Programmet innehåller en uppdaterad tabell som redovisar antal p-platser och läge. Uppskattade kostnader för genomförande av programförslaget presenteras för samhällsbyggnadsnämnden inför beslut om godkännande. Paradiset måste utredas närmare. Handeln i området vänder sig till en lokal

köpkrets och bygger på tillgång till god kollektivtrafik. Därmed skiljer sig områdets handel från bla bilberoende stormarknader.

Tyresåns vattenvårdsförbund framför synpunkter om dagvattenhanteringen inom programmet. Bla måste Trehörningen få en minskad påverkan. De är positiva till programmets ambitioner med öppna dagvattenlösningar.

Kommentar: Programmet är uppdaterat med uppgifter om dagvatten. Arbetet med hantering av dagvatten fortsätter genom hela planprocessen.

Boende Forelltorget 8, har lämnat synpunkter vi två tillfällen. De framför bla att mer info borde nått beröra i området och att miljökonsekvensbeskrivning och kostnadsberäkningar bör tas fram. De vill att det byggs aktiviteter för alla åldrar i Sjödalsparken samt cykelparkering, nya busshållplatser. De framför kritik mot att programmet är gjort av arkitekter som är okunniga om områdets geologi och ger en beskrivning av denna. De ställer bla frågor om i vems intresse planeringen görs, om SJ kontaktats, om bebyggelsen kan byggas energisnålt, om lekscolor får tillräcklig utomhusmark och vad programmet gör för socialt utslagna. *Kommentar:* Flera berörda har fått utökad remisstid. Material har spritts i centrum och särskilt samarbete med HUGE för att nå boende har genomförts. Programmet medför inte betydande miljöpåverkan varför formell Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) inte behövs.

Länsstyrelsen stödjer även detta. Det reviderade programmet är utförligare vad gäller konsekvenser än tidigare. Sjödalsparken planeras genomgå en upprustning för människor i alla åldrar. Lägena för framtida busshållplatser är ännu inte bestämt. SL tar ställning till det i kommande planering. Det har hela tiden varit känt att stora delar av Huddinge centrum har svåra grundförhållanden. Det är en av flera svåra faktorer att hantera vid framtida planering och utbyggnad. Kommunen har tidigare redovisat principer för kostnadsfördelning och etapputbyggnad. Detta har utretts vidare och finns som underlag för beslut i samhällsbyggnadsnämnden. Huvudskälen till varför centrum bör utvecklas anges i planprogrammet. Energieffektivt byggande kan till viss del hanteras under planprocess och avtalsskrivning. Förskolor och tomter behöver studeras närmare. I centrum finns behov av förskolor samtidigt som det är ont om fria markytor. Programmet har samrått med Trafikverket och SL mfl. Under rubriken Social- och äldreomsorg tas särskilda boenden mm upp.

Huddinge trafikskola anser att programmet är bra och kommer att vara bra för centrumets framtid och företag. De är kritiska till föreslagen bebyggelse i anslutning till deras lokaler och parkering och ser att det skulle negativt för företagets ekonomi. *Kommentar:* Det är viktigt att trafikskolans önskemål behandlas inom följande detaljplanering.

Trådspiken 6 och *Kvartersorganisationen Marmorner* motsätter sig förslag El

Kommentar: Föreslagen bebyggelse E1 utgår till följd av samrådet.

Boende kring Huddinge C och Sjödalsbacken mfl lämnar protester mot byggnader mitt emot Sjödalsbacken 1 och 3. De värnar om de naturliga grönområdena i centrala Huddinge och betydelsen för flora och fauna, barn och rekreation. *Kommentar:* Under samrådet har en ytterligare bedömning av området gjorts. Konsekvenser av bebyggelse i anslutning till skogsområdet beskrivs närmare.

Boende Sjödalsstorget 9 framför att förslag E14 täcker befintlig nödutgång till bostadshuset och hänvisar till brandförsvaret. *Kommentar:* Brandförsvaret ingår som samrådspart även i fortsatt planering. Husets säkerhet ska inte äventyras av programförslaget.

Boende Sjödalsbacken 7 B 2tr vill inte ha förslag E20 och 21 i Sjödalsparken och motsätter sig öppet vatten. Parkeringshus och cykelparkering föreslås längs järnvägens bägge sidor för att dämpa buller och erbjuda butiker. *Kommentar:* E20 och 21 utgår ur den reviderade programhandlingen. Öppen dagvattenhatering i parken har vidare och redovisas med en annan utbredning än i samrådsförslaget. Förslaget till parkeringshus har tagits i övervägande i det reviderade programmet. Det skapar en helhet och förhåller sig kreativt till fler problem inom området.

Boende vid Kvarnbergsplan förvånas över ställningstagandet till miljökonsekvensbeskrivning: *Kommentar:* Kommunen konstaterar att det inte finns formellt krav på miljökonsekvensbeskrivningar för planprogram. Området omfattar olika typer av miljöfrågor som kan behöva belysas vidare. Bedömningen är ändå att de inte har en betydande påverkan.

Boende Klockarvägen 7 bestrider programförslaget i sin helhet. *Kommentar:* Kommunen bedömer att det finns möjlighet att göra förändringar, utveckla och ta hand om problem inom programområdet.

Boende Laxen 1 framför att programmet är innovativt och optimistiskt men är kritiska till bla bebyggelse i grönområden. Det tycker även att föreslagen skala är för stor och ger skugga i centrum. *Kommentar:* Centrums intim skala som är en stor kvalitet och som ska värnas och utvecklas. Soltimmar kommer att kunna studeras i kommande detaljplanering. En utgångspunkt är att utnyttja närhet till service och kommunikationer samt utnyttja befintlig infrastruktur. Investeringar i enkelsidigt bebyggda gator är mer motiverade och bidrar mer till kommunen om de utnyttjas dubbelsidigt.

Boende Tomtbergaskolan 4 vill se att Huddinge station förläggs under mark så att ny mark skapas vid spåren. *Kommentar:* En överdäckning bedöms ge orimliga kostnader i jämförelse med tunnel.

Boende 2 Huddinge Kommun anser att bebyggelse på Paradistorget är orimligt med hänsyn till gymnasiets elever, parkering och transporter. *Kommentar:* P-platser ska lösas i föreslagen byggnad och andra garage. Den föreslagna parken torde erbjuda bättre utemiljö för eleverna än dagens parkering.

Boende grupp A, B och C Sjödalsbacken 9 framför kritik mot förslag E20, E21, E22 och E23 och undrar varför Sjödalsparkens norra del inte föreslås för bebyggelse. De reagerar mot trafikplats vid Sjödalsbacken/Klockarvägen. Namnunderskrifter bifogas. *Kommentar:* E20 och E21 har utgått ur programhandlingen. Sjödalsparken föreslås inte bebyggas för att behovet av grönyta är stort. E22 och E23 kommer att prövas vidare. Trafikplats är en vändplan i likhet med den som finns där i dagsläget.

Boende Dalhemsvägen 10 framför bla att tunneln är en utmaning pga grundförhållanden. Det bör finnas möjlighet till ändring av planen. Den nya bussterminalen och torget uppväger inte en längre gångväg för bussresenärer. Tveksamhet uttrycks för flera föreslagna byggnader. *Kommentar:* Geologiska utredningar kommer att behövas i senare skede. Det går att förändra projektets delar succesivt. Att flytta bussarna har nackdelen att det blir längre gångväg. I det reviderade programmet är bussterminalens något förändrad. Placering, innehåll, skuggverkan mm kan studeras vidare i kommande detaljplanering.

Boende Envägen 8 vill inte att förslagen E1, E3 byggs och framför att det är trevligt att det finns villakvarter nära centrum. *Kommentar:* E1 har utgått ur programmet. E3 får ligga kvar då det till större delen ligger på mark som redan är ianspråktagen. Genom att bygga bostäder centralt kan transporter begränsas, befintlig infrastruktur användas och användande av kommunala medel begränsas.

Tio boende Sjödalsstorget 17 och *Boende Paradistorget 12* anser att E16 inte bör byggas och bifogar namnlista. *Kommentar:* Den exakta placeringen, höjden mm för E16 studeras närmare i detaljplaneskedet.

Boende Sjödalsstorget 17 har synpunkter på föreslagen p-norm. *Kommentar:* Gällande p-norm ska även inkludera gästparkering och det är varje enskild fastighetsägares ansvar att anordna parkering.

Boende Rådstuguvägen 5 anser att viktig ekonomisk information saknades vid infomötet och undrar om det finns dolda trafikplaner. I framtiden behövs fler platser för infartsparkeringar och platser i anslutning till bostad.

Kommentar: Kommunalekonomiska konsekvenser beskrivs i det reviderade programmet. Planerade infrastruktursatsningar finns redovisade i programmet och i den trafikutredning som sedan samrådet funnits på projektets webbplats. Föreslagen P-norm förutsätter utbyggd kollektivtrafiken samt att det enskilda bilinnehavet minskar.

HSB Södertörn och HSB Bostad AB ser positivt på programmet. De framför bla att det bör vara större tonvikt på bostäder än kontor. Flera projekt skulle också kunna tidigareläggas. De är tveksamma till de ekonomiska möjligheterna att genomföra bla trafikomläggning. Det ekonomiska utrymmet i detta marknadsläge är begränsat. *Kommentar:* Förändringar i etappindelning har skett. Kommunalekonomiska konsekvenser beskrivs i det reviderade programmet. Efter revidering har programmet fått ett stort bostadstillskott.

Boende Kungsholms Strand önskar behålla marken framför Kommunalvägen 20 obebyggd. *Kommentar:* Fastigheten ägs av HUGE fastigheter AB. De önskar se en utveckling av sin mark.

Förändringar i programmet

Programområdet har utökats med mark i nordväst i anslutning till påfartsramp mot Huddingevägen, i nordöst inom kyrkans mark längs Kommunalvägen och på höjden längs Kyrkogårdsvägen, i sydväst vid påfartsramp till Huddingevägen och i sydöst över hela höjden vid Klockarbacken. I de utökade områdena föreslås bensinstation (påfartsramperna) bostäder (vid kyrkan och Kyrkogårdsvägen) och parkmark (Klockarbacken). Området runt fastigheten Klockarbacken 7 har plockats bort då denna redan ingår i en pågående detaljplan.

Programområdet har fått en fördubbling av antalet bostäder, parkering i garage och kapacitet för förskola. Yta för handel har halverats och yta för kontor har minskats drastiskt.

Nytt horisontår för programmet är 2040 och förutsätter en etappvis utveckling av området. Programmet har kompletterats med översiktliga beräkningar av kostnader och intäkter samt principer för fördelning av detta. En något större tonvikt på beskrivning av konsekvenser av föreslagna förändringar har utvecklats och de flesta texter har utökats eller uppdaterats.

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade 18 april 2011 att ge samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att ta fram ett planprogram för Huddinge centrum i enlighet med KSF:s tjänsteutlåtande daterat 5 april 2011. Samhällsbyggnadsnämnden beslöt 26 april 2012 att samråd får ske för program för Huddinge centrum.

Det finns flera skäl för kommunen att skaffa sig en samlad bild av en önskvärd utveckling av Huddinge centrum och dess närmaste omgivning.

Ett skäl är att kommunen återkommande får förfrågningar om olika bebyggelseprojekt inom programområdet. För att kunna ta ställning till dessa behöver kommunen skapa sig en samlad bild av vilken bebyggelseutveckling som är lämplig för området. Denna samlade bild måste ta hänsyn till en rad frågor och ofta motstridiga intressen som gör anspråk på marken.

Ett annat skäl är att Huddinge centrum ska ges möjlighet att växa och utvecklas för att kunna behålla och utveckla sin attraktionskraft som lokalt centrum, i konkurrens med regionens övriga handelsplatser.

Ett tredje skäl är att det i samband med pågående översiktsplanearbete behövs en vision om områdets framtida funktioner och fysiska utveckling.

Program för Huddinge centrum har tagits fram av en projektgrupp under ledning av planavdelningen på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Hur har programsamrådet gått till?

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 26 april 2012 att samråd får ske för program för Huddinge centrum. Samråd har skett under tiden 9 maj – 6 juli 2012.

Programhandlingar har sänts enligt remisslista till myndigheter, kommunala nämnder och organisationer samt till fastighetsägare enligt fastighetsförteckning. Handlingarna har funnits tillgängliga i Tekniska nämndhuset samt på Huddinge kommuns hemsida.

Yttranden

Följande remissinstanser har inte svarat

Försvarsmakten, Hembygdsföreningen i Huddinge, Huddinge Naturskyddsförening, Friluftsförbundet, Huddinge pensionärsråd, Skönhetsråd, Huddinge brottsförebyggande råd, Huddinge villaägarkrets Hörningsnäs villastads förening, Huddinge Centrums företagarförening, Svensk Handel, region Stockholm, Stockholms läns museum, Förpacknings- och tidningsinsamlingen, Skogstyrelsen, region Stockholm

Följande remissinstanser har ingen erinran

Lantmäterimyndigheten, SRV återvinning AB, Svenska Kraftnät, Södertörns Fjärrvärme AB

Remissinstanser

Länsstyrelsen

Ett programförslag, upprättat i mars 2012, har översänts till Länsstyrelsen för samråd. Syftet med programmet är att ta fram en vision om Huddinge centrums framtida funktioner och fysiska utveckling.

Enligt 5 kap. 14 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL ska Länsstyrelsen under samrådet bl.a. särskilt ta till vara och samordna statens intressen, ge råd om tillämpningen av 2 kap. PBL, verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken följs, samt verka för att en bebyggelse eller ett byggnadsverk inte blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsens synpunkter

Riksintressen

Västra stambanan och Huddingevägen är utpekade som riksintressen för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken, varför ett genomförande av programmet inte får försvåra utnyttjandet av dessa, varken nu eller i framtiden. Länsstyrelsen ställer sig bakom de synpunkter som Trafikverket framför och anser att kommunen behöver redovisa att någon skada på riksintressena inte kommer att uppstå till följd av programförslaget.

Om detta inte kan klargöras under planprocessen kan Länsstyrelsen komma att pröva detaljplanen enligt 11 kap. 10 § PBL.

Hälsa och säkerhet m.m.

Transporter av farligt gods

I programförslaget redogörs för de leder där farligt gods transporteras. När Södertörnsleden är färdigställd kommer transporterarna sluta att gå på Storängsleden. Länsstyrelsen vill dock påpeka att hänsyn behöver tas till dagens situation fram tills dess att Södertörnsleden är klar och tas i drift. När det gäller stambanan behöver utrymme för två ytterligare spår beaktas, vilket kan förmodas förflytta riskerna närmare planerad bebyggelse.

I detaljplaneskedet behöver risker förknippade med farligt godstransporter vidare identifieras och beskrivas med stöd av en riskanalys.

Länsstyrelsen avvaktar vidare planering, men vill redan nu framhålla

Länsstyrelsens rekommenderade avstånd om 25 meter utan bebyggelse invid transportleder för farligt gods. Detta gäller i synnerhet för känslig bebyggelse såsom bostäder.

Trafikbuller

Bebyggelsen inom programområdet utsätts för buller från den spårbundna trafiken på stambanan och kan även komma att beröras av buller från vägtrafik. Forskning visar att människor som exponeras för flera bullerkällor ofta upplever sig mer störda än människor som utsätts för buller från en källa, trots samma totala ljudnivå. För att få en så god ljudmiljö som möjligt ställs därför stora krav på utformningen av den nya bebyggelsen.

Länsstyrelsen anser att utgångspunkten för fortsatt planering bör vara att bostadsbebyggelsen utformas så att en god ljudmiljö för alla lägenheter kan innehållas, även om avstegsfall kan motiveras. Vid tillämpning av avstegsfall bör strävan vara att med hjälp av placering och utformning av bebyggelsen, så långt möjligt kompensera för höga bullernivåer, med en ljuddämpad tystare sida och en god helhetsmiljö.

Länsstyrelsen anser att kommande bullerutredning bör beakta de trafikökningar som förväntas på både väg och järnväg i framtiden.

Förorenad mark

Enligt Länsstyrelsens MIFO databas (modell för info om förorenade områden) finns potentiellt förorenade områden inom programområdet. Det är viktigt att behovet av eventuella saneringsåtgärder eller andra hänsyn på grund av markföroreningar klarläggs i planskedet.

Anpassning till ett förändrat klimat / Översvänningsrisk

Under kapitlet Natur redogörs för flera olika miljörelaterade förhållanden. Klimatanpassning i och med ett förändrat klimat nämns dock endast kort i samband med risk för skred/höga vattenstånd. Resonemanget kan med fördel utvecklas i kommande detaljplaner.

Miljöbedömning

Länsstyrelsen delar kommunens uppfattning att betydande miljöpåverkan inte bör föreligga vid ett genomförande av programmet. En mer utförlig behovsbedömning ska dock göras till varje enskild detaljplan, där slutligt ställningstagande får tas till huruvida betydande miljöpåverkan föreligger eller inte.

Kommentar

Huddinge kommun arbetar för att prioritera kollektiv- och spårtrafik och har tidigare yttrat sig positivt kring Trafikverkets förslagshandling för utökad riksintresse för Västra stambanan fram till Flemingsberg. Kommunen ser dock att en fortsatt utbyggnad av stambanan ytterligare norr ut skulle ge upphov till flera strukturella problem.

I dagsläget är stambanan en tillgång och en förutsättning för kommunens planering för bla hållbart resande och transport. Stadsutveckling i stationsnära centrumlägen prioriteras bla med Huddinge kommuns översiktsplan, ÖP 2030. Samtidigt som spåren ger stora fördelar så ger de också upphov till störningar. Längs hela det befintliga spårområdet råder problem med bullerstörning. Befintlig bostadsbebyggelse utsätts för buller över uppsatta riktlinjer. I Solgård och Tomtberga utsätts bostäder för buller upp till 60-70 dB(A). Så höga nivåer som upp mot 75 dB(A) finns i Stuvsta, Huddinge c, Vårdkasen mm. De av staten uppställda miljö kvalitetsnormerna för buller är därmed problematiska att hålla. Huddinge kommun har ett stort antal utpekade kulturmiljöer och enskilda kulturmiljöobjekt, dessa beskrivs och värderas bla i Huddinge Reviderad kulturmiljöinventering. Flera av dessa berörs och påverkas i dagsläget av bla buller från spårtrafiken. Även vibrationer är ett problem vid flera platser längs spårens sträckning.

Riktlinjer för transporter för farligt gods ställer krav på hantering av risker och byggnadsfria avstånd. Detta påverkar möjligheterna till utnyttjandet av mark längs hela stambanan.

Centralt belägen och attraktiv mark kan pga detta inte exploateras. Det inverkar hämmande på utvecklingen, skapar ekonomiska förluster och motverkar möjligheterna att upprätthålla regionens och kommunens bostadsförsörjning.

I det material Trafikverket visat angående spårdragning ytterligare norr ut från Flemingsberg redovisas ett extra spår parallellt placerat på vardera sida av de befintliga. Det skulle innebära en ökning av störningarna på redan utsatta platser och att ytterligare befintliga bostäder drabbas. De markanspråk de parallella spårdragningarna ger upphov till tar inte bara befintlig infrastruktur och boende- och kulturmiljöer i anspråk utan försvårar också ytterligare för Huddinges möjligheter att utveckla attraktiva områden.

Kommunen ser det därför angeläget att det utökade riksintresset för Västra stambanan kan lösas på ett sätt som inte ger upphov till mer störningar och markbortfall och som hanterar störningarna för befintlig och planerad bebyggelse.

Kommunen har tillsammans med Tyréns tagit fram en trafikutredning som beaktar nuvarande och framtida trafikutveckling i anslutning till programområdet för Huddinge centrum. Huddingevägen har i det sammanhanget också analyserats. Huddingevägen är liksom Västra stambanan en av de mer betydelsefulla förutsättningarna för utvecklingen i

området. För att åstadkomma en meningsfull utveckling av centrum där Huddinge kan bidra till en effektiv och attraktiv infrastruktur för regionen och där kommunen också kan åtnjuta fördelarna av denna krävs att riksintresset Huddingevägen inte innebär någon skada för Huddinge. Riksintressen som berör programområdet kommer att utredas närmare under planprocessen.

Risker förknippade med transporter med farligt gods kommer att utredas vidare i kommande planläggning. Där kommer hänsyn tas både till dagens och till framtida situation.

Ingen bebyggelse med känslig användning föreslås inom Länsstyrelsens rekommenderade avstånd. Då parkeringsgarage inte är att betrakta som känslig bebyggelse föreslår programmet att det ska kunna uppföras nya garage närmare än 25 meter från stambanans nuvarande och framtida sträckning. Det är av stor betydelse för programmets genomförande att detta möjliggörs. Inget av detta kan dock tillkomma utan att risker närmare utreds och åtgärder vidtas.

Ambitionen i kommande planering är att så god ljudmiljö som möjligt ska uppnås. Riktlinjer för kommande detaljplanering gällande trafikbuller och vibrationer har förtydligats i programhandlingarna. Framtida bullerutredning ska även beakta de framtida trafikökningar som förväntas på både väg och järnväg.

Att klimatanpassa den fysiska planeringen innebär att förebygga och minimera negativa effekter av klimatförändringarna. Särskilda anpassningar behövs för att hantera ökad nederbörd, stigande havsnivåer, skred, ras, erosion och temperaturförändringar. De enskilda detaljplanerna kommer vid behov att behandla dessa frågor vidare.

Behovsbedömningar och vidare ställningstaganden görs i kommande detaljplanering.

Stockholms läns landsting, SLL Tillväxt, miljö och regionplanering

Programområdet ligger inom regional stadsbyggd med utvecklingspotential enligt RUFSS 2010, d v s i stationsnära läge. Programmets vision och förslag ligger i linje med huvuddelen av strategier i RUFSS 2010 och bidrar på flera sätt till att genomföra RUFSS olika åtaganden. Förvaltningen ser mycket positivt på Huddinge kommuns höga ambition att planera för täta, funktionsblandade stadsmiljöer i stationsnära lägen. Programmet innehåller bl.a. flera förslag som bidrar till att förvalta och utveckla befintliga resurser och förbättra kapaciteter och kvaliteter i Huddinge centrum. Programmet innehåller även insatser som skapar förutsättningar för ett ökat kollektiv- och cykelnyttjande, som i sin tur bidrar till minskad klimatpåverkan. Programmet innehåller även förslag som koncentrerar boende, verksamheter och

funktioner i stationsnära lägen som förstärker förutsättning för en starkt sammanhållning.

Förvaltningen vill peka på behov och möjligheter med att komplettera programmet på ett antal punkter. Programmets relation till översiktsplanen bör klargöras. Samspelet mellan satsningen på Huddinge centrum och utvecklingen av de näraliggande regionala stadskärnorna Flemingsberg och Kungens kurva - Skärholmen bör belysas. Huddinge centrum relation till andra näraliggande regionala funktioner och centrumbildningar såsom Stockholms city, nära liggande regionala stadskärnor, större infrastrukturprojekt som Södertörnsleden, andra större verksamhetsområden och lokala centrum m.m. kan med fördel förtydligas genom en övergripande kartbild. En sådan översiktsbild kan även underlätta förståelsen för var i geografin de områden ligger, som kan komma att påverkas av programområdets utbyggnad såsom sjöar och vattendrag.

I programmet anges en komplettering på ca 1100 nya bostäder till år 2030. Mot bakgrund av regionens förväntade befolkningsökning och växande behov av bostäder, vill förvaltningen uppmana kommunen att se över möjligheten att öka andelen bostäder i programmet. Förvaltningen vill samtidigt ge sitt stöd till kommunens ambition att föreslå en blandning av bostäder och verksamheter i centrumområdet, att söka innovativa, mång- funktionella lösningar vid förtätning och stadsutveckling, att lyfta identitetsfrågorna och föreslå utbyggnad av studentbostäder mm.

Programförslaget innehåller många olika insatser som direkt eller indirekt påverkar trafikinfrastrukturen såsom stråk och mötesplatser, nya entréer till pendeltåget, en generös port under järnvägen, en samlade bussterminal väster om järnvägen etc. Förvaltningen förutsätter att erforderliga kontakter kommer att hållas med berörda myndigheter som Storstockholms Lokaltrafik (SL) och Trafikverket i fortsatt arbete. Exempel på frågor som bör uppmärksammas i detta sammanhang är breddning av Huddingevägen samt eventuellt genomförande av Trafikverkets förstudie för spårtrafik på sträckan Stockholm - Järna. Det vore även intressant ur ett regionalt perspektiv att komplettera programmet med kommunens resonemang och motiv till varför befintlig infartsparkering tas bort.

Förslagen på olika cykelgarage ligger i linje med pågående SATSA II projekt regional cykelstrategi, men programmet bör kompletteras med de regionala cykelstråk som f n planeras.

Programmet presenterar ett intressant helhetsgrepp på förtätning som inkluderar utveckling av park-, grönområdes- och vattenfrågor. Ambitionen att utveckla grön- och vattenfrågor parallellt med en förtätning är föredömlig och på många sätt innovativ. Speciellt den breda passagen under järnvägen

(G3) är en i ett regionalt perspektiv spännande lösning, för att minska barriäreffekten av stora spår- och väganläggningar.

Kommentar

Parallellt med framtagandet av program för Huddinge C har arbete med ny översiktsplan för Huddinge kommun pågått. De båda planerna bygger på samma analyser och har stämts av med varandra så att samrådsversionen av programmet har stöd i samrådsversionen av översiktsplanen. Kommande förändringar av program och översiktsplan kommer även fortsättningsvis att stämmas av. Det reviderade programmet innehåller uppdaterad information om den nu aktuella översiktsplanen.

I RUFSS 2010 tillhör Huddinge centrum inte de stadskärnor som har regional betydelse. Betydelsen av Huddinge C beskrivs som mer lokal. Huddinge centrum har också en annan karaktär av handel än t ex Kungens kurva (större betoning på bilburen regional handel i Kungens kurva till skillnad från Huddinge centrum). Både Kungens kurva och Flemingsberg utvecklas och kommer att utvecklas bla genom fördjupade översiktsplaner. I Flemingsberg förutsätts en stark befolkningsutveckling som kan svara upp mot centrumfunktioner där och även tillströmningen av besökare i Kungens kurva förväntas öka. Behovet av att även utveckla Huddinge centrum är ännu viktigare i ljuset av detta, så att dess attraktionskraft finns kvar och området kan fortleva som en välfungerande del i kommunen. Kommunen har bla mot bakgrund av detta fokuserat på att Huddinge C även fortsättningsvis ska vara ett attraktivt lokalt centrum. För detta krävs ny bebyggelse. Dels för att kunna svara mot efterfrågan på bostäder, utnyttja goda kollektivtransport- och servicelägen och dels för att stärka Huddinge centrum's handel med efterfrågade nya lokaler.

Enligt kommunens aktuella översiktsplan, ÖP 2030, ska Huddinge kommun växa med drygt 40 000 människor fram till år 2030. Utvecklingen av bebyggelse för att motsvara detta ska orienteras till mark i närhet till service och kollektiva kommunikationer. Huddinge centrum har dessa förutsättningar och är också av denna anledning nödvändigt att utveckla.

Den reviderade programhandlingen är kompletterad med en översiktskarta som bla visar sammanhangen till de regionala kärnorna.

Efter programsamrådet har antalet bostäder ökats med ytterligare ca 1000 lägenheter. I vissa fall handlar det även om att skapa ett högre markutnyttjande där det finns befintliga bostäder. Dvs att bef bostäder rivs och ersätts med fler nya.

Inför programarbetet har SL och kommunen träffats för att diskutera programförslaget. SL och Trafikverket är remissinstanser under

programsamrådet och har även yttrat sig i dessa frågor. Diskussioner med Trafikverket och SL har förts fortlöpande. Fortsatt kontakt kommer också att ske. Se yttranden och kommentarer i denna redogörelse. Breddning av Huddingevägen har inte särskilt lyfts av Trafikverket i deras inläga. Dock har Huddingevägen som ett riskintresse som inte får skadas uppmärksammas. Programmet utgår från det befintliga läget för Huddingevägen vid föreslagna lägen för tillkommande bebyggelse. Vidare hänsyn till Huddingevägen kommer att tas under planprocessen. För Huddinge kommuns förhållningssätt till Trafikverkets spårstudie se kommentarer till Länsstyrelsen och Trafikverket i denna redogörelse.

Definitionen på en infartsparkering är parkeringsplats eller parkeringsanläggning anordnad för uppställning av fordon för byte till kollektivt färdmedel vid resa in till tätort.

I januari 2009 gav Samhällsbyggnadsnämnden Miljö- och Samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att utreda kommunens infartsparkeringar, med syfte att ta fram riktlinjer för hur infartsparkeringar inom kommunen ska hanteras.

Utredning kom fram till att infartsparkeringarna i kommunen användes på lite olika sätt beroende på vart i kommunen de ligger. Sammanfattningsvis är dock användningen till avsett ändamål (se definition) under 50% i snitt, detta beror troligen på att de är gratis och nyttjas därför som boendeparkering, som arbetsplatsparkering eller som besöksparkering.

Infartsparkeringarna i Huddinge Centrum användes i högre grad än de övriga till boendeparkering vilket en beläggning på ca 25% nattetid är en indikation på.

I december 2009 fattade samhällsbyggnadsnämnden beslut om att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram ett underlag för avgiftsbeläggning av kommunens befintliga infartsparkeringar, detta beslut fattades som en följd av den gjorda utredningen.

I maj 2012 startade i kommunen tillsammans med SL ett försök på parkeringarna i Skogås och Trångsund. Försök går ut på att de som har ett giltigt SL-accesskort parkerar gratis och för övriga kostar det. Det har även införts p-förbud på natten. Om detta försök faller väl ut kommer det att införas även på kommunens andra infartsparkeringar.

Vad gäller möjligheten att infartsparkera vid Huddinge Centrum behöver detta utredas vidare, men de 200 platser som idag finns kommer troligen att minska och parkeringen att integreras i något av de kommande parkeringshusen.

Programområdet berörs av det regionala cykelstråket mellan innerstaden och Nykvarn. I samband med den fortsatta planeringen av programområdet kommer det regionala stråket att utvecklas. Målet är att stråket ska uppfylla de krav som ställs på ett regionalt stråk, vad gäller genhet och framkomlighet mm.

Kommunstyrelsens Planerings- och personalutskott

TJÄNSTEUTLÅTANDE

2012-08-16, Reviderat 2012-08-24

Förslag till beslut

Planerings- och personalutskottet lämnar kommunstyrelsens förvaltnings synpunkter som samrådsyttrande.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden har remitterat program för Huddinge centrum.

Programområdet omfattar cirka 50 hektar och innefattar Huddinge centrum och dess närmaste omgivning. Programmet syftar till att ge Huddinge centrum möjlighet att växa och utveckla sin attraktionskraft.

Exploatering föreslås kring de centrala offentliga rummen. Totalt föreslås cirka 1 100 bostadslägenheter, 29 000 kvm handel, 80 000 kvm kontor, 4 000 kvm förskolor samt 23 000 kvm parkeringshus. Programmets genomförande förväntas pågå under tiden 2015 till 2030.

Kommunstyrelsens förvaltning anser att programmet är mycket genomarbetat och intressant, det har en tydlig vision och helhetssyn. Förvaltningen föreslår en högre exploatering för att förbättra genomförandekonomin och efterfrågar

kontinuerlig utredning av exploateringsekonomi i fortsatt arbete, utvecklad vidare med en analys av den successiva utbyggnadens ekonomiska konsekvenser.

Behov av en f-9 skola har påtalats under samrådet vilket behöver lösas inom eller i anslutning till programområdet.

Beskrivning av ärendet

Samrådsförslaget

Samhällsbyggnadsnämnden har remitterat program för Huddinge centrum för yttrande senast den 6 juli. Anstånd med tiden för yttrande har accepterats då kommunstyrelsens förvaltning anser att en kommunalekonomisk

konsekvensanalys behövs för att kunna ta ställning till programmet. En sådan har nu tagits fram.

Programhandlingen finns på kommunens hemsida: Program för Huddinge Centrum - Huddinge kommun

Programförslaget

Programområdet omfattar cirka 50 hektar och innefattar Huddinge centrum och dess närmaste omgivning. Programmet syftar till att ge Huddinge centrum möjlighet att växa och utveckla sin attraktionskraft. Det ger en samlad bild av en bebyggelseutveckling som ska ske genom visionen om det "sociala rummet". Det sociala rummet är fotgängarorienterat, funktionsblandat och rikt på upplevelser.

Huddinge kommun och Huga Fastigheter AB är huvudsakliga fastighetsägare, men området omfattar även ett flertal fastigheter i privat ägo.

Det grön- och blåstråk som sträcker sig i Fullerståns riktning förtydligas i programmet. En av de mer betydelsefulla delarna i programmet är satsningen på Sjödalsparken. Inslagen av grönska ska öka i hela programområdet och dagvatten som ett pedagogiskt och gestaltande inslag i stadsmiljön är under utredning.

Exploatering föreslås kring de centrala offentliga rummen. Den förtätning och komplettering som föreslås sker främst på redan ianspråktagen mark och syftar till att skapa en tryggare och mer lättorienterad centrummiljö. Totalt föreslås cirka 1 100 bostadslägenheter, 29 000 kvm handel, 80 000 kvm kontor, 4 000 kvm förskolor samt 23 000 kvm parkeringshus. Programmets genomförande förväntas pågå under tiden 2015 till 2030.

Ett genomförande av programmet bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 11 § miljöbalken.

Ett genomförande av programmet kommer att innebära nya investeringar för kommunen och ökade driftskostnader. Samtidigt får kommunen ökade intäkter.

Investeringar och driftskostnader är bl.a. för utbyggnad och drift av infrastruktur, grönområden, vattenanläggningar, förskolor, skolor, äldreboenden, särskilda boenden. Intäkter är bl.a. från markförsäljningar, exploateringsbidrag från exploatörer, kommunalskatt från invånare i nya bostäder.

Strategiska överväganden

För att säkerställa ett programförslag med både tydliga, intressanta stadsbyggnadsidéer och ekonomisk genomförbarhet har olika exploateringsförslag prövats. Förslaget togs tidigt fram av tre olika arkitektkontor. Dessa föreslår bebyggelse-, park- och trafiklösningar i olika utsträckning. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har närmare utrett delar av detta och har med hänsyn till bl.a. olämpliga rumsliga, miljömässiga eller ekonomiska konsekvenser förkastat en uträtning av Kommunalvägen, överdäckning av delar av spårområdet och bebyggelse i Sjödalsparkens nordligaste del.

För att läka samman programområdets västra och östra sida, prioritera gång-, cykel- och kollektivtrafik samt för att ge hela centrum en god möjlighet till inbjudande gestaltning har Kommunalvägen stängts av för bil och buss. Fördelarna med att ta bort motortrafiken är många och ger t.ex. möjlighet att tillskapa ny bebyggelse i attraktiva lägen. Som en följd av detta måste dock motortrafiken ta andra vägar. De lösningar i form av en ny port under järnvägen och en ny bussterminal som programmet föreslår medför stora kostnader och praktiska ombyggnadsproblem. Lösningarna är dock valda utifrån uppskattning av ekonomi och praktisk genomförbarhet i förhållande till andra lösningar.

En faktor som är stark begränsande för ett kraftigare exploateringsförslag är trafiksystemets tålighet. Redan innan programförslaget finns brister i trafikplats Storängen och åtgärder kan krävas innan utbyggnad enligt förslaget genomförande.

Ytterligare begränsande faktor är de behov av kommunal service som följer av utbyggnad av bostäder. Behovet av förskolor är stort och ökar i och med programmet. Programområdet är begränsat och har många överlagrande anspråk på samma plats och kan därför inte erbjuda några standardlösningar för förskolor. Istället måste dessa integreras med exempelvis bostäder och bedrivs under förutsättningen att lekytor utomhus är begränsade.

Under arbetet med programmet har diskuterats värdet av befintliga grönytor och hur man ska betrakta dem i framtiden. Tillgången till grönytor i Huddinge centrum kan framstå som begränsad samtidigt som de ska svara för en mängd funktioner. De ska bidra både med rekreation, upplevelser och en ombonad miljö samt med ekosystemtjänster. I Huddinge centrum har främst skogsområdet på Klockarbacken varit föremål för djupare diskussioner. Bör det bevaras eller är det en del av en framtida bebyggd miljö?

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har valt att betrakta alla grönytor inom programområdet som parkmark. D.v.s. mark som kan kultiveras och som ska bidra till en upplevelse för människorna i Huddinge centrum. Motiven till det är att området är mycket väl integrerat med kollektivtrafik

och har nära till både pendeltåg och buss, här finns det mesta av både offentlig och kommersiell service och potentialen för stadsutveckling är stor. Behandlingen av grönytor ska därför ske varsamt och så att de kvaliteter som finns tillgängliggörs och förstärks samtidigt som ny bebyggelse tillkommer.

Kommunalekonomisk konsekvensanalys

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har under sommaren tagit fram en kommunalekonomisk konsekvensbedömning av programmets genomförande. Denna har inte ingått i samrådshandlingarna. Här ingår alla tyngre investeringar i infrastruktur och grön- och blåstruktur, ej eventuella åtgärder på lokalator. De totala investeringarna uppgår till ca 430 mnkr.

Kommunens uppskattade inkomst från markförsäljningar uppgår till ca 380 mnkr. I bedömningen uppskattas exploateringsekonomin utifrån tre scenarier rörande hur stor del av investeringarna som kan täckas med exploateringsbidrag, varav ett alternativ är räknat på att ny bussterminal och ytterligare pendeltågsuppgång inte genomförs.

Slutsatsen av bedömningen är att en del av investeringarna kan fördelas och att kommunen då kan få ett positivt resultat.

Driftskostnaderna för kommunen beräknas bli ca 130 mnkr per år totalt för tillkommande behov av kommunal service.

Förvaltningens synpunkter

Programmet är mycket genomarbetat och intressant, det har en tydlig vision och helhetssyn. En utveckling av Huddinge centrum är angelägen och bidrar till uppfyllelse av kommunens mål för hållbarhet. Ett genomförande av programmet medför dock omfattande ekonomiska åtaganden i investeringar och drift.

Programmet innehåller stora infrastruktursatsningar som ny port under järnvägen, ny bussterminal och nya entréer till pendeltåget, ny trafikplats vid Storängsleden, nytt entrétorg där Kommunalvägen avslutas och stora åtgärder i grönstrukturen samt för dagvattnet som en kvalité i området. Programidén är i stora delar helt beroende av att Kommunalvägen kan stängas av vilket förutsätter ny tunnel som klarar busstrafik under järnvägen. De stora investeringar som krävs för genomförandet av programidén behöver prövas ytterligare, bli i dialog med berörda fastighetsägare.

Det finns fortfarande stora osäkerheter i exploateringsekonomin:

- osäkerhet om investeringsutgifterna, alla förutsättningar är inte vid bedömningen kända och utgifterna kan variera starkt beroende på rådande konjunktur vid genomförandet
- osäkerhet rörande markintäkternas och exploateringsbidragens storlek, finns det avsättning för så mycket kontor och är betalningsviljan för nya bostäder tillräckligt hög? Bedömningen att kommunen kan få ett positivt resultat förutsätter att markvärdena inklusive exploateringsbidrag är ganska mycket högre än de dagsaktuella prisnivåerna
- osäkerhet om i vilken takt exploateringsintäkter kan förväntas, tunga investeringar kommer relativt tidigt i genomförandet.

Det vore önskvärt med ett alternativ med en högre exploatering för att förbättra genomförandekonomin. Kan kontor bytas mot bostäder i några lägen, det är oklart hur mycket kontor som marknaden kan absorbera? Det utmärkta kollektivtrafikläget lämpar sig väl för en hög bostadsexploatering.

Finns det möjlighet att minska investeringsutgifterna inom ramen för programidén?

Exploateringsekonomi behöver utredas kontinuerligt i fortsatt arbete och utvecklas vidare med en analys av den successiva utbyggnadens ekonomiska konsekvenser. Detta bör ske så långtgående som möjligt innan planuppdrag ges.

I samrådet och fortsatt utredning av ekonomin i projektet kommer sannolikt ytterligare förutsättningar att klarna, t.ex. är Trafikverkets synpunkter intressanta rörande spårutbyggnader och möjligheterna att bygga om gångtunneln.

Programhandlingen anger ett något lägre parkeringstal än kommunens gällande riktlinjer för bostäder och kontor, framför allt för dem som ligger närmast stationen. För handeln föreslås samma parkeringsnorm som gäller idag. Frågan måste studeras noggrant även i fortsatt planering för att möjliggöra ett framsynt förhållningssätt till parkeringsfrågor och centrumets utvecklingsmöjligheter.

Plats för en f-9 skola behöver reserveras inom eller i anslutning till programområdet.

Parallellt med programarbetet har en klimat- och sårbarhetsutredning genomförts inom ramen för översiktsplanarbetet. I den framgår att flera områden har översvämningsrisker, vilket förvaltningen utgår ifrån kommer att beaktas i fortsatt arbete.

Programmet saknar ett resonemang utifrån kommunens metod för ”ekologisk kompensation”, en komplettering med det bör göras i fortsatt arbete.

Kommentar

Programmet ställer upp en generell idé om hur centrum skulle kunna utvecklas. När planeringen fortsätter och detaljplaner tas fram kommer en allt större säkerhet i genomförbarhet, ekonomi, exploateringens storlek mm att kunna presenteras. En del i detta är att ha en djupare dialog med berörda fastighetsägare. Programtexter rörande projektets ekonomi och när exploateringar infaller etappvis har uppdaterats efter samrådet.

Efterfrågan på kontor är begränsad i Huddinge centrum och programmet har till följd av detta också reviderats på flera punkter. Bostäder bedöms mer gångbart än kontor och har därför prioriterats. Tidigare lägen för kontor har också delvis plockats bort.

Kommunens ekonomiska resultat vid genomförande av programmet redovisas i ett spann för att visa på utfall i bästa och sämsta fall, när det gäller markvärden i kombination med exploateringsbidrag. Detta för att det tydligare ska gå att visa/analysera resultatet beroende på hur konjunkturen och markvärdena utvecklas.

Bla konjunkturen påverkar i vilken takt och när de olika exploateringarna kommer att genomföras. I det fortsatta och kontinuerliga arbetet med att beskriva de kommunalekonomiska konsekvenserna kommer det att förtydligas. Programmet har också uppdaterats med data kring inkomster och utgifter. Etapperna har efter samrådet förändrats och ett nytt horisontår har satts upp för att bättre kunna hantera helheten.

Omprioriteringar av byggrätter baserat på efterfrågan av mark för bla kontor eller bostäder har förändrat storleken på kommunens utgifter. Se vidare under rubrikerna Etapper och Ekonomiska frågor i det reviderade programmet.

Ekonomi har successivt utretts och stämts av med kommunstyrelsens förvaltning. Vidare arbete med detta kommer att krävas inför planuppdrag.

Ang spårutbyggnad se kommentar till Trafikverket.

Parkeringsnormen för bostäder och kontor är sänkt i förhållande till kommunens generella norm, med hänvisning till att stora delar av programområdet ligger kollektivtrafiknära.

Parkeringsnormen för handel är i programmet föreslagen att vara som idag, denna fråga kommer dock att fortsätta att diskuteras med Huce som påbörjat en översyn av parkeringsbehovet för handeln i centrum.

F-9 skola kan inte rymmas inom eller i direkt anslutning till programområdet. Under rubrikerna Offentlig service, Förskola och skola redovisas för förvaltningens syn på detta.

Klimatfrågan beaktas utifrån klimat- och sårbarhetsutredningen samt utifrån de resultat som den parallella dagvattenutredningen visar.

Programmet har kompletterats med text om ekologisk kompensation.

Förskolenämnden

Förskolenämndens beslut 4 september 2012 § 12

Förskolenämnden godkänner förvaltningens synpunkter och överlämnar tjänsteutlåtandet som nämndens yttrande till samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning

Programområdet har idag en relativt stor befolkning på över 10 000 innevånare varav nära 600 är barn i förskoleåldern 1-5 år. De nya planerade bostäderna innebär en prognosticerad befolkningsökning till cirka 17 000 innevånare år 2030 varav cirka 1000 barn då är i förskoleåldern.

Planprogrammet har tagit fram fyra platser i området varav förvaltningen bedömer att två platser är mer eller mindre olämpliga att genomföra både av miljökäl och av risk för orimligt höga byggkostnader. Det ena förslaget gäller bostadshus med 250 lägenheter och förskola invid Tingshuset som föreslås utformas som ett slutet triangulärt kvarter. Området som ligger mellan Huddingevägen och spårtrafiken på stambanan är kraftigt bullerstört och bör därför utgå som förslag vad gäller placering av förskola. Därutöver kräver svåra markförhållandena omfattande grundläggning och riskerar mycket höga byggkostnader.

Det andra förslaget är placerat i ett hus med sex våningar i hörnan av Sjödalsbacken och Klockarvägen intill stora nivåskillnader upp mot det skogsklädda berget och Klockarbacken. Om inte stora delar av berget ska sprängas bort går det inte att skapa annat än en minimal utemiljö för barnen som därmed skulle hamna i en ”gryta” mellan bostadshus och berg.

Behov av nya förskolor och ersättningsmark för Falkens förskola

Nya förslag till förskolor måste utarbetas om nuvarande volym för bostadsbyggandet ska kvarstå. Det skulle inte gynna en långsiktigt hållbar utveckling om planeringsnivån för den kommunala servicen redan i inledningskedet av planprogrammet är underdimensionerad. Kommunen måste också klara kravet att erbjuda förskoleplatser enligt lagen om barnomsorgsgaranti.

För att kunna utöka och öppna upp Sjödalsparken föreslår planprogrammet, se sidan 58 under rubrik "Förskola och skola", att förskolan Falken med tre avdelningar tas bort och att verksamheten omlokaliseras.

Då behovet av Falkens cirka 55 förskoleplatser är viktigt för föräldrar i de centrala delarna av Huddinge kan dock rivningen ske först när förslag på ersättningsplats tagits fram och med "stor hänsyn till att det råder balans i den offentliga servicen". Det kan inte ske inom en nära framtid utan först när det visar sig möjligt någon gång under den etappvisa utbyggnaden av Huddinge centrum fram till 2030. Kopplat till Falkens förskola finns dessutom lägenhetsförskolan Falkboet med 20 platser som försvinner då det tidsbegränsade bygglovet löper ut 2014.

Fram till dess att ersättningsmark för Falken tagits fram anser förvaltningen det nödvändigt att Hüge Fastigheter AB måste åtgärda decennier av eftersatt underhåll vilket bland annat gäller bristande ventilation, akustik och kalldrag från fönster och dörrar med mera. Falken är Huddinges äldsta förskola från 1961 och tillhör kulturmiljön med de tidstypiska bostadshusen som tillkom under 1950-talet.

Överläggning

I ärendet yttrar sig Jelena Drenjanin (M), lokal- och säkerhetschef Bengt Hammarlund, Christopher Smith (FP) och Olof Olsson (MP).

Tjänsteutlåtande 2012-09-10

Förslag till beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens synpunkter och överlämnar tjänsteutlåtandet som nämndens yttrande till samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning

Programområdet har idag en relativt stor befolkning på över 10 000 innevånare varav nära 600 är barn i förskoleåldern 1-5 år. De nya planerade bostäderna innebär en prognosticerad befolkningsökning till cirka 17 000 innevånare år 2030 varav cirka 1000 barn då är i förskoleåldern.

Planprogrammet har tagit fram fyra platser i området till förskolor varav förvaltningen bedömer att två platser är mer eller mindre olämpliga att genomföra både av miljöskäl och av risk för orimligt höga byggkostnader. Det ena förslaget gäller bostadshus med 250 lägenheter och förskola invid Tingshuset som föreslås utformas som ett slutet triangulärt kvarter. Området

som ligger mellan Huddingevägen och spårtrafiken på stambanan är kraftigt bullerstört och bör därför utgå som förslag vad gäller placering av förskola. Därutöver kräver svåra markförhållandena omfattande grundläggning och riskerar mycket höga byggkostnader.

Det andra förslaget är placerat i ett hus med sex våningar i hörnan av Sjödalsbacken och Klockarvägen intill stora nivåskillnader upp mot det skogsklädda berget och Klockarbacken. Om inte stora delar av berget ska sprängas bort, till mycket höga kostnader, går det inte att skapa annat än en minimal utemiljö för barnen som därmed skulle hamna i en "gryta" mellan bostadshus och berg.

Behov av nya förskolor och ersättningsmark för Falkens förskola

Nya förslag till förskolor måste utarbetas om nuvarande volym för bostadsbyggandet ska kvarstå. Det skulle inte gynna en långsiktigt hållbar utveckling om planeringsnivån för den kommunala servicen redan i inledningskedet av planprogrammet är underdimensionerad. Kommunen måste också klara kravet att erbjuda förskoleplatser enligt lagen om barnomsorgsgaranti.

För att kunna utöka och öppna upp Sjödalsparken föreslår planprogrammet, se sidan 58 under rubrik "Förskola och skola", att förskolan Falken med tre avdelningar tas bort och att verksamheten omlokaliseras. Då behovet av Falkens cirka 55 förskoleplatser är viktigt för föräldrar i de centrala delarna av Huddinge kan dock rivningen ske först när förslag på ersättningsplats tagits fram och med "stor hänsyn till att det råder balans i den offentliga servicen". Det kan inte ske inom en nära framtid utan först när det visar sig möjligt någon gång under den etappvisa utbyggnaden av Huddinge centrum fram till 2030. Kopplat till Falkens förskola finns dessutom lägenhetsförskolan Falkboet med 20 platser som försvinner då det tidsbegränsade bygglovet löper ut 2014.

Fram till dess att ersättningsmark för Falken tagits fram anser förvaltningen det nödvändigt att Huga Fastigheter AB måste åtgärda decennier av eftersatt underhåll vilket bland annat gäller bristande ventilation, akustik och kalldrag från fönster och dörrar med mera.

Förvaltningens synpunkter

Programmet för Huddinge centrum och dess vision har en positiv ambition att utveckla ett redan attraktivt område för boende, service, handel, kultur och besökare.

Men med de höga exploateringstalen för bostadsbyggandet, cirka 1 100 bostäder under perioden 2015-2030, finns också stora utmaningar i att kunna skapa en bra service- och närmiljö inte minst för barnfamiljer. Utmaningarna

är också av teknisk och ekonomisk art då vissa delar av området har mycket svåra markförhållanden.

Programområdet har redan idag en relativt stor befolkning på över 10 000 innevånare varav nära 600 är barn i förskoleåldern 1-5 år. De nya bostäderna innebär en prognosticerad befolkningsökning till cirka 17 000 innevånare år 2030 varav cirka 1000 barn då är i förskoleåldern.

Programområdets omvandling och utveckling ska gynna de platser som beskrivs i termer av "sociala rum" där människor kan mötas i samband med arbete, shopping, kulturaktiviteter, nöjen, rekreation och vila. Detta på bekostnad av de "hårda tekniska rum" som t ex Paradisgaraget vid Kommunalvägen utgör.

Stort fokus läggs på att utveckla Sjödalsparken till vad man kallar "en riktig finpark med rikt och varierat innehåll och stora upplevelsevärden". Tyngdpunkten ska ligga på konst, prydnadsvärden och kultur och bygga vidare på de kvaliteter som parken har redan idag.

1 100 bostäder kräver fyra nya förskolor och ersättningsmark för Falken

Två förskolor av fyra föreslås i programmet att placeras in i nya bostadshus som ansluter till Sjödalsparken. Förvaltningen har fört fram krav på att barnens ute-/lek miljö till en enhet för cirka 100 barn behöver vara minst 2000 kvm. Det är ändå en halvering av storleken på de lekytor som normalt anläggs vid planläggning av förskolor inklusive mark för angöring och parkering.

En fråga som måste beaktas i det fortsatta planarbetet vid placering av förskola i bostadshus, är att parkens gångvägar inte skär av förbindelsen mellan förskolans entréer och ute-/lek miljö. Förskolornas lekgårdar ska samtidigt utformas så att de kan attrahera och inbjuda till aktiviteter för barn och familjer även under annan tid än när verksamhet pågår och därmed utgöra en integrerad del av den övriga miljön i Sjödalsparken.

De två andra förslagen bedömer förvaltningen som mer eller mindre olämpliga att genomföra både av miljö- och kostnadsskäl. Det ena förslaget gäller bostadshus med 250 lägenheter och förskola invid Tingshuset som föreslås utformas som ett slutet kvarter. Området som ligger mellan Huddingevägen och spårtrafiken på stambanan är kraftigt bullerstört och bör därför utgå som förslag vad gäller placering av förskola. Markförhållandena är också svåra och kan generera orimligt höga byggkostnader.

Det andra förslaget är placerat i ett hus med sex våningar i hörnan av Sjödalsbacken och Klockarvägen intill mycket stora nivåskillnader upp mot det skogsklädda berget och Klockarbacken. Om inte stora delar av berget ska sprängas bort, till mycket höga kostnader, går det inte att skapa annat än en

minimal utemiljö för barnen som därmed skulle hamna i en ”gryta” mellan bostadshus och berg. Även i detta fall är den föreslagna förskoleplaceringen därför olämplig.

Det är svårt att hitta mark till förskolor i Huddinges centrala delar och förvaltningen måste också avveckla förskoleplatser de närmaste åren då vissa lokaler har tidsbegränsade bygglov som löper ut. Även inom planarbetet för det närliggande kvarteret Brandstegen har det varit svårt att överhuvudtaget få acceptans för behov av mark till barnens utemiljö. Nutida forskning om barns utveckling och hälsa betonar samtidigt vikten av en god utemiljö som tillgodoser barnens behov av rörelse och lek.

I förslag till ny översiktsplan för kommunen, ÖP 2030 föreslås en förtätning av bebyggelsen längs Kommunalvägen. Fastigheten Tomtbergaskolan 13 ägs av Huddinge Kyrkliga samfällighet och är bebyggd med en äldre gårdsbyggnad. Förvaltningen föreslår att kommunen inleder förhandlingar med samfälligheten om att förvärva del av den stora gräsbevuxna tomten för att bygga en ny förskola. Platsen är den bästa tänkbara med tanke på närheten till centrum och Rådsparken och skulle då ersätta en av de två platser i planprogrammet som är olämpliga.

För att kunna utöka och öppna upp Sjödalsparken föreslår planprogrammet, sidan 58 under rubrik ”Förskola och skola”, att förskolan Falken med tre avdelningar tas bort och att verksamheten omlokaliseras. Behovet av Falkens cirka 55 förskoleplatser är viktigt i de centrala delarna av Huddinge för att kommunen ska klara den lagstadgade barnomsorgsgarantin.

Rivning av Falken kan ske först när förslag på ersättningsmark tagits fram och som det står i planprogrammet: ”med stor hänsyn till att det råder balans i den offentliga servicen.” Det kan inte ske inom en nära framtid utan först när det visar sig möjligt någon gång under den etappvisa utbyggnaden av Huddinge centrum fram till 2030. Kopplat till Falkens förskola finns också annexet och lägenhetsförskolan Falkboet med 20 platser som försvinner då det tids-begränsade bygglovet löper ut 2014.

Fram tills dess att ersättningsmark för Falken tagits fram anser förvaltningen det är nödvändigt att Huga Fastigheter AB åtgärdar decennier av eftersatt underhåll vilket bland annat gäller bristande ventilation, akustik och kalldrag från fönster och dörrar med mera.

Förvaltningen anser i övrigt att programmet för Huddinge centrum bör kompletteras med en tydligare miljöprofil generellt men specifikt för bostadsbygandet.

Kommentar

Efter programsamrådet har fler lägen för förskolor lagts till programmet. Det är viktigt att betona att det inom programområdet inte finns några normala förutsättningar för anläggning av förskolor inklusive mark för angöring och parkering. Området utgörs av en tät stadsmiljö och planeras för att förtätas ytterligare. Standardmått och -lösningar för förskoleanläggningar kan därför inte tillämpas.

Ett samutnyttjande av parken mellan förskolorna och allmänheten är en förutsättning för en funktionell helhet. Hur gårdar och gångpassager ska lösas får detaljstuderas i detaljplane- och projekteringsskedet.

Det är genom storleken på gården och höjden på de föreslagna byggnaderna vid Tingshuset möjligt att hantera bullerproblematiken för den föreslagna förskolan. Både i detta läge och vid Sjödalsbacken och Klockarvägen är det möjligt att skapa ostörda och trygga miljöer med goda kvaliteter för barn. Programuppdraget innebär att fler bostäder ska tillskapas i centrum. Fler bostäder ökar också efterfrågan på förskoleplatser. Under de begränsade förutsättningar som finns i Huddinge centrum är alternativen och de optimala lägena få. Det gäller för både bostäder eller förskolor. Det för med sig att bla buller och svåra grundläggningsförhållanden måste hanteras på okonventionella och ibland mer kostsamma sätt. Av de anledningarna förespråkar programmet att förslag för både förskola vid Tingshuset och Sjödalsbacken/Klockarvägen ska finnas kvar.

Fastigheten Tomtbergaskolan 13 är ett utmärkt läge för samlokalisering av förskola och ny bostadsbebyggelse. Programmet innehåller efter revidering förslag till förskola på bla denna plats.

Avveckling av Falken ska som också skrivs i programmet ske med stor hänsyn till att det råder balans i den offentliga servicen.

Miljöprofilering vid bostadsbyggandet är möjligt att ställa långtgående krav på i de fall kommunen äger marken och kan ställa krav på köparen/byggherren. Vid försäljning av fastigheter och uppdrag för nya detaljplaner blir det aktuellt att reglera detta närmare.

Grundskolenämnden

Grundskolenämndens beslut, 6 september 2012 § 9

Grundskolenämnden godkänner förvaltningens synpunkter och överlämnar tjänsteutlåtandet som nämndens yttrande till samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning

Programmet för Huddinge centrum och dess vision har en positiv ambition att utveckla ett redan attraktivt område för boende, service, handel, kultur och besökare.

Utöver bostadsförtätningen är programmets syfte att skapa en centrumkärna som är fotgängarorienterad, funktionsblandad och upplevelserik – detta på bekostnad av de tekniska rum som idag präglar stora delar av programområdet.

Med planprogrammets relativt höga exploateringsstal för bostadsbyggande, cirka 1 100 bostäder under perioden 2015-2030, finns samtidigt stora utmaningar i att kunna skapa bra trafiklösningar även för bilburna besökare och inte minst en bra service- och närmiljö för barn och ungdomar med ytor för lek och spontanidrott.

Utmaningen består också i att hantera miljöfrågor, omhändertagande av dagvatten och ökade byggkostnader som sammanhänger med trafiksituation och de svåra markförhållanden som råder i vissa delar av området med risk för översvämningar.

Programområdet har idag en relativt stor befolkning på över 10 000 innevånare varav drygt 1 200 är barn i grundskoleåldern 6-15 år. De nya bostäderna bidrar till en prognosticerad befolkningsökning till cirka 17 000 innevånare år 2030 varav nära 2 000 elever då är i grundskoleåldern.

Utred markförslag till ny grundskola

I det nu aktuella planprogrammet för Huddinge centrum finns inget nytt markförslag till grundskola som skulle möta behovet till följd av 1 100 nya lägenheterna. Behovet av ny grundskola och var en sådan kan placeras måste utredas snarast.

Under förutsättning att nuvarande lokaler för kommunstyrelsens förvaltning tomställs genom flytt till nytt framtida kommunalhus, bör det utredas om nuvarande lokaler kan byggas om till grundskola för cirka 600 elever i skolåren 4-9. Sydväst om kommunalhuset ligger en obebyggd fastighet, Tomtberga 3:1, på drygt 9 000 kvadratmeter som skulle kunna fungera som skolgård.

Som ett komplement bör också undersökas om markområdet runt Tomtbergaskolan kan planändras och inkluderas till skolfastigheten och om skolan kan byggas ut som F-6 skola. Renoverings- och verksamhetsanpassning behöver också utredas av skolans komplementbyggnader och av huvudbyggnaden som är från 1923.

Ett annat förslag till grundskola som bör studeras är ett stort obebyggt kommunalägt markområde, Solgård 2:22, söder om Storängsleden, som i samrådsversionen till Huddinge kommuns översiktsplan 2030 pekas ut som exploateringsområde.

Förvaltningen anser i övrigt att programmet för Huddinge centrum bör kompletteras med en tydligare miljöprofil generellt men specifikt för bostadsbyggandet. Till exempel kunde Huddinge likt Stockholm ställa krav på att energiförbrukningen i nybyggda bostäder och lokaler som mest får uppgå till 55 kilowattimmar per kvadratmeter och år. Detta med tanke på de allt hårdare krav på energieffektivitet som kommer att gälla från januari 2019.

Överläggning

I ärendet yttrar sig Malin Danielsson (FP), lokal- och säkerhetschef Bengt Hammarlund, Rikard Lingström (S), biträdande grundskolechef Per Hjelm och Erik Ottson (M).

Tjänsteutlåtande, 2012-08-02

Förslag till beslut

Grundskolenämnden godkänner förvaltningens synpunkter och överlämnar tjänsteutlåtandet som nämndens yttrande till samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning

Programmet för Huddinge centrum och dess vision har en positiv ambition att utveckla ett redan attraktivt område för boende, service, handel, kultur och besökare.

Utöver bostadsförtätningen är programmets syfte att skapa en centrumkärna som är fotgängarorienterad, funktionsblandad och upplevelserik – detta på bekostnad av de tekniska rum som idag präglar stora delar av programområdet.

Med planprogrammets relativt höga exploateringstal för bostadsbyggande, cirka 1 100 bostäder under perioden 2015-2030, finns samtidigt stora utmaningar i att kunna skapa bra trafiklösningar även för bilburna besökare och inte minst en bra service- och närmiljö för barn och ungdomar med ytor för lek och spontanidrott.

Utmaningen består också i att hantera miljöfrågor, omhändertagande av dagvatten och ökade byggkostnader som sammanhänger med trafiksituation och de svåra markförhållanden som råder i vissa delar av området med risk för översvämningar.

Programområdet har idag en relativt stor befolkning på över 10 000 inne-
vånare varav drygt 1 200 är barn i grundskoleåldern 6-15 år. De nya
bostäderna bidrar till en prognosticerad befolkningsökning till cirka 17 000
innevånare år 2030 varav nära 2 000 elever då är i grundskoleåldern.

Utred markförslag till ny grundskola

Redan idag råder en brist på elevplatser i flera grundskolor i de centrala
delarna av Huddinge. Andelen yngre elever blir allt fler de närmaste åren. I
det nu aktuella planprogrammet för Huddinge centrum finns heller inget nytt
mark-förslag till grundskola för att möta det framtida behovet till följd av 1
100 nya lägenheterna. Behovet av ny grundskola och var en sådan kan
placeras måste anvisas parallellt med utformningen av programmet för
Huddinge centrum.

Under förutsättning att nuvarande lokaler för kommunstyrelsens förvaltning
tomställs genom flytt till nytt framtida kommunalhus, bör det utredas om
nuvarande lokaler kan byggas om till grundskola för cirka 600 elever i skol-
åren 4-9. Sydväst om kommunalhuset ligger en obebyggd fastighet,
Tomtberga 3:1, på drygt 9 000 kvadratmeter som skulle kunna fungera som
skolgård.

Som ett komplement bör också undersökas om markområdet runt Tomtberga-
skolan kan planändras och inkluderas till skolfastigheten och om skolan kan
byggas ut som F-6 skola. Renoverings- och verksamhetsanpassning behöver
också utredas av skolans komplementbyggnader och av huvudbyggnaden som
är från 1923.

Ett annat förslag till planläggning för grundskola är ett stort obebyggt
kommunalägt markområde, Solgård 2:22, söder om Storängsleden, som i
samrådsversionen till Huddinge kommuns översiktsplan 2030 pekas ut som
exploateringsområde.

Förvaltningen anser i övrigt att programmet för Huddinge centrum bör
kompletteras med en tydligare miljöprofil generellt men specifikt för bostads-
byggandet. Till exempel kunde Huddinge likt Stockholm ställa krav på att
energi-förbrukningen i nybyggda bostäder och lokaler som mest får uppgå
till 55 kilowattimmar per kvadratmeter och år. Detta med tanke på de allt
hårdare krav på energieffektivitet som kommer att gälla från januari 2019.

Förvaltningens synpunkter

Programmet för Huddinge centrum och dess vision har en positiv ambition att
utveckla ett redan attraktivt område för boende, service, handel, kultur och
besökare. Programområdets omvandling och utveckling ska gynna de platser
som beskrivs i termer av "sociala rum" där människor kan mötas i samband

med arbete, shopping, kulturaktiviteter, nöjen, rekreation och vila. Detta på bekostnad av de "hårda tekniska rum" som t ex Paradisgaraget vid Kommunal-vägen utgör.

Stort fokus läggs på att utveckla Sjödalsparken till vad man kallar "en riktig finpark med rikt och varierat innehåll och stora upplevelsevärden". Tyngdpunkten ska ligga på konst, prydnavärden och kultur och bygga vidare på de kvaliteter parken har redan idag.

Med planprogrammets relativt höga exploateringsstal för bostadsbyggande, cirka 1 100 bostäder under perioden 2015-2030, finns stora utmaningar i att kunna skapa en bra service- och närmiljö. Utmaningen består också i att hantera miljöfrågor och ökade byggkostnader som sammanhänger med trafik-situation och de svåra markförhållanden som råder i vissa delar av området med risk för översvämningar.

Programområdet har redan idag en relativt stor befolkning på över 10 000 innevånare varav nära drygt 1 200 är barn i grundskoleåldern 6-15 år. De nya bostäderna innebär en prognosticerad befolkningsökning till cirka 17 000 innevånare år 2030 varav nära 2 000 elever då är i grundskoleåldern.

Mark för ny grundskola måste utredas

Redan idag råder en brist på elevplatser i flera grundskolor i de centrala delarna av Huddinge. Andelen yngre elever blir allt fler de närmaste åren. I den fördjupade översiktsplanen för Storängen angavs fyra möjliga platser för grundskolor. Detaljplanearbete har inletts för en av dessa platser, fastigheten Hörningsnäs 1:1, öster om Ängsnässkolan. För närvarande utreds vad markförhållandena tål och om det kan ske till en rimlig kostnad att bygga där.

Den mark för skola som anvisats inom eller i anslutning till Storängens område täcker enbart grundskolebehovet som beräknas uppkomma där utifrån ett bostadsbyggande på mellan 2 300 – 3 200 nya lägenheter.

I det nu aktuella planprogrammet för Huddinge centrum finns inget nytt markförslag till grundskola som skulle möta behovet till följd av 1 100 nya lägenheter. Behovet av ny grundskola och var en sådan kan placeras måste anvisas parallellt med utformningen av programmet för Huddinge centrum.

Ett förslag till grundskola att studera för planläggning är ett stort obebyggt kommunalägt markområde, Solgård 2:22, söder om Storängsleden, som i samrådsversionen till Huddinge kommuns översiktsplan 2030 pekas ut som exploateringsområde.

Under förutsättning att nuvarande lokaler för kommunstyrelsens förvaltning tomställs genom flytt till nytt framtida kommunalhus, bör det utredas om

nuvarande lokaler kan byggas om till grundskola för cirka 600 elever i skolåren 4-9. Sydväst om kommunalhuset ligger en obebyggd fastighet, Tomtberga 3:1, på drygt 9 000 kvadratmeter som skulle kunna fungera som skolgård.

Förvaltningen anser i övrigt att programmet för Huddinge centrum bör kompletteras med en tydligare miljöprofil generellt men specifikt för bostadsbyggandet. Till exempel kunde Huddinge likt Stockholm ställa krav på att energiförbrukningen i nybyggda bostäder och lokaler som mest får uppgå till 55 kilowattimmar per kvadratmeter och år. Detta med tanke på de allt hårdare krav på energieffektivitet som kommer att gälla från januari 2019.

Kommentar

F-9 skola kan inte rymmas inom eller i direkt anslutning till programområdet. Föreslagen fastighet, Solgård 2:22, är ett möjligt läge för nyetablering av F-9 skola. Under rubrikerna Offentlig service, Förskola och skola redovisas förvaltningens syn på detta.

I dagsläget är det osäkert när och om Kommunalhuset kommer att kunna ersättas av en ny byggnad. En utveckling där byggnaden utnyttjas som skola kan därför inte tillgodoräknas inom program för Huddinge c. Marken inom Tomtberga 3:1 föreslås dessutom i det reviderade programmet att innehålla ytterligare bostads- och förskoleexploateringar.

Angående miljöprofil se kommentar till Förskolenämnden.

Gymnasienämnden

Tjänsteutlåtande 2012-08-10

Förslag till beslut

Gymnasienämnden godkänner förvaltningens synpunkter och överlämnar tjänsteutlåtandet som nämndens yttrande till samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har utarbetat ett program för en framtida upprustning och utveckling av Huddinge centrum med en potential för bostadsbyggande av cirka 1 100 nya lägenheter.

Programmet för Huddinge centrum och dess vision har en positiv ambition att utveckla ett redan attraktivt område för boende, service, handel, kultur och besökare.

Med planprogrammets relativt höga exploateringstal för bostadsbyggande, finns samtidigt stora utmaningar i att kunna skapa bra trafiklösningar även för bilburna besökare och en bra service- och närmiljö för inte minst barn och ungdomars behov av ytor för aktiviteter och spontanidrott.

Utmaningen består också i att hantera miljöfrågor, omhändertagande av dagvatten och ökade byggkostnader som sammanhänger med trafiksituation och de svåra markförhållanden som råder i vissa delar av området med risk för översvämningar.

Programområdet har idag en relativt stor befolkning på över 10 000 innevånare varav drygt 350 ungdomar är i gymnasieåldern 16-18 år. De nya bostäderna bidrar till en prognosticerad befolkningsökning till cirka 17 000 innevånare år 2030 varav nära 550 ungdomar då är i gymnasieåldern.

Med tillkommande bostäder i Storängen och Flemingsberg under samma tidsperiod så sker på sikt en mycket kraftig ökning av antalet ungdomar i åldern 16-18. Ökningen inleds redan efter 2015 och antalet ungdomar beräknas bli cirka 1 000 fler fram till 2030.

Mot den bakgrunden och den kraftiga generella ökningen av antalet gymnasieungdomar i åldern 16-18 år som inleds efter 2015, så vill förvaltningen uppmärksamma ett möjligt framtida behov av en ny gymnasieskola. Flemingsberg skulle kunna vara ett lämpligt centra för etablering av en ny gymnasieskola i kombination även med andra publika aktivitetslokaler.

Förvaltningen anser i övrigt att programmet för Huddinge centrum bör kompletteras med en tydligare miljöprofil generellt men specifikt för bostadsbyggandet. Till exempel kunde Huddinge likt Stockholm ställa krav på att energiförbrukningen i nybyggda bostäder och lokaler som mest får uppgå till 55 kilowattimmar per kvadratmeter och år. Detta med tanke på de allt hårdare krav på energieffektivitet som kommer att gälla från januari 2019.

Förvaltningens synpunkter

Med planprogrammets relativt höga exploateringstal för bostadsbyggande följer stora utmaningar i att kunna skapa bra trafiklösningar även för bilburna besökare och en bra service- och närmiljö för inte minst barn och ungdomars behov av ytor för aktiviteter och spontanidrott. Utmaningen består också i att hantera miljöfrågor, omhändertagande av dagvatten och ökade byggkostnader som sammanhänger med trafiksituation och de svåra markförhållanden som råder i vissa delar av området med risk för översvämningar. Programområdet har idag en relativt stor befolkning på över 10 000 innevånare varav drygt 350 ungdomar är i gymnasieåldern 16-18 år. De nya bostäderna bidrar till en

prognosticerad befolkningsökning till cirka 17 000 innevånare år 2030 varav nära 550 ungdomar då är i gymnasieåldern.

Samtidigt som förtätningen av Huddinge centrum ska pågå sker omvandlingen av Storängen 2015-2030 med en planerad bostadsexploatering som kan bli tre gånger större än den nya centrumbebyggelsen.

Till framtiden hör också det allra största planerade utvecklingsområdet Flemingsberg vision 2030 där en potential finns för cirka 5000 nya bostäder. Mot den bakgrunden och den kraftiga generella ökningen av antalet gymnasie ungdomar i åldern 16-18 år som inleds efter 2015, så vill förvaltningen uppmärksamma ett möjligt framtida behov av en ny gymnasieskola. Flemingsberg skulle kunna vara ett lämpligt centra för etablering av en ny gymnasieskola i kombination även med andra publika aktivitetslokaler.

Förvaltningen anser i övrigt att programmet för Huddinge centrum bör kompletteras med en tydligare miljöprofil generellt men specifikt för bostadsbyggandet. Till exempel kunde Huddinge likt Stockholm ställa krav på att energiförbrukningen i nybyggda bostäder och lokaler som mest får uppgå till 55 kilowattimmar per kvadratmeter och år. Detta med tanke på de allt hårdare krav på energieffektivitet som kommer att gälla från januari 2019.

Kommentar

Förvaltningen ser det som mycket svårt att åstadkomma mark för gymnasieskola inom programområdet. Att kunna etablera nytt gymnasium i Flemingsberg skulle därför kunna vara en tänkbar lösning.

Angående miljöprofil se kommentar till Förskolenämnden.

Kultur- och fritidsnämnden

PROTOKOLLSUTDRAG

Kultur- och fritidsnämndens beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag till remissvar på Programsamråd, Program för Huddinge centrum i enlighet med tjänsteutlåtande daterat den 28 maj och skickar det till samhällsbyggnadsnämnden som sitt eget.

Överläggning

I ärendet yttrar sig Vibeke Bildt (FP), Natalie Sial (S) som yrkar bifall, Toralf Nilsson, förvaltningschef samt Peter Johansson (MP).

Suppleantyttrande

Peter Johansson (MP) anmäler suppleantyttrande. Beslutet delges
Samhällsbyggnadsnämnden

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag till remissvar på
Programsamråd, Program för Huddinge centrum i enlighet med
tjänsteutlåtande daterat den 28 maj och skickar det till
samhällsbyggnadsnämnden som sitt eget.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden har av samhällsbyggnadsnämnden erhållit en
remiss Programsamråd, Program för Huddinge centrum. Programmets syfte
är att ta fram en vision om områdets framtida funktioner och fysiska
utveckling. Programområdet omfattar Huddinge centrum inklusive delar av
dess omgivning. För att kunna bygga vidare på centrumets kvaliteter, föreslås
att centrumkärnan expanderar, öppnas upp och kopplas samman med sin
omgivning på ett bättre sätt än idag.

För att uppnå ett socialt rum som är rikt på upplevelser är det angeläget att de
verksamheter som nämnden företräder tidigt kommer med i planeringen. När
det gäller att koppla samman centrumet med omgivningen vill förvaltningen
särskilt understryka att Rådsparken på ett välkomnande sätt knyts an till
centrumdelen och att en anknötning från andra sidan järnvägen genom tunnel
eller övergång genomförs.

Det finns av naturliga skäl en brist på grönytor inom programområdet, varför
det är viktigt att ändå skapa förutsättningar för spontana aktiviteter. Här vill
förvaltningen att det från början planeras in ytor i stadsbilden som lämpar sig
för utegym, skejt och parkour.

Avsaknaden av grönytor inom området gör det också angeläget att angöra
närliggande naturområdet som exempelvis Gömmaren med väl skyltade
gång- och cykelvägar.

Det är positivt att behoven för nämndens verksamheter på ett tydligt sätt
uppmärksammas i programmet. Förvaltningen måste noggrant bevaka
nämndens intressen vid kommande detaljplaner när områdena nära centrum
ska byggas ut.

Förvaltningens synpunkter

För att uppnå ett socialt rum som är rikt på upplevelser är det angeläget att de verksamheter som nämnden företräder (bibliotek, mötesplatser, kulturskola, kulturscen, etc) tidigt kommer med i planeringen. När det gäller att koppla samman centrumet med omgivningen vill förvaltningen särskilt understryka att Rådsparken på ett välkomnande sätt knyts an till centrumdelen och att även en anknötning från andra sidan järnvägen genom tunnel eller övergång genomförs.

Det finns av naturliga skäl en brist på grönytor inom programområdet, varför det är viktigt att ändå inom en så uttalad urban miljö skapa förutsättningar för spontana aktiviteter. Här vill förvaltningen att det från början planeras in ytor i stadsbilden som lämpar sig för utegym, skejt och parkour.

Avsaknaden av grönytor inom området gör det också angeläget att angöra närliggande naturområdet som exempelvis Gömmaren med väl skyltade gång- och cykelvägar.

Det är positivt att behoven för nämndens verksamheter på ett tydligt sätt uppmärksammas i programmet. Förvaltningen måste noggrant bevaka nämndens intressen vid kommande detaljplaner när områdena nära centrum ska byggas ut.

Kommentar

Programmet är utformat för att stärka kopplingar, både till Rådsparken och mellan områdets västra och östra del.

Inom programområdet kommer de befintliga gc-stråken att utvecklas, de kommer också att ske en komplettering av de länkar som saknas. Kommunen har under ett antal år arbetat med att stärka upp cykelvägvisningen i kommunen och detta arbete kommer att fortsätta. Kommunen avser också att fortsätta att bygga ut gc-vägnätet i hela kommunen.

Det finns en genomgående gestaltningsidé från förvaltningens sida när det gäller de bägge närliggande och centrumnära parkerna Rådsparken och Sjödalsparken. Parkplaneringen utgår ifrån att Rådsparken ska utveckla sin karaktär som stor aktivitetspark. Här finns redan utegym, skatepool och klätterblocks och utrymme att ytterligare anlägga aktivitetsytor. Sjödalsparken däremot är tänkt att förstärka sin karaktär som stadspark med inslag av konst och blomsterprakt. Vattenmotiv i någon form kommer också att finnas och den befintliga lekplatsen kommer rustas upp.

Parkourinslag finns ännu inte på någon av våra kommunala lekplatser, förvaltningen noterar det för framtiden.

Socialnämnden

Socialnämndens beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande Remiss: Program för Huddinge Centrum och antar yttrandet som sitt eget.

TJÄNSTEUTLÅTANDE 2012-07-06

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ser positivt på en modernisering av Huddinge centrum. I stadsdelen bor idag personer med funktionshinder och många familjer. Det är mycket angeläget att bostäderna är utformade och anpassad efter den funktionshindrades behov.

Närheten och tillgängligheten till väl utvecklade grönområden och promenadstråk är viktigt för såväl hälsa som trygghet och möjligheten att förflytta sig i närområdet. Väl upplysta, levande platser där människor av alla åldrar möts är viktigt för det sociala rummet och den upplevda trygghetskänslan. Det är också viktigt att tillgängligheten i området är anpassad för personer med funktionshinder. Vidare betyder en moderniserad och välplanerad park i centrum att förskolor kan byggas i anslutning till denna, vilket bara kan ses som positivt.

Kommentar

Programmet syftar till att stärka tillgängligheten till grönområden och promenadstråk och därmed främja hälsa som trygghet.

Äldreomsorgsnämnden

Tjänsteutlåtande 2012-07-06

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ser positivt på en modernisering av Huddinge centrum. I stadsdelen bor många äldre, både i sina egna hem och i gemensamma boenden, varför det är viktigt med såväl nybyggnad och modernisering, som att arbeta med befintliga bostadshus, då det är i dessa som äldre personer oftast bor.

Tillgängligheten för fotgängare är oerhört viktig ur ett äldreperspektiv. De flesta äldre kör inte bil utan är beroende av att kunna använda kollektivtrafiken vid resor. Närheten och tillgängligheten till väl utvecklade

grönområden och promenadstråk är viktigt för såväl hälsa som trygghet och möjligheten att förflytta sig i närområdet.

Förvaltningen anser att dessa aspekter har beaktats mycket väl i programmet, men vill dock understryka vikten av en analys av hur bebyggelsen kring Klockarbacken kommer att påverka äldre boende i och i närheten av området.

Kommentar

Närboende äldre kommer att uppleva en förändring av karaktären på Klockarbacken, de kommer också att se grönområdet förminsкас och bli mer befolkat. Det kan leda till att en del väljer att inte gå dit eller kommer att tycka att området förlorat sitt värde. En grundtanke i programmet är dock att alla offentliga rum och parker ska bli mer tillgängliga och trygga. Tydligare entréer till parker, anlagda stigar, vägar, ramper, trappor och gena stråk, upplysta platser, ny offentlig möblering, en miljö som är befolkad under större del av dygnet, där överblickande bostäder ger trygghet i grönområden, gator och parker - ska göra centrum mer attraktivt. Det är avsikten att det ska leda till att fler känner sig välkomna i och att fler också utnyttjar Klockarbacken som närrekreationsområde.

Miljönämnden

Miljönämndens beslut

Miljönämnden beslutar att lämna över tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Arbetsutskottets beslut

Ärendet överlämnas till nämnden utan eget ställningstagande.

Protokollsanteckning

Erik Reuterswärd (MP) anmäler protokollsanteckning.

Sammanfattning

Syftet med att upprätta ett program för Huddinge centrum är att ta fram en vision om områdets framtida funktioner och fysiska utveckling. För att kunna ta ställning till framtida bebyggelseprojekt krävs att det finns en samlad bild av lämplig bebyggelseutveckling för området. Programmet beskriver exploatering, infrastruktur och gröna samband. Innehållet i programmet innebär en utveckling och en utökning av centrumområdet.

Programområdet omfattar Huddinge centrum inklusive delar av dess omgivning. I väster avgränsas området av Huddingevägen och Kyrkdammarna, i söder av Storängsleden och Solvägen, i öster av

Förrådsvägen, kvarteret Klockarbacken och Klockarvägen och i norr av spårområdet och Huddingevägen.

Programmet är tänkt att genomföras i tre etapper under perioden 2015 till 2030.

Protokollsanteckning

Remiss - Programsamråd för Huddinge Centrum

Vi vill framföra några synpunkter som inte finns med i tjänsteutlåtandet. En del av dessa har också diskuterats i nämnden.

1. Vi anser att en miljökonsekvensbeskrivning ska göras. Av programhandlingarna framgår att trafiken kommer att öka, om programmet genomförs. Det innebär att både buller och utsläpp till luften kommer att öka.

Avkulvertering av Fullerstaån genom Huddinge Centrum, i sig en positiv åtgärd, medför förändringar i dagvattenflödena mot Trehörningen. Även den ökade arealen tak påverkar dagvattenförhållandena.

Den förtätning med ett flertal stora byggnader, som programmet redovisar, bör också bli föremål för en miljöbedömning.

2. Trafikverket arbetar med en förstudie för två nya spår genom bl.a. Huddinge kommun. Det är mycket angeläget att snabbt få mer konkreta besked. Om spåren läggs i ytläge utmed nuvarande spår, kommer ju viktiga delar av programmet inte att kunna genomföras. Det är därför viktigt att i samråd med Trafikverket snarast pröva möjligheten att förlägga de nya spåren i tunnel. En sådan behöver ju inte följa nuvarande bansträckning, om den börjar söder om Älvsjö och slutar norr om Flemingsberg.

3. Vi föreslår att studier görs av att Huddinge Centrum växer dels längs Sjödalsvägen mot Storängen dels längs Kommunalvägen mot Kvarnbergsplan. Detta skulle på sikt utvidga själva centrum till att omfatta även Storängen och Kvarnbergsplan. Sjödalsvägen och Kommunalvägen kan utformas som stadsmässiga gaturum. (Kommunalhuset ska naturligtvis ligga kvar och behålla sin funktion).

Byggnaderna E22 och E23 behöver då inte uppföras vid Klockarbacken utan ersätts med relativt låga hus utmed Sjödalsvägen.

4. Vi är tveksamma till att programmet föreslår att relativt många stora/höga byggnader ska tillkomma. Småskaligheten är ju bland det mest uppskattade i Huddinge Centrum!

För Miljöpartiet de Gröna För Vänsterpartiet

(Suppleantyttrande)

Erik Reuterswärd

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Förslag till beslut

Miljönämnden beslutar att lämna över tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Sammanfattning

Syftet med att upprätta ett program för Huddinge centrum är att ta fram en vision om områdets framtida funktioner och fysiska utveckling. För att kunna ta ställning till framtida bebyggelseprojekt krävs att det finns en samlad bild av lämplig bebyggelseutveckling för området. Programmet beskriver exploatering, infrastruktur och gröna samband. Innehållet i programmet innebär en utveckling och en utökning av centrumområdet.

Programområdet omfattar Huddinge centrum inklusive delar av dess omgivning. I väster avgränsas området av Huddingevägen och Kyrkdammarna, i söder av Storängsleden och Solvägen, i öster av Förrådsvägen, kvarteret Klockarbacken och Klockarvägen och i norr av spårområdet och Huddingevägen.

Programmet är tänkt att genomföras i tre etapper under perioden 2015 till 2030.

Miljötillsynsavdelningens synpunkter

Miljötillsynsavdelningen anser att det är positivt att bygga bostäder i kollektivtrafiknära lägen och att ha ett blågrönt stråk som sammanhållande stråk genom området.

Förorenad mark

Programmet omfattar ett stort område som sedan lång tid varit exploaterat av både bostäder och olika typer av verksamheter. I och med detta bedömer miljötillsynsavdelningen att det är troligt att det förekommer förorenad mark på ett flertal ställen inom området och att detta är något som man måste vara uppmärksam på och undersöka närmare.

Buller och vibrationer

I programförslaget saknas underlag och redovisningar gällande buller istället hänvisas det till att buller kommer att studeras djupare i kommande planering.

Det beskrivs allmänt att programmet syftar till att åstadkomma en generell förbättring av bullernivån inom området. I många fall hänvisas till att ny bebyggelse kommer att skärma av buller från järnvägen och Huddingevägen, men vad som inte nämns i dessa sammanhang är att mycket av den bebyggelse som ska skärma av buller är tänkt att vara byggnader där människor vistas stadigvarande såsom bostäder och kontor.

Miljötillsynsavdelningen anser att det är viktigt att redan tidigt i processen undersöka och redovisa bullersituationen eftersom området är så utsatt för störningar. Det nämns även att riksdagens uppsatta bullerriktvärden för nybyggnad av bostäder bedöms överskridas i vissa fall för föreslagen bebyggelse och att avsteg kan motiveras av att området ligger i ett kollektivtrafikhögt område. Enligt samrådshandlingarna kommer trafiken troligtvis att öka i området, vilket i sådana fall innebär att trafikbullerproblemen kommer att bli än mer omfattande.

De bullerriktvärden för nybyggnad av bostäder som gäller anger 30 dB (A) ekvivalent nivå inomhus, 45 dB(A) maximalnivå inomhus nattetid, 55 dB(A) ekvivalentnivå utomhus (vid fasad) och 70 dB(A) maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad. Vid åtgärd i järnväg eller annan spåranläggning avser riktvärdet för buller utomhus 55 dB(A) ekvivalentnivå vid uteplats och 60 dB(A) ekvivalentnivå i bostadsområdet i övrigt. Länsstyrelsen i Stockholm har, tillsammans med miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret i Stockholm Stad, tagit fram kvalitetsmål och avstegsfall för trafikbuller. Enligt dessa kan två olika typer av avsteg göras. I avstegsfall A ställs det betydligt hårdare krav på den tysta sidan då man talar om en nivå på 40-45 dB(A) i ekvivalent ljudnivå, medan det i avstegsfall B ställs krav på att minst hälften av boningsrummen i alla lägenheter ska ligga på den tysta sidan.

Miljötillsynsavdelningen anser att det är viktigt att tydliggöra vilka avsteg som avses. För att avsteg från bullerriktvärden ska accepteras ska en avvägning mellan olika intressen redovisas och det ska finnas en konsekvensbeskrivning över vad avstegen kommer att medföra för de boende.

Det finns forskning som visar att buller har negativ inverkan på människors hälsa. Buller skapar stress, förhöjt blodtryck och i förlängningen även en ökad risk för hjärtsjukdomar.

I programförslaget saknas underlag och redovisningar gällande vibrationer och problemet är inte kommenterat överhuvudtaget. Vibrationer kan ha olika källor och i programområdet torde den största källan vara trafik, både väg- och spårbundentrafik. De allvarligaste vibrationerna från tågtrafik uppstår då tunga godståg passerar över lösa jordar. Vibrationerna kan då spridas över stora områden och kan påverka även stora, tunga byggnader. Enligt beskrivningen av de geologiska förhållandena som redovisas i

programförslaget består programområdet till stor del huvudsakligen av lös jord.

Det finns forskning som visar att vibrationer har negativ inverkan på människors hälsa. Störningar från vibrationer kan yttra sig som sömnsvårigheter, insomningsproblem, koncentrationsproblem eller allmän trötthet.

Då programområdet är beläget i en del av Huddinge kommun som är mycket påverkad av buller och där det även finns stor risk för störningar från vibrationer så är det viktigt att dessa faktorer utreds noggrant. Det bör även betonas att störningar från flera bullerkällor eller buller i kombination med andra miljöbelastningar, som exempelvis vibrationer, leder till att störningarna uppfattas som starkare. Vid utredningar inom området anser miljötillsynsavdelningen därför att man bör lägga fokus på vilka störningar som finns och hur dessa sammantaget påverkar området för att kunna redovisa den totala störningssituationen. Redovisningar bör även innefatta både nuläge och framtid då prognoser i samrådshandlingarna visar på rejäla trafikökningar.

Luftföroreningar

Vid planering ska miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap 3§ miljöbalken iaktas. Miljö kvalitetsnormer för partiklar (PM10) och kvävedioxid (NO₂) överskrids inte enligt samrådshandlingarna. Miljötillsynsavdelningen anser att även om inga miljö kvalitetsnormer överskrids i dagsläget så är det viktigt att vid planering ta hänsyn till föroreningssituationen. Det bör redovisas hur den förväntade trafikökningen kan komma att påverka luftföroreningarna inom området. Partiklar härstammar till stor del från vägtrafik. Partiklar ger upphov till bland annat hjärt- och kärlsjukdomar och luftvägssjukdomar. Skadliga partiklar uppstår dels vid förbränning i motorerna, dels som slitagepartiklar från däck, väg och bromsar. De partiklar som bildas vid motorförbränning är också cancerframkallande.

Trafikökningar

Huddingevägen är en stor källa till trafikbuller och i handlingarna uppges att en trafikökning är trolig till år 2030. Om man tittar närmare på de siffror som redovisas på figur 46 (trafikmängder 2011) och jämför dem med de som redovisas på figur 48 (trafikprognos 2030 med centrumexploatering) så framgår att prognosen visar på en betydande trafikökning. I programmet framgår även att Huddingevägen behöver utökas med ett körfält i vardera riktningen mellan Fullerstas och Storängens trafikplatser.

Miljötillsynsavdelningen anser att det måste undersökas hur denna trafikökning kommer att påverka bullersituationen och luftföroreningar i området då den största delen av dessa föroreningar beror av vägtrafiken.

Trafikverket har tagit fram en förstudie för spårtrafiken på sträckan Stockholm-Järna. Förstudien innebär att spårområdet genom programområdet breddas med ett spår i vardera riktningen. I programmet för Huddinge centrum framgår att det är osäkert hur detta kommer att påverka trafikmängder. Miljötillsynsavdelningen anser att det är viktigt att utreda huruvida tågtrafiken kommer att förändras vid en eventuell utbyggnad och hur detta kan påverka situationen med buller och vibrationer i området.

Placering av bostäder och förskola

Generellt inom programområdet gäller att noggranna utredningar avseende buller och vibrationer måste genomföras vid fortsatt planering. Nedan lyfts ett par exempel där miljötillsynsavdelningen ifrågasätter placeringen av bostäder respektive förskola:

E3 – bostäder och förskola triangel kring Tingshuset

Byggnaden är placerad mellan två stora bullerkällor (järnvägen och Huddingevägen) och är tänkt att vara sju våningar hög. Det som ska dämpa bullret från järnvägen är ett kontorshus (E2) som dels endast är tänkt att vara fyra våningar, med andra ord kommer inte de tre översta våningarna i E3 att ha någon bullerdämpning mot järnvägen, och dels ska E2 byggas i etapp 2 medan E3 ska uppföras i etapp 1.

Barn är mer känsliga än vad vuxna är mot luftföroreningar och exempelvis partiklar påverkar deras luftvägar i hög grad negativt. Forskning har visat att förskolor och skolor inte ska byggas för nära tätt trafikerade vägar eftersom det bland annat ger för höga halter av partiklar (PM10 och PM2,5) inomhus. Som skyddsavstånd visar forskningen att förskolor och skolor inte ska placeras närmare än 50 meter från större vägar. Om förskolan som planeras att byggas i E3 ligger närmare än 50 meter från Huddingevägen så anser miljötillsynsavdelningen att det inte är en lämplig placering.

Se även synpunkter gällande exploatering av E3 under rubriken ”Blå- och gröna stråk”.

E5- studentbostäder eller hotell Fullersta torg E5 är beläget precis bredvid järnvägen i ett mycket bullerstört läge. Miljötillsynsavdelningen vill påpeka att studentbostäder inte är att betrakta som korttidsboende och att de bullerriktvärden som är uppsatta av riksdagen således gäller. Det bör även undersökas huruvida vibrationer kan påverka boendemiljön.

E6 – Bussterminal/bostäder

Miljötillsynsavdelningen anser att placeringen av bostäder uppepå en bussterminal kan ifrågasättas. Läget där byggnaden ska placeras är bullerstört från järnväg, busstrafik och även Huddingevägen. Programmet medför även att busstrafiken vid terminalen ökar jämfört med hur det är idag på samma plats. Detta då den busstrafik som idag finns på Kommunalvägen är tänkt att omlokaliseras till den nya bussterminalen. Vid en bussterminal uppstår även en annan typ av ljudstörning än vid en väg då bussar stannar och startar samt att det samlas människor där. Det bör även undersökas huruvida vibrationer kan påverka boendemiljön.

E11 – parkeringshus/handel/bostäder på befintlig infartsparkering

Miljötillsynsavdelningen vill påpeka att det är viktigt att även undersöka risken för vibrationer vid uppförande av bostäder på platsen.

Skyddsavstånd till befintlig bensinstation

I Boverkets allmänna råd 1995:5, Bättre plats för arbete, finns angivna skyddsavstånd som bör hållas mellan verksamheter och bostäder. Skyddsavstånden är framtagna med hänsyn till både miljö, hälsa och säkerhet. För bensinstationer uppges skyddsavståndet vara 100 m.

Vatten allmänt

En utredning pågår där hela avrinningsområdet för Fullerstaån studeras. Utredningen syftar till att få en helhetsbild av dagvattensystemet med vattenflöden, vattenkvalitet, översvämningsriskområden mm samt möjligheterna att få fram ett öppet vattendrag, vilka utrymmesbehov som finns för dammar o dylikt. Resultatet av den utredningen måste beaktas i det fortsatta programarbetet.

Miljötillsynsavdelningen vill poängtera att det är med en gemensam helhetssyn på dagvattenfrågorna vid planeringen av Huddinge centrum och Storängen, som det finns en möjlighet att genomföra aktiva förbättringsåtgärder för sjön Trehörningen. I programförslaget pekas ett antal problem ut och det är viktigt att de fördjupade undersökningar som är nödvändiga genomförs för hela området då dagvattensituationen är gemensam. Det är även viktigt att undersöka hur man bäst kan minimera den mängd dagvatten som avrinner till sjön Trehörningen.

Grön- och blåstråk

Miljötillsynsavdelningen anser att det är generellt är positivt med förslaget till ett kombinerat grön- och blåstråk.

E3 – bostäder och förskola triangel kring Tingshuset

Den nordvästra delkanten av exploateringsområdet E3 behöver utgå. Dels omfattar den en befintlig våtmarksdel av Kyrkdammens närområde, dels utgör den idag ett grönt samband vidare söderut, som i så fall bryts av och otydliggörs genom att bebyggelsen kommer för nära grönområdet vid Kyrkdammen och påverkar naturupplevelsen kring den. Möjligheterna att bebygga övriga låglänta delar av E3 (gamla tingshuset) är beroende av dagvattenutredningens resultat.

Området kring Fullerstaån och Kyrkdammarna (G1 och G2):

Beskrivningen av området bör kompletteras med att grön- och blåstråket även går från Kyrkdammarna åt nordväst till Källbrink och via Fullersta kvarn till Gömmaren.

Det är positivt att det föreslås bullerskärmar på Huddingevägen, för att dämpa bullret till rekreativområdet.

Dammarna och den slingrande ån med sina våtmarksytor samt ett underjordiskt avsättningsmagasin anlades vintern-våren 1997-98 av Stockholm Vatten AB. Innan dess gick vattendraget som ett rakt dike över det låglänta området. Syftet med åtgärderna är att utjämna och fördröja vattenflödena, för att i första hand minska risken för källaröversvämningar, men också för att rena vattnet. Dagvatten från bland annat Huddingevägen leds först till avsättningsmagasinet innan vattnet fortsätter ut i dammarna. Vattenområdena anpassades också för att gynna växt- och djurlivet och bryggor och gångvägar anlades för att underlätta rekreation i området. Åtgärderna utformades med det äldre kulturlandskapet som förebild, där den slingrande Fullerstaån regelbundet svämmade över de låglänta slättermarkerna i närheten av kyrkan. Kompletterande träd och buskar planterades även 1997-1998 för att skärma av vägar och bebyggelse. Motsvarande åtgärder utfördes också vid Källbrinksskolan och vid Fullersta kvarndamm. Anläggningarna dimensionerades för 10-års regn. De övervägande våta ytorna sköts av Stockholm Vatten AB genom årlig slätter med upptag.

Kyrkdammens största tillflöde är från sjön Gömmaren i nordväst. Dagvattenledningar från omgivningarna mynnar vid anläggningen, bland annat rinner dagvatten från marker öster om järnvägen till Kyrkdammen.

Vid intensiva regn eller längre regnperioder, får man räkna med att alla flacka områden kring Fullerstaån och Kyrkdammarna översvämmas.

I samrådshandlingarna saknas beskrivning av de naturvärden som finns längs Fullerstaån-Kyrkdammen. Dessa beskrivs i PM 2009-06-03: Växter och djur i

Fullersta kvarndamm, Källbrinksdammen och Kyrkdammen längs Fullerstaån (Gömmarbäcken). Dokumentet finns att hitta i Huddinges miljöbarometer/Trehörningen (Sjödalen)/Djur och växter.

Sjödalsparken:

På en begränsad gräsyta i Sjödalsparken växer den rödlistade och fridlysta växten knölvial, som behöver beaktas vid omformning av ytorna.

Miljökvalitetsnormer för vatten och Trehörningen

Förutom sjöarna Magelungen och Drevviken omfattas även vattendraget Norrån av miljökvalitetsnorm för vatten. Norrån ligger uppströms dessa sjöar och således närmare Trehörningen. Miljökvalitetsnormen innebär att istället för dagens måttliga vattenstatus ska god vattenstatus uppnås år 2021. Trehörningen saknar miljökvalitetsnorm, eftersom den är för liten, men den påverkar vattenområdena nedströms med sitt mycket näringsrika vatten. Näringshalten i sjön behöver mer än halveras. Eftersom sjön idag tar emot för stora mängder näringsämnen via dagvattnet, behöver dagvattnet bli betydligt renare. Det är viktigt att åtgärder görs för att komma till rätta med befintliga brister.

Det är dessutom ett värde i sig att den sjö som ligger närmast Huddinge centrum kan ha god vattenkvalitet, för till exempel bad och annan rekreation.

I handläggningen av ärendet har Tiina Laantee, naturvårdsavdelningen, deltagit.

Kommentar

1. Programmet har genomgått en behovsbedömning för miljökonsekvensbeskrivning (MKB) och förvaltningen har funnit att något krav på MKB inte föreligger. Denna slutsats delas även av Länsstyrelsen, se yttrande ovan.

Programmet förespråkar inte en avkulvertering av Fullerstaån genom Huddinge Centrum utan argumenterar för ett tydliggörande av dagvatten i den offentliga miljön och därmed ett bättre omhändertagande om dagvatten generellt. Tex om detta har utvecklats i den reviderade handlingen.

Slutgiltigt ställningstagande till behov av ytterligare MKB kommer att göras i de efterföljande detaljplanerna.

2. Förvaltningen redovisar sin syn på extra spår längs stambanan under kommentarer till Trafikverket och Länsstyrelsen i denna redogörelse.

3. Programmet föreslår en utveckling av Huddinge Centrum längs Södalsvägen mot Storängen. Längs Kommunalvägen mot Kvarnbergsplan föreslås ny bebyggelse i det reviderade programmet. Byggnaderna E22 och E23 ligger i ett gott läge för att ansluta till befintlig infrastruktur och kan därmed spara utgifter och påverkan från nya vägar, ledningar och avlopp. De båda exploateringsförslagen behövs även för att kunna ge en balanserad ekonomi till programmets helhet.

4. Trots höjden på föreslagen bebyggelse eftersträvas en låg skala och ett intryck av en låg skala. Även högre bebyggelse går att utforma för att ge intryck av att vara låg. Det är Huddinge centrum i dagsläget ett gott exempel på. Flera höga byggnader ligger tätt integrerade i den intima struktur som upplevs som låg.

Enligt MIFO- databasen (MIFO= Metodik för Inventering av Föreorenade Områden, utarbetad av Naturvårdsverket) finns det i dagsläget inga föreorenade områden inom programområdet. De som tidigare funnits har sanerats och är sedan länge överbyggda med bostadsbebyggelse. Ett observandum är dock Fullersta gård 1:170. Inom fastigheten har det tidigare legat en brädgård men det exakta läget är oklart. Enligt uppgift kan brädgården delvis ha legat ungefär där busstorget är idag och därför kommer det att bli aktuellt med att genomföra marktekniska utredningar inför en eventuell exploatering av området. Den befintliga bensinstationen på fastigheten Valen 3, Kommunalvägen 7 måste också undersökas och eventuellt saneras innan en förestående exploatering.

Att förtäta i centrala delar där det finns bra kommunikationer i form av spårväg och busstrafik, medför ofta höga bullernivåer. Ambitionen i kommande detaljplaner är att åstadkomma så god ljudmiljö för de boende som möjligt. Riktlinjer för hantering av buller och vibrationer i kommande planering har förtydligats i planprogrammet. I kommande detaljplaner ska buller- och vibrationsutredningar göras i de detaljplaner där bullerriktvärden ser ut att överskridas. Målsättningen är att ny bebyggelse ska klara gällande riktvärden för trafikbuller och vibrationer eller att tyst/bullerdämpad sida ska klaras när det gäller trafikbuller.

Miljö kvalitetsnormer anger gränsvärden som inte får överskridas. Programhandlingen har utökats med riktlinjer för luftkvalitet i kommande planering. Bland annat ska fördjupad luftutredning genomföras i de detaljplaner som ligger nära Huddingevägen.

I de detaljplaner som ligger nära Huddingevägen och där riktvärden ser ut att överskridas vad det gäller trafikbuller ska fördjupade luft- och bullerutredningar göras. I dessa kommer det tas hänsyn till prognosticerad trafikökning.

Programförslaget innebär att bostäder kan bli aktuella på flera ställen närmare än 100 meter från befintlig bensinstation, område E6, E8 och E9 enligt samrådsversionen. Vid kommande planläggning av dessa kommer frågan att utredas närmare. Diskussioner kring bensinstationen har påbörjats med markägaren.

Parallellt med programarbetet har en dagvattenutredning genomförts. Dagvattenfrågor måste vidare hanteras inom det kommande planarbetet. Ny bebyggelse inom E3 kommer att behöva anpassas utifrån bla behov av dagvattenhantering i kommande detaljplaner. Se beskrivning av dagvatten samt beskrivning av delprojektet för triangeln kring Tingshuset.

Texten om grön- och blåstråket är kompletterad i programhandlingen. Programhandlingen kompletteras med beskrivning av naturvärdena. Synpunkterna noteras och tas med i den fortsatta planprocessen.

Knölvialens habitat kommer att beaktas i den fortsatta planeringen.

Hjärt- och Lungsjukas förening i Huddinge/Huddinges råd för funktionshinderfrågor

Tyvär gav mycket kort svarstid då vi fick del av programmet vid sammanträdet den 30 maj 2012 i Rådet för funktionshinderfrågor.

Vi anser det viktigt att från första början och genom fortsatta planerings- och genomförandeprocessen noga beakta god tillgänglighet även för personer med funktionshinder av olika slag. Funktionshinderaspekten nämns ej i programmet annat än som tillgänglighet i allmänna ordalag.

Behov av noga genomtänkt tillgänglighet gäller såväl både offentliga och sociala rum som möjligheter för taxi- och andra färdtjänstfordon att angöra olika delar av centrum. Dessutom behövs väl tilltaget antal platser för handikapparkering. Detta i synnerhet om platser i de tekniska rummen, t.ex parkeringshusen, begränsas i förhållande till planerat ökat antal boende i och besökare till centrum.

Planerna på att dessutom ta bort och eventuellt ej ersätta infartsparkeringen vid Tingshuset innebär ju också ett minskat antal parkeringsplatser och därmed minskad möjlighet för funktionshindrade att kunna använda de eftertraktade kollektiva färdmedlen, i synnerhet pendeltåget, men också bussar vid terminalen.

Alla kommuninnevanare har ju inte tillgång till buss utanför eller i ens i närheten av sin bostad...

Gångavstånden mellan parkering och de kollektiva färdmedlen har ju också avgörande betydelse för om funktionshindrade ska kunna nyttja dem.

Att hänvisa infartsparkering till annan kommun eller grannkommun ter sig tåmligen korttänkt och lär inte gynna kollektivt åkande.

T.ex Stuvsta lär knappast rymma fler bilar än i dagsläget.

Kanske man då i stället tvingas ta bilen till infartsparkeringar i andra stadsdelar, t.ex Liljeholmen eller Skärholmen och samtidigt då sannolikt även gör sina inköp där. Det skulle rimligtvis minska intresset för att handla i Huddinge C, för att inte nämna förlängda restider och längre bilfärder som försämrar miljön.

De sociala och offentliga rummen måste också planeras med hänsyn till funktionshindrade, inte minst genom att undvika att skapa blåsig dragiga utrymmen "blåshål", vilka upplevs obehagligt för de flesta människors, men alldeles särskilt svårt och hämmande för hjärt- och lungsjuka.

Sjödalsparken som ligger i plant väl tillgängligt läge, ska även i fortsättningen vara en samlingsplats för olika aktiviteter, t.ex boulespel, som är en hälsosam, nyttig och trivsamt sport även för personer med begränsad fysisk kraft och rörlighet. Många av dessa har svårighet att nyttja vissa andra grönområden och övrig inte helt lättillgänglig skog och mark.

Hälsans Stig måste prioriteras och även i fortsättningen ges gott och tydligt utrymme i anslutning till centrum. Många deltagare i vår förening nyttjar regelbundet Hälsans Stig.

Ett utökat befolkningstal innebär också ökat behov av sjukvård och vårdcentraler, och därför måste även Landstinget och ev andra vårdgivare vara delaktiga i tidig planering.

En livsviktig insats i form av hjärtstartare och utbildade hjärt- och lungräddare måste också utökas i en förstora centrumanläggning.

Även utökad kommunal service för både yngre och äldre krävs.

Utöver detta tillfälle till "delaktighet" mitt i högsommartid! emotser vi fortlöpande information och verkligt samråd i planeringen av vårt kommande centrum, förhoppningsvis attraktivt, trivsamt och för alla väl tillgängligt!

Inte ens köpmännen och handeln får en lyckad framtid här om inte främst kommuninnevanorna men även andra besökare upplever god tillgänglighet, funktionalitet och trivsel i centrum.

I annat fall kommer de förväntade intäkterna inte kunna motsvara utgifterna vare sig för kommunen eller för handeln samt för all övrig offentlig och privat verksamhet.

Kommentar

Programmet skickades ut till samtliga remissinstanser redan den 9 maj. Samrådstiden har därmed varit drygt åtta veckor.

Programmet behandlar den framtida bebyggelsen i mer övergripande drag. Ambitionen i programmet är att området som helhet samt i förhållande till andra områden ska bli mer tillgängligt. Med det avses även att underlätta för funktionshindrade. När planeringen når en mer detaljerad nivå kan dessa frågor också behandlas mer konkret.

Angående infartsparkering se rubriken Parkering i den reviderade programhandlingen eller kommentarer till yttrande från Stockholms läns landsting (SLL).

Programmet verkar för att göra Huddinge centrum trevligare att vistas i. Vindförhållanden tas också upp i programhandlingen och ambitionen är att kunna förbättra dagens förhållanden.

Hälsans stig passerar idag genom programområdet via Kommunalvägen och Sjödalsvägen och även tvärs genom centrum. Då programmet syftar till att stärka gång- och cykelstråken utmed dessa gator så kommer Hälsans stig att kunna bibehållas och även få en ökad attraktivitet.

Hjärtstartare och utbildade hjärt- och lungräddare är inte en planfråga. Landstinget med flera har fått remissen av programmet.

Programmet önskar öka andelen kommersiell och kommunal service i området och erbjuda mer för flera under en längre tid av dygnet.

Huddinges råd för funktionshinderfrågor kommer även fortsättningsvis att vara remissinstans då framtida detaljplaner av betydelse för rådet tas fram.

Miljövårdsrådet

Miljövårdsrådet ser att det finns goda intentioner med programmet som helhet och om man håller fast vid dem finns förutsättningar för en bra lösning på det nya centrumet. Viktigt att grönstråket vid Kyrkdammarna bevaras. Bra med bebyggelse med parkkvarter som ger grönska och öppenhet mot omgivningen.

Kommentar

Programmet syftar till att förädla boende- och rekreationsmässiga kvaliteter kring Kyrkdammarna samtidigt som större grönytor bevaras och dagvattenhantering/dammar ska kunna utvecklas och bestå. Området har med sin grönska och vattenkontakt stor potential för rekreation och som målpunkt för socialt utbyte och skulle kunna vara en välbesökt utflyktsplats. De höga värden som området kan erbjuda är i dagsläget störda men skulle genom programförslaget kunna lyftas och tillgängliggöras för allt fler.

Hyresgästföreningen i Huddinge

Hyresgästföreningen styrelse i Huddinge har tagit del av programmet. Vi ser positivt på planerna gällande byggandet av bostäder men ser gärna att det skrivs in i programmet att dessa blir hyresrätter.

Dessutom anför lokala hyresgästföreningen i Hajen/forellen: Kritik av Huddinge C programhandling Vi har här samlat in de åsikter och synpunkter som berör den grupp människor som bor i det centrum som är tänkt att byggas om. Efter ha gått igenom dokumentet, är det tydligt att den är fylld med motsägelser, eller som dokumentet själv säger ” Denna samlade bild måste ta hänsyn en rad frågor och ofta motstridiga intressen” (Program 2012 s 7). Detta gör sig tydligt särskilt i avsnittet ”bakgrund” där tre skäl räknas upp som anledningen till att ombyggnationen sker i huvudtaget. För det första handlar det om intressen att bygga i området (vilket inte förtydligas vilka dessa intressen kommer ifrån), för det andra är skälet till att växa att ”utveckla sin attraktionskraft som lokalt centrum , i konkurrens med regionens övriga handelsplatser” (Program 2012 s 7). Och det tredje skälet är att om man ändå skall bygga om centrum efter de två andra skälen, kan man bygga om vissa andra funktioner, vilket är ett bihang till de två tidigare skälen.

Detta visar tydligt att intressen för ombyggnationen inte utgår från de boendes välmående, utveckling eller behov. Utan i främsta rummet är en fråga om kommersialism, och inte en kommersialism vilket bejaktar de boendes intressen, skall konkurrans i ”lokalt” slå ut över den lokalaste gruppen människor som har beröring med området, är en motsägelse.

Då Huddinge kommun har ett rikt utbud av affärer för dess innevånare, blir det udda att kommunen vill konkurrera sig själv och med dess innevånare mot deras eget intresse. Dessa motsägelser kommer tydligt fram i visionen om huddinge centrum som kallas ”sociala rum”.

Där programmet menar att Huddinge centrums karaktär med dess intima gränder, småbrittiskt samhälle inspirerade centrum osv. Ska utvecklas genom ombyggnationen (Program 2012 s 15). Ombyggnationen i mycket bryter just gentemot sin egen vision. Att höja stora höghus i centrum är att kombinera

två motsatser och kalla dem en utveckling som tar tillvara på det gamla är en falsk tes.

Om ”sociala rum” skall förverkligas i området, ska det just bevara Huddinges centrums karaktär med småskalighet, intimitet, gränder, grönområden osv. Kontorslandskap är inte en del av Huddinges karaktär, inte heller stora höga byggnationer. Detta förhöjer inte dess karaktär utan är ett dubbelspel vilket kommer skapa helt andra konsekvenser än vad visionen ämnar (Program 2012 s 15).

Nedanför kommer vi gå in på de mer specifika punkter av förslag vi har på hur vi anser att Huddinge centrum bör utvecklas för att vara sanna mot den vision som faktiskt dokumentet ibland visar.

1. Ljusinsläpp

Idag är det viktigare än någonsin att tänka på energiförbrukning och hur människans relation till naturen är i förändring. Smarta enkla lösningar är det entreprenöriella tänkande som krävs av vår samtid. Den billigaste och bästa källa till ljus som vi människor har tillgång till är vår sol och ljuset den alstrar.

Att bygga stora höga byggnader intimt intill andra skapar skugga, och ökar därmed förbrukningen av elektroniska apparater, vilket ökar miljöproblemen istället för att avhjälpa dem.

2. Ekologi

Ekologi menar vi är ”relationen mellan människa och natur”. Grönområden som idag är en del av det naturliga centrumlandskap som Huddinge besitter, är i större behov av utveckling under Huddinge centrums växande. Precis som dokumentet är inne på, är också vi intresserade av att utveckla grönområden (Program 2012).

Sjödalsparken är idag den enda park i anknytning till centrum. Denna bör vara fri från kommersiell handel, och utgöra en plats för musik och barn aktiviteter. Det bör byggas moderna lekplatser, så att även centrums barn har en framtid i det nya Huddinge. Där barnfamiljer har en plats att verka i det nya Huddinge. Konkurrans om en plats för trygga barnfamiljer välkomnas av dess innevånare.

Därför önskar vi centrums medborgare att det bygges mer och bättre lekplatser till barnen och ungdomarna i Sjödalsstorget.

Det gröna stråket som finnes från paradistorget gentemot baptist församlingen önskar vi bli bevarat med även utvecklat till ett mer attraktivt

grönområde. Där baptistkyrkans kulturella storhet öppnas upp gentemot centrum, där den icke blir lika skymd som den är idag. Det är ytterst viktigt med grönområdenas närvaro i stadens liv, för att minska stress och orolighet.

3. Kultur

Huddinges husgudinna är Karin Boye en Svensk poet av högt nationellt mått. Kommunen har satsat mycket på att spika upp metalltavlor med hennes dikter över hela centrum. Hennes naturliga plats är på den gröna plätten som finns mellan scenen och paradistorget. Där hennes drömmande blickar skådar över torget. Att denna plats skulle omvandlas till ett höghus är ett brott mot Huddinges karaktär på det tydligaste sättet, genom att våldföra sig på dess egen idolbild. Huddinges innevånare är stolta över Karin Boye och hennes bidrag till Svensk och Huddinges historiska kultur och vill därför värna om detta grönområdes bevarande.

Vi önskar dock att platsen förändras, dock på ett utvecklande sätt. Att grönområdet får bättre grönska, blommor, träd och dylikt. Att utveckla platsen till att bli mer attraktiv och samtidigt behåller dess kulturella betydelse.

Programmet talar om konkurrens men endast i kommersiell betydelse vilket vi redan har berört tidigare (se ovan). Vi menar dock att centrum bör konkurrera även på andra sätt. Det centrum bör konkurrera med är kulturutbud. I en av arkitekternas förslag fanns ett "kultur centrum" inplanerat i centrum. Detta vore önskvärt anser vi, då en demokrati behöver ett utbildat folk som kan träffas i offentliga utrymmen där man kan läsa, mötas med föreningar, lyssna på föreläsningar men även att kunna ha valfriheten att kommunicera utanför den kommersiella zonen.

4) Bostäder

Enligt programmet skall det byggas 1100 lägenheter i centrum (Program 2012 s 59). Det enda som specificeras att dessa ska bli är ämnat gentemot äldreomsorg. Detta välkomnas av Huddinges befolkning men ställer sig kritiskt vad det är för andra lägenheter som ska byggas i området. Vi önskar att alla andra lägenheter som ska byggas ska vara billiga hyresrätter. Idag finns det ingen brist på bostadsrätter, det finns dock en stor brist på hyresrätter. Hyresrätter är att skapa en möjlighet för unga att komma ut i vuxenlivet, det möjliggör trygghet från bostadsspekulationer och välkomnar in en större mångfald av människor i boendemiljön.

5. Säkerhet

På grund av trångboddhet och ytterligare utbyggnation av centrum ställer sig hajen/forellen sig kritiskt till hur brandkår och ambulans ska kunna garantera

säkerhet och snabb framkomlighet till Huddinge centrums innevånare. Vi anser att ett tryggt boende alltid ska komma i främsta rum, och att ombyggnationerna måste ta detta i sitt beaktande.

6. Kontor

Vi som boende anser att kontorslandskap inte skapar det "sociala rum-met" som är något attraktivt för dem som bor i området. Dock kan gärna kontorslandskap få finnas men vi föreslår att de kan få byggas i det gamla industriområdet eller på alternativ plats där det inte finns bostäder i en högre koncentrationsgrad. Vi vill separera arbete och boende på ett tydligt sätt och minska kontors landskap.

7. Cyklar

Programmet berör dess intresse att utöka cykelnärvaron och tillgängligheten i centrum (Program 2012 s 60). Vi välkomnar bättre cykelbanor i området då vi bryr oss om miljön. Därför föreslår vi att det bygges ordentliga offentliga cykelförråd i centrum där alla kan ställa sina cyklar i trygghet från stöld och att de inte tar lika mycket utrymme som de gör idag vid pendeltågsstationen. Utan den ska vara smidig, enkel, avgifts-fri, trygg och offentlig.

Ytterligare föreslår vi att våra folkvalda politiker och tjänstemän, ska vara ledande i dessa miljöfrågor. De ska visa vägen för oss andra medborgare hur man bör vara som en god medborgare och därför cykla till och från arbetet istället för att ta bilen till arbetet.

8. Sjöbotten/sankmark

1980 började marken i centrum sjunka kraftigt på grund av sin gamla "sjöhistoria" med förrådiska leror.

Centrummarken är som bekant gammal sjöbotten och det har krävts omfattande "pålning" för att bygga på den och hänvisar till senaste byggnationerna av hyreshusen på Klockarvägen. Husen rör på sig och skapar sättningar vilket medför merkostnader för ett känt problem. Detta kommer att medföra även problem i framtiden.

Antaget på medlemsmötet i lokala hyresgästföreningen Hajen/Forellen den 3/7-2012 på Sjödalsstorget 3a.

Kommentar

Program och detaljplaner kan reglera bebyggelsens användning, omfattning och till viss del utseende. De kan dock inte reglera upplåtelseformen för planerade bostäder.

Programmet redogör för att det finns återkommande förfrågningar om byggnation i området. Fastighetsägare och byggherrar kommer med förslag och önskemål om hur Huddinge centrum skulle kunna bebyggas.

Det är av stort värde för kommunen att kunna utveckla och förbättra sina centra så att fler människor ges möjlighet att bo och verka där. Huddinge centrum är särskilt intressant eftersom det redan har mycket bra förutsättningar genom god tillgång på service och kommunikationer. Kan fler få tillgång till detta kan vinster göras tex genom att behovet av biltransporter kan minskas.

Boende och verkande i Huddinge centrum ger också regelbundet synpunkter till kommunen och det kommunala fastighetsbolaget. Från denna grupp har bla framförts att det är blåsigt på torgen, att centrumbebyggelsen är sliten och omodern, att markbeläggningen är ojämn och skadad, att Sjödalsparken bör rustas upp, att centrumet bör få förbättrad trygghet, säkerhet och tillgänglighet etc.

För att samordna fastighetsägares, byggherrars, boendes intressen och allmänna nyttigheter i en bebyggd helhet upprättas programmet. Motstridighet bland olika intressen uppstår alltid i stadsbyggnadsprocessen. Plan- och bygglagen säger att det är kommunens uppgift att väga de allmänna och enskilda intressena vid planläggning. Programmet föreslår därför en utveckling där vissa intressen ibland får företräde före andra. Genom samråd som detta kan underlaget för vägningen av de olika intressena breddas och förtydligas. Programhandlingen, kommande detaljplaner och förutsättningarna för den byggda miljön blir därmed bättre underbyggda.

Programmet tar tillvara på och utvecklar det som definieras som sociala rum. Huddinge centrums karaktär är sedan 80-talet en blandning av funktioner i höga och låga byggnader som bildar täta rum. I programförslaget är det en grundidé att de täta rummen ska byggas ut och att de ska upplevas som levande och attraktiva. För att uppnå detta tillåts en fortsatt blandning av högt och lågt och en blandning av boende och verksamheter. Detta krävs för att området ska bli livfullt. Se även kommentar till punkt 6 nedan.

Energiförbrukning är ett stort miljöproblem och uppvärmning och elljus i vår bebyggelse är stora orsaker till detta. Genom att skapa täta och i bland högt bebyggda miljöer kan kommunen angripa detta. Genom att anlägga mycket bostäder och verksamheter i centrala, service- och kollektivtrafikhärlägen kan energitillgång för transporter begränsas. Tät bebyggelse ger också i sig en större massa som längre kan hålla värme och skapa jämnare temperaturer än gles bebyggelse. Energi för uppvärmningen av tät bebyggelse kan därmed både effektiviseras och begränsas. Högre bebyggelse ger slagskuggor under delar av dygnet. Ibland skapar det alltför stora olägenheter för omgivande

bebyggelse att det inte är lämpligt att bygga på höjden. Programmet eftersträvar dock att högre bebyggelse orienteras där den har minst påverkan på den befintliga bebyggelsen. Den exakta placeringen av högre hus, deras slutgiltiga höjd och form kommer att studeras närmare i detaljplaneskedet.

Programmets avsikter angående Sjödalsparken stämmer med vad som önskas från Hyresgästföreningen. Den bör behärras av allmänna och spontana aktiviteter. Tanken är också att parken ska vara attraktiv för fler än idag och ha ett längre liv över dygnet och året. Tillägg av lekplatser, planteringar, vatten men även mindre paviljonger, omgivande restauranger, kaféer eller kiosker kan ge de förutsättningarna.

Angående lekplatser på Sjödalsstorget hänvisar förvaltningen till det förslag till Lekplatsprogram som togs fram 2012 och som varit på remiss. Lekplatsprogrammet syftar till att ge riktlinjer för planeringen av de kommunala lekplatserna och innehåller bl a åtgärdsförslag vilka lekplatser som ska prioriteras och satsas extra på. I Lekplatsprogrammet har vi skrivit följande om Sjödalsparken: ”Med bra kopplingar till omgivningen, strategiskt läge nära centrum samt stort besökarantal borde lekplatsen utvecklas till att passa flera åldersgrupper”. Åtgärdsförslaget är ordinarie underhåll i avvaktan på omvandling av hela Huddinge centrum och upprustning av hela Sjödalsparken. Lekredskap kan komma att övervägas även på Sjödalsstorget. Lekinslag måste dock underordna sig torgets primära funktion.

Baptistkyrkan eller Centrumkyrkan är utpekad som en byggnad värd uppmärksamhet och varsamhet tack vare sina arkitektoniska och kulturhistoriska värden. Vid vidare planering av bebyggelse som kan komma att påverka denna måste kulturmiljövärdet beaktas. Även statyn av Karin Boye och det sammanhang den placeras i bör beaktas i fortsatt planering.

Under rubriken Idrott och kultur tar programmet upp behovet av platser för kulturverksamhet. Utrymme finns för att kunna rymma detta i flera lägen.

Bostäderna inom området domineras av bostadsrätt som upplåtelseform. För att etablera en mer blandad befolkning är det önskvärt med fler billiga hyresrätter. Som nämnts ovan så är det inte möjligt att reglera upplåtelseformen för planerade bostäder. Kommunen tar dock med sig önskemålet inför diskussioner med kommande exploatörer.

Kommunen samråder sina program och detaljplaner med Brandförsvaret (se yttrande i denna handling). Södertörns brandförsvärsförbunds synpunkter kommer också att vara med i fortsatt planering av Huddinge centrum. Deras rekommendationer beaktas i projekteringsarbetet i syfte att säkerställa räddningstjänstens framkomlighet, brand vattenförsörjning och insatsmöjlighet i området.

I störningsutsatta lägen är det mycket komplicerat att etablera annat än service, verksamheter och kontor. Bostäder går exempelvis inte att bygga nära stambanan. Andelen föreslagna kontor blev därför i samrådsversionen av programmet förhållandevis stor. Denna är dock något begränsad i det reviderade programförslaget. Att separera olika funktioner är tvärt emot en grundläggande intention med förslaget. Utgångspunkten är att boende och verksamheter ska blandas för att åstadkomma en kompakt, blandad och livlig stad. I den meningen också en mer traditionell stad. Funktionsseparering är ett planeringsideal från 1900-talets första hälft. Anledningen till att detta blev ett ideal då var att dåtidens blandade miljöer var osunda och orsakade sjukdomar. De problem med trångboddhet, smuts och oförmåga att hantera bla stillastående luft som var ett hot då går att hantera i dagens samhälle. Att nu separera bebyggelse leder däremot till utspridda städer med glesa och obefolkade rum som upplev otrygga och som ökar behovet av energikrävande transporter.

Programmet förespråkar även cykelgarage i centrum.

Det är känt att marken är sank och att det kommer innebära merkostnader vid exploatering av marken. Fördjupade geotekniska utredningar kommer att behöva genomföras i varje enskild detaljplan för att få veta hur anläggningsarbetena ska utföras.

Polismyndigheten i Stockholms län, Södertörns polismästardistrikt

Polismyndigheten uttrycker sin uppskattning över att Huddinge kommun utser Södertörns polismästardistrikt som remissinstans. Det är givande att få följa planerna över de förändringar som sker inom Huddinge kommu och ger en extra dimension av kunskap gällande kommunen och vad som är tänkt att hända i en framtid. Kunskap om det egna distriktet är alltid värdefull.

Södertörns polismästardistrikt ifrågasätter nödvändigheten av en omvandling av Huddinge Centrum på det sätt som programmet visar. Vi har i tidigare remissvar uttryckt vår uppfattning att utvecklingen eller fortskridandet inte alltid är av godo, i så måtto att bebyggelsen förtätas och omistliga bebyggelsestrukturer och kulturgeografi därigenom för alltid förloras. Så uppfattar vi programmet för Huddinge Centrum. Huddinge, detta gamla municipalsamhälle i storstadens skugga, har ett levande centrum där som också framhävs i programmet människor möts. Det finns gröna ytor med plats för lek, och rekreation eller för underhållning. Platser där människor sedan länge samlats för att komma samman i lek och gamman.

Vi skulle finna det tragiskt om dessa värden går förlorade till förmån för en förtätning och en utbyggnad av centrumområdet långt större än idag. I anslutning härtill hänvisar vi också till den uppfattning vi tidigare uttryckt, att Storängens industriområde borde bevaras som idag men att i stället låta

uppföra ny bebyggelse annorstädes. Huddinges som kan hävdas, unika struktur av småstad trots närheten till storstaden, förtjänar att bevaras så intakt som idag som möjligt. Huddinge har som gammalt municipalsamhälle trots närheten till storstaden lyckats behålla sin särart som småstad. Detta är sannerligen värdefullt och borde vara väl värt att bevara.

Med dessa något sorgsna dåtidförankrade reflektioner avslutas remissvaret från Södertörns polismästardistrikt angående programmet för Huddinge centrum.

Kommentar

Kommunen tar med sig Södertörns polismästardistrikts synpunkter inför fortsatt planering. Programmet föreslår en utveckling av det lokala centrum som Huddinge är i dag. Avsikten är att ta tillvara just det som ovan beskrivs som värdefullt och unikt. En stor del av programmet ägnas därför bl a åt att utveckla begreppet "sociala rum" där en mänsklig skala och möten mellan människor ges företräde. I det sammanhanget är också vården av det kulturella arvet mycket viktig.

Fullersta fastighetsägareförening (FFF)

Fullersta fastighetsägareförening (FFF) har fått "Program för Huddinge centrum" från Huddinge kommuns miljö- och samhällsbyggnadsförvaltning, daterat mars 2012, för yttrande. Vi har studerat förslaget vad som rör fullerstasidan, dvs väster om järnvägen, och noterar härmed ett antal synpunkter.

Programförslaget påstår sig sätta kollektivtrafiktrafikanten, fotgängaren och cyklisten i främsta rummet - genom att skapa gena och attraktiva stråk och mötesplatser. Vi uppskattar att man nu antligen utreder fler möjligheter att nå pendeltåget, dvs bl a via en entré vid Storängsleden. De många tillkommande bostäderna och arbetsplatserna kommer dock att medföra ökad trängsel på pendeltåget, som redan idag är mycket nära sin maximala kapacitet. Lösningar på dessa befarade konsekvenser behandlas inte i förslaget. Även de cykeluppställningsplatser som finns idag är maximalt utnyttjade. Därför är det glädjande, att cykelgarage föreslås vid Huddinge station.

Det föreslås ett entrétorg vid pendeltågsstationen där Kommunalvägen dragits på en bro, under vilken fotgängare och cyklister i tunneln under järnvägen passerar. Denna bro ska alltså rivs och följden blir att trafiken förbi centrum snörs av. Bussterminalen på fullerstasidan ska exploateras så, att biltrafiken även där stoppas. Lösningen som föreslås med lokala körfält på Huddingevägen och en ny passage för trafiken under järnvägen där tunneln mellan gamla tingshuset och korvmacken går idag, ser vi som helt orealistisk. Det innebär stora risker, inte bara att trafiken måste ut på den starkt

trafikerade 226:an, utan även att bygga en ny tunnel under järnvägen vid gamla tingshuset. Där går idag kulverten som förbinder ån från Gömmaren via de sk kyrk-dammarna vid Åvägen / Norrängsvägen med sjön Trehörningen. Att rubba vattennivåerna där kommer menligt att riskera markens bärighet för bl a tingshuset och järnvägsbanken. Misstag vid denna byggnation kan i äventyra framkomligheten och kanske tom sätta stopp för all pendel- och fjärrtågstrafik! Jämför vad som hände i Huddinge centrum på 60-70-talen. Att kombinera ren kapitalförstörelse, dvs rivandet av broar och vägar, med dålig kännedom om de komplicerade markförhållanden som råder i området, är mycket förvånande och ytterst förkastligt.

Det påstås att programmet möjliggör, att de gröna sambanden stärks liksom möjligheten till rekreation. Det grön- och blåstråk (vad det nu kan betyda?) som sträcker sig i Fullerstaans riktning sägs tydliggöras i programförslaget. Vi uppskattar att man föreslår upprustning av de sk kyrkdammarna och att man förser Huddingevägen med bullerskydd. En miljöåtgärd som kommunen kommer att få bekosta till 100 procent, på samma sätt som tidigare omhändertagandet av dagvattnet från Huddingevägen. Vi kan dock inte förstå att en högre exploatering kan ge mer plats för öppna ytor och parker.

För att ta till vara på det goda kollektivtrafikläget och skapa en större levande stadskärna föreslås exploatering kunna ske kring de centrala offentliga rummen (infrastruktur och grönområden). Den förtätning och komplettering, som föreslås sker främst på redan ianspråktagen mark och syftar till att skapa en tryggare och mer lättorienterad centrummiljö. Det framgår inte hur befintlig infrastruktur och grönområden ska kunna ha kapacitet även för den tillkommande förtätningen. Hur skapas ökad trygghet med ökad exploatering?

Sammantaget anges att programförslaget medför en minskning av bullerproblematiken i området. Det 10 våningar höga kontorshuset, benämnt "E1" (sid 36), blir visserligen en bullerskärm för den östra sidan av järnvägen men innebär samtidigt en oacceptabel förstärkare, som kommer att reflektera Huddingevägens trafikbuller mot Fullersta till men för många fullerstabor. På samma sätt kan huset benämnt E3 komma att fungera. Det föreslagna 14 våningar höga huset, benämnt E7, vid nuvarande Shell-macken strax öster om järnvägen, kommer tveklöst att bli en jättelik reflexskärm för järnvägsbullret, som kommer att riktas direkt mot Fullersta. Varför flytta problemen istället för att lösa dem?

Många husbyggen planeras på den absolut sämsta marken i området. På samma sätt som i Huddinge centrum belastas de pålar, som husen ska vila, även av horisontella krafter som gör att grundläggningen blir mycket komplicerad och kostsam. En sänkning av grundvattennivån kommer att förorsaka liknande problem, som när sådana åtgärder vidtogs i Huddinge centrum på 60-talet. Utpumpningen av vatten resulterade i stora

marksättningar på i genomsnittsnitt 180 cm. Huddinge centrum höll på att rasa samman, liksom det rikskända tingshuset. Redan efter tjugo år, på 80-talet, blev man tvungen att stärka marken och bygga om stora delar. Det ursprungligen låga priset på centrummarken åts nu upp med råge av stabiliseringskostnader på ca 3.500 kr per m². Enorma kostnader för att Sjödalstorget, Forelltorget etc skulle sluta sjunka - för hur lång tid?

Vidare påstås att, då Södertörnsleden är utbyggd, år 2015, kan en första del av programförslaget genomföras utan större ingrepp i infrastrukturen trots att etappen förväntas kunna innehålla utbyggnad av bostäder, förskola, hotell, kontor och handel. Programförfattarna måste vara felunderrättade när man kan påstå att "Södertörnsleden är utbyggd 2015" eller så gör de ett medvetet felaktigt antagande, som de grundar sina visioner på.

Det är också märkligt, att ett "genomförande av programmet bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan. Programmet behöver således inte kompletteras med en miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning, MKB." Det vittnar om en betydande brist på insikt om områdets komplicerade markförhållanden.

Citatet "Programmets genomförande kommer att innebära investeringar och ökade driftkostnader för kommunen." utgör en mycket diffus prognos vad gäller kostnaderna.

Då inga miljökonsekvenser nämns eller kommer att utredas samt att inga preliminära ekonomiska prognoser finns med i programmet, så är det generellt sett omöjligt att ta ställning till förslaget.

Kommentar

Det är mycket önskvärt att få en mer attraktiv kollektivtrafik för Huddinge centrum. Huddinge kommun har dock inte rådighet över pendeltågen. Främst SL står för detta. Genom att ny bebyggelse uppförs och allt fler boende väljer att använda tågtransporter kommer SL att behöva öka sin kapacitet.

Det extra körfält som enligt samrådsförslaget ska tillskapas på Huddingevägen för den lokala trafiken, är tänkt att kunna användas utan att behöva komma i konflikt med övrig trafik på Huddingevägen undantaget den som ska svänga av vid respektive trafikplats. Tunneln under järnvägen kommer att utföras som ett tätt tråg för att klara av de komplicerade markförhållandena som råder på platsen. Infrastrukturens kapacitet beskrivs bla under rubriken Gator och trafik i det reviderade programmet.

Kommunen har kännedom om områdets historia och grundläggningsförhållanden. Utgångspunkten för programmet har ändå varit att pröva förutsättningarna för den helhet som programmet föreslår. Många

fördjupade analyser och utredningar måste genomföras innan alla delar i förslaget kan genomföras. Visar det sig att det som föreslås blir för riskabelt eller för kostsamt innebär det att detaljplanering inte kommer att genomföras. I dagsläget finns det byggherrar som är intresserade av delar av de områden som har sämre markförutsättningar men som ändå tror på en ekonomisk genomförbarhet. Kommunen har under samrådet utrett dagvattenförhållandena dels i en hydrologisk studie över ett större avrinningsområde samt en dagvattenutredning i nio delar. Se vidare texter om tex dagvatten i den reviderade programhandlingen.

Programmet föreslår upprustning och ett tillgängliggörande av befintliga ytor. I de fall ny exploatering kan ge dessa förutsättningar är genom att nya hus skapar samband i den sammanhållna bebyggelsen och etablerar starkare integrerade och kringbyggda stråk och platser. Vid Kyrkdammarna handlar det om att den befintliga miljön och dess höga men störda kvaliteter delvis förses med väggar i form av nya bostäder eller verksamheter. Detta skyddar från bla buller och risker förknippade med spårtrafiken. Kombinerat med ytterligare bullerskydd längs Huddingevägen kan det lyfta områdets rekreativa värden och göra det attraktivt och tillgängligt för fler. Den bebyggelse som föreslås här tar självklart delvis oexploaterad mark i anspråk och skapar inga nya öppna ytor, den tillgängliggör dem bara.

Förutom de ovan nämnda hydrologiska studien och dagvattenutredningen får kommunen genom samrådet bla in synpunkter från ledningsägare för vatten och avlopp och väghållare som Trafikverket. Utifrån utredningarna och denna information omarbetas sedan programmet. Inför programmet har en trafikutredning tagits fram. Utredningen beskriver trafiksystemet från ett större omland ner till detaljer. Där redogörs bla för de brister som finns i dagsläget och de konsekvenser som utbyggnad av Södertörnsleden och nya bostäder inom Storängen medför. Den befintliga infrastrukturen klarar bara av en liten del av den planerade exploateringen.

Större delen av föreslagen exploatering förutsätter dels att Södertörnsleden byggts ut och att föreslagen ombyggnad av infrastrukturen enligt programmet genomförts. Tillräcklig grönstruktur avses kunna tillhandahållas genom att tillgängliggöra och bättre länka programområdet till befintliga grönområden och parker. Även ny och upprustad parkmark tillskapas med förslaget. Den befintliga strukturen eftersträvas kunna erbjuda mer för fler än i dagsläget. Se tex rubriken Natur i det reviderade programmet.

Ökad trygghet i stadsmiljö kan skapas genom bättre belysning, mer befolkade och tydliga offentliga rum samt genom att fler bostäder och verksamheter etableras och ger området en livlighet över större delar av dygnet. På så sätt kan exploatering – kringbyggda rum ge mer trygghet.

Ny bebyggelse kan som nämns i yttrandet reflektera buller så att nya störningar uppstår. Det är dock inte vad som eftersträvas i programmet. Vid detaljplanering och projektering av föreslagen bebyggelse är det möjligt att studera buller närmare. Åtgärder för att motverka reflektion kan utföras tex genom förändringar i husets form, läge och höjd, i dess fasadmaterial eller genom åtgärder vid källan. De ev. risker för ökad ljudnivå till omkringliggande bebyggelse på grund av reflexioner från nya, höga huskroppar ska beaktas i kommande planering och finnas med som frågeställning i de fördjupade bullerutredningarna.

Ang grundläggningsförhållanden se kommentar ovan.

Enligt Trafikverkets senaste information beräknas Södertörnsleden (Gladö-Masmo) kunna öppnas för trafik i slutet av 2016. När denna del av leden öppnas kommer gatorna runt Huddinge centrum att avlastas från trafik. Det ger möjligheter till viss exploatering med tillkommande trafik som följd, dock utan att trafiksystemet som det är utformat idag blir överbelastat.

Kommunens ställningstagande till behovet av MKB stärks även av Länsstyrelsen, se yttrande i denna handling. Markundersökningar kommer att behöva utföras vid fortsatt planläggning. Av stor vikt för programmets genomförbarhet är en balanserad ekonomi. Kommunen har därför gjort bedömningar av kommunens kostnader och intäkter vid ett genomförande av planprogrammet.

Flera beräkningar av översiktliga inkomster och utgifter har gjorts under programsamrådet principen för detta redovisas nedan. En aktuell uträkning finns i det reviderade programmet.

I december 2012 gjordes följande analys: investeringskostnaderna består av utbyggnad av ny:

- infrastruktur
- blå- och grönstruktur (dagvattenhantering, grönstråk och parker)

Intäkterna består av:

- försäljning av kommunal mark
- exploateringsbidrag från byggherrar som uppför ny bebyggelse

Bedömningarna visar att både investeringskostnader och intäkter ligger på ca 430 miljoner kronor, dvs ett nollresultat.

Osäkerheter i bedömningarna gör att resultatet kan variera mellan ett underskott på 50 miljoner och ett överskott på 100 miljoner kronor.

Orsakerna till att resultatet kan variera är bla att:

1. Bedömningarna av kommunens kostnader och intäkter, vid genomförande av planprogrammet, är gjorda i ett tidigt skede och kan därför komma att förändras när planarbetet kommit längre och blivit mer detaljerat.
2. Intäkterna och kostnaderna är marknadsberoende.
3. Genomförandet av planprogrammet kommer att ta många år och det gör att kostnader och intäkter kommer att förändras samt fördela sig olika över tiden beroende på när olika delar genomförs.
4. Markförhållandena i delar av planområdet gör att kostnaderna för grundläggning, av ny bebyggelse och anläggningar, är svåra att bedöma i tidigt skede.

De tillkommande kommunala driftkostnaderna för:

- infrastruktur
- grön- och blåstruktur
- kommunal service (förskolor, F-9 skola, särskilt boende, servicelägenheter och jourlägenheter)

bedöms till ca 130 miljoner kronor per år. Bedömning av de tillkommande driftkostnaderna har också osäkerheter pga orsakerna nämnda ovan vid pkt 1-

3. Kommunen arbetar kontinuerligt under planarbetets gång med att beskriva de kommunalekonomiska konsekvenserna av planprogrammet för Huddinge centrum. Det reviderade programmet innehåller nya uppgifter om ekonomi baserade på de förändringar i exploateringsförslagen som gjorts.

Företagarna i Huddinge

Programmet syftar till att ta fram en vision om områdets framtida funktioner och fysiska utveckling.

Företagarna i Huddinge delar inte programförslagets syn på framtida funktioner och fysiska utveckling.

Om porten under järnvägen inte kan lösas på ett ekonomiskt försvarbart sätt och med beaktande av ytterliga järnvägsspår anser vi att förut-sättningarna för hela planen faller.

Låt inte detta bli ett nytt ogenomtänkt Huddinge centrum, såsom det blev när det anlades första gången.

Anledningarna beskrivs i det följande.

Grundförhållanden

Av Plan- & Bygglagens fjärde paragraf framgår:

”Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt denna lag får mark tas i anspråk för att bebyggas endast om marken från allmän synpunkt är lämplig för ändamålet”.

Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till

- människors hälsa och säkerhet
- jord, berg- och vattenförhållandena
- möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning, avlopp, avfallshantering, elektroniska kommunikationer samt samhällsservice i övrigt
- möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar
- risken för olyckor, översvämning och erosion.

Grundförhållandena är synnerligen besvärliga i Huddinge centrum. Ett viktigt inslag i programmet är genomförandet av port under järnvägen samt entré i avstängningen av Kommunalvägen. Möjligheten att genomföra denna port under järnvägen har inte belysts och inte heller de ekonomiska konsekvenserna av en sådan port.

Att arbeta på områden som berörs av stambanan innebär mycket begränsade arbetstider. Grundvattennivån är hög, grundläggningsdjupet långt, risk för träpålar i närhet och omhändertagande av ytvatten försvårar möjligheten till genomförandet.

Av Plan- och bygglag (2010:900) 2:9 framgår:

Planläggning samt lokalisering, placering och utformning av byggnadsverk, skyltar och ljusanordningar får inte ske om det påverkar grundvattnet negativt eller innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenheter på annat sätt.

9 § Planläggning av mark och vattenområden samt lokalisering, placering och utformning av byggnadsverk, skyltar och ljusanordningar enligt denna lag får

inte ske så att den avsedda användningen eller byggnadsverket, skylten eller ljusanordningen kan medföra en sådan påverkan på grundvattnet eller omgivningen i övrigt som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt.

Dessutom har Trafikverket i förstudie för spårtrafiken på sträckan Stockholm – Järna förslagit två nya spår (ett i vardera riktning) förbi Huddinge centrum.

Trafikomläggning

En mycket omfattande trafikomläggning krävs för genomförandet av programmet. Kostnaderna för detta är inte redovisade.

Parkering

Parkeringsplatser, som redan i dag är en bristvara, blir det färre av. Föreslagna lösningar i P-hus är betydligt dyrare än markparkering. Infartsparkering för pendeltågsresenärer tas bort helt trots att det finns en önskan om att fler ska åka med allmänna färdmedel. Det blir en klar försämring.

Trafikplan Huddinge tar upp vikten av att det finns infartsparkering för att få fler att åka kommunalt. Aktuellt förslag strider mot kommunens miljöplan.

Byggnadsfria avstånd

Byggnadsfria avstånd enligt Trafikverkets krav beaktas inte på ett antal ställen (E7, E8, E1 och E2 samt E11). Dessutom verkar inte hänsyn tagits till ytterligare järnvägsspår.

Ekonomi

Bostadsbebyggelsen som planeras i närheten av Storängens Industriområde kan påverka den industri som finns där. De ekonomiska konsekvenserna för flyttning/inlösen av mark i Storängen har inte belysts i programmet. Vi bedömer att dessa kan vara i storleksordningen upp mot 500 miljoner.

Kontorslokaler

Vi är även tveksamma till behovet av 80.000 kvm kontor. Hyrorna i dessa kontor blir sannolikt höga beroende på byggkostnaderna som blir extra höga på grund av de markförhållanden som gäller för Huddinge centrum. En sådan omfattande kontorsetablering pressar hyresnivåerna så att det kan bli svårt att få lönsamhet.

Kommentar

För kommentar till Trafikverkets förstudie för spårtrafiken se kommentar till bla Trafikverket och Länsstyrelsen.

Efter samrådet har kommunen på sin hemsida presenterat uppgifter om de kommunalekonomiska konsekvenserna vid ett genomförande av planprogrammet. Arbetet med att beskriva de ekonomiska konsekvenserna för kommunen fortsätter kontinuerligt. En ny uppskattning av projektets ekonomi redovisas i den reviderade programhandlingen.

Angående infartsparkering se rubriken Parkering i den reviderade programhandlingen eller kommentarer till yttrande från Stockholms läns landsting (SLL).

Kommunen är väl medveten om det risker som föreligger inom programområdet. Det är också angivet i programmet att de punkter som beskrivs i yttrandet behöver utredas vidare. Ytorna för exploatering är i programskedet generellt satta och kan vid fördjupad planering och projektering komma att förändras på många sätt.

Kommunen arbetar tillsammans med flera fastighetsägare i Storängen gällande omvandlingen av området med bla fler bostäder. Planeras ny bostadsbebyggelse sker det med hänsyn till omgivande bebyggelse.

Som också nämns i samrådsversionen av programmet är andelen kontor väl tilltagen. Programmet prövar markens lämplighet för bebyggelse inom hela programområdet. I lägen nära störande väg/järnväg är bostadsbebyggelse svår eller omöjlig att etablera. Därför föreslås i dessa lägen mindre känsliga verksamheter eller kontor. Inräknat i ytan för kontor fanns även kulturella verksamheter som exempelvis bibliotek. Detta är fördelat annorlunda i det reviderade programmet.

Programmet har efter remisstiden omarbetats så att vissa lägen för kontor tagits eller minskats.

Grundvattennivån och grundläggningsförhållandena är problematiska. Fördjupade utredningar kommer därför att behövas i kommande detaljplaner. Programmet tar även upp detta.

Arena Huddinge AB

Huddinge kommuns önskan att Huddinge centrum ges möjlighet att växa och utvecklas för att kunna behålla och utveckla sin attraktionskraft som lokalt centrum är bra och nödvändig. En positiv utveckling av Huddinge centrum är i linje med den vision som Arena Huddinge arbetar för, det vill säga att Huddinge är en utvecklingskommun som erbjuder ett rikt och hållbart liv i Stockholmsregionen. Huddinge är också en stark näringslivskommun.

Vi vill dock betona vikten av att kommunen tar hänsyn till följande synpunkter innan ställningstaganden är låsta.

A. Starten med den föreslagna första etappen bör inte vara beroende av eller vänta tills en utbyggd Södertörnsleden (dock är leden en viktig satsning för en fortsatt positiv utveckling av Huddinge som kommun).

B. Ett program ska vara genomförbart och vi delar Företagarnas syn (Yttrande över "Program för Huddinge Centrum", Företagarna Huddinge 2012-06-11), att om porten under järnvägen inte kan lösas på ett ekonomiskt försvarbart sätt och med beaktande av ytterligare järnvägsspår anser vi att förutsättningarna för hela planen faller.

C. Framtida utvecklingsetapper innebär stora ingrepp i infrastrukturen samt stora utmaningar gällande hanteringen av grundvattennivå och ytvatten. Av denna anledning bör alternativa lösningar/förslag som stödjer kommunens övergripande visionen "Sociala rum" också inkluderas i en slutlig version.

D. Kommunen bör utöka sin dialog med näringslivet, potentiella investerare och byggherrar. Dels för att säkerställa framtagandet av ett genomförbart program och dels för att ge processen en större aktivitet med snabbare genomförande.

Kommentar

Den befintliga infrastrukturen klarar bara av en liten del av den planerade exploateringen. Större delen av föreslagen exploatering förutsätter dels att Södertörnsleden byggts ut och att föreslagen ombyggnad av infrastrukturen enligt programmet genomförts. Omprioriteringar av etapperna och deras innehåll har gjorts till följd av samrådet.

Ang ekonomi och infrastruktur se kommentarer till Företagarna Huddinge, Trafikverket mfl.

Utöver den ordinarie remissen har kommunen vid två tillfällen haft en utökad dialog med näringslivet i Huddinge. Det första var i form av en workshop kring programområdet och hölls den 8 feb 2012. Det andra i form av ett seminarium hölls den 12 juni.

Stockholms Handelskammare

Handelskammaren ställer sig positiv till programmet för Huddinge centrum, där byggande och förtätning av bostäder är en viktig del. Handelskammarens beräkningar visar en prognostiserad befolkningsökning i Huddinge mellan 2010-2020 på 1641 invånare per år. Behovet av bostäder är framräknat till 985 bostäder per år för att klara förväntad befolkningsökning. De årliga byggplanerna mellan 2010-2020 ligger på en nivå på 498 bostäder vilket ger en differens på 487 bostäder per år. Det totala underskott i Stockholms län är

109 500 bostäder¹. I Huddinge förväntas befolkningen öka med 34% och 2020 prognostiseras Huddinge vara ca 114 000 invånare vilket ger indikation på att det vore fördelaktigt att förtäta i Huddinge centrum än mer än vad planerna i programmet visar.

Speciellt som att höjd bör tas för att var femte plan inte realiserar. Handelskammaren menar dock att bostadsbyggande inte heller nödvändigtvis ska ske på bekostnad av företagsområden eller utträngning av redan etablerade företagsparker.

En stor fördel är även att studentbostäder benämns och finns integrerade i programmet. I länet finns enbart 12 000 studentbostäder till 80 000 studenter och under 2009-2010 färdigställdes inte en enda studentbostad. Detta är ett stort hot mot huvudstadsregionen som kunskapsregion och allvarligt utifrån perspektivet att huvudstadsregionen år 2030 förväntas lida brist på ca 73 000 högutbildade.

Sammanfattning

Stockholms Handelskammare anser att:

- Öka planerna för förtätning av bostäder i Huddinge centrum
- Öka planerna för byggande av studentbostäder

Kommentar

Programmet har efter samrådet omarbetats så att andelen tillkommande bostäder ökat. Det är i senare skede möjligt att diskutera om delar av föreslagna lägen för bostäder skulle kunna utnyttjas som studentbostäder.

Trafikverket Region Stockholm

I planprogrammet föreslås en omfattande komplettering och förtätning av bostäder, kontor, handel etc. i och omkring Huddinge centrum. Förutsättningarna när det gäller kollektivtrafik är goda, då det finns både busstrafik och pendeltågstrafik genom programområdet.

Riksintressen

Trafikverket fattade 2011-11-23 beslut om vilka anläggning som Trafikverket bedömer vara av riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap 8 § miljöbalken. Västra stambanan, som passerar genom Huddinge kommun, är utpekad som en bana av riksintresse. Banan är av internationell betydelse och ingår i det utpekade TEN-T nätet.

¹ Stockholms Handelskammare. 110 000 bostäder saknas i huvudstadsregionen – bostadsbristen hotar regionens tillväxt och utveckling. (2012)

Enligt Förstudie Stockholm - Järna (förslagshandling maj 2011) kan en ny regionalstågsstation söder om Stockholm (i förstudien i Älvsjö eller Årstaberget) innebära att det, förutom nya spår på sträckan Järna - Flemingsberg, även behövs nya spår från Flemingsberg till den nya stationen. Det skulle innebära att det finns behov av två nya spår genom hela Huddinge. Trafikverket anser därför att hänsyn bör tas till detta behov i det fortsatta planarbetet. Ett underlag (arbetsmaterial) som visar Trafikverkets behov har tidigare lämnats till kommunen.

Trafikverket avser att precisera riksintresset för Västra stambanan genom Huddinge kommun. Detta arbete bör genomföras i samarbete mellan Trafikverket och Huddinge kommun. Länsstyrelsen bör också delta i arbetet.

Väg 226 Gullmarsplan - Huddinge är utpekad av Trafikverket som en väg av riksintresse. Vägen är av särskild betydelse för regional och interregional trafik.

Huddingevägen, väg 226

I programmet föreslås sex körfält mellan Fullerstas och Storängens trafikplatser. De tillkommande körfälten avses användas främst för lokal trafik mellan centrums olika delar. Trafikverket anser att det bör finnas ett kapacitetsstarkt lokalt trafiknät som klarar lokaltrafiken.

Beskrivningen av den föreslagna utformningen av trafikplats Storängen är bristfällig. För att Trafikverket ska kunna yttra sig över förslaget måste Trafikverket få ta del av en mer utförlig beskrivning av förslaget och dess trafikkonsekvenser.

Järnvägsanläggningen

Norr om Huddinge centrum föreslås en ny port under järnvägen. Vid utformning av tunneln bör det beaktas att det finns behov av ytterligare två spår längs Västra stambanan i framtiden.

I programmet föreslås två nya entréer till pendeltågsplattformen. I det fortsatta arbetet bör det visas hur anslutningarna ska utformas och hur krav på plattformsbredder etc. kan klaras.

Risker

Trafikverket anser att 25 meter närmast järnvägen (närmaste spårmitt) bör lämnas bebyggelsefritt för att klara risker med urspårning och olyckor med farligt gods. Verksamhet som inte är störningskänslig och där människor endast vistas tillfälligt, t ex parkering, garage och förråd kan finnas inom

detta område. En riskanalys bör tas fram för området. Analysen bör visa vilka risker som finns och vilka åtgärder som kan vidtas för att reducera riskerna.

Buller och vibrationer

Enligt proposition 1996/97:53 bör följande riktvärden för buller inte överskridas vid nybyggnation av bostadsbebyggelse:

30 dB(A) ekvivalent ljudnivå inomhus

45 dB(A) maximal ljudnivå inomhus nattetid

55 dB(A) ekvivalent ljudnivå utomhus (vid fasad)

70 dB(A) maximal ljudnivå vid uteplats i anslutning till bostad

Trafikverket är av den ståndpunkten att om en kommun anser att avsteg från riktvärdena behöver göras skall dessa avsteg vara väl motiverade och sammantaget bidra till miljö kvalitetsmålet "God bebyggd miljö" och andra samhällsmål. Trafikverket baserar sina definitioner på vad en "god boendemiljö" innebär på Boverkets allmänna råd med hänsyn till Naturvårdsverkets synpunkter. Enligt råden och Naturvårdsverkets synpunkter ska bostadsmiljöer med fasader som uppnår 60 dBA ekvivalent ljudnivå ha tillgång till ljuddämpad sida som kräver högst 50 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå. Om fasader som vetter mot trafiksidan uppnår 65 dBA ekvivalent ljudnivå måste bostaden ha tillgång till tyst sida, vilket innebär högst 45 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå. Inomhusnivån ska i det senare fallet minst uppfylla ljudklass B. Bostads- eller skolbebyggelse på platser där ljudnivåer överstiger 65 dBA ekvivalent ljudnivå utomhus bör enligt Trafikverket inte förekomma och är inte förenligt med en "God bebyggd miljö".

Den bullerutredning som tas fram i det fortsatta planarbetet bör beakta de trafikökningar som förväntas på både väg och järnväg i framtiden.

Riktvärden för vibrationer finns i Naturvårdsverkets och Banverkets riktlinjer för nybyggnad av järnvägsinfrastruktur. Enligt dessa ska man klara 0,4 mm/s vägd RMS i utrymmen där människor stadigvarande vistas, främst utrymmen för sömn och vila (Banverket och Naturvårdsverket, 2006). Trafikverket anser att samma riktvärde ska tillämpas vid nybyggnad av bebyggelse.

Kommentar

Huddinge kommun arbetar för att prioritera kollektiv- och spårtrafik och har tidigare yttrat sig positivt kring Trafikverkets förslagshandling för utökad riksintresse för Västra stambanan fram till Flemingsberg. Kommunen ser

dock att en fortsatt utbyggnad av stambanan ytterligare norr ut skulle ge upphov till flera strukturella problem.

I dagsläget är stambanan en tillgång och en förutsättning för kommunens planering för bla hållbart resande och transport. Stadsutveckling i stationsnära centrumlägen prioriteras bla med Huddinge kommuns översiktsplan, ÖP 2030. Samtidigt som spåren ger stora fördelar så ger de också upphov till störningar. Längs hela det befintliga spårområdet råder problem med bullerstörning. Befintlig bostadsbebyggelse utsätts för buller över uppsatta riktlinjer. I Solgård och Tomtberga utsätts bostäder för buller upp till 60-70 dB(A). Så höga nivåer som upp mot 75 dB(A) finns i Stuvsta, Huddinge c, Vårdkasen mm. De av staten uppställda miljö kvalitetsnormerna för buller är därmed problematiska att hålla. Huddinge kommun har ett stort antal utpekade kulturmiljöer och enskilda kulturmiljöobjekt, dessa beskrivs och värderas bla i Huddinge Reviderad kulturmiljöinventering. Flera av dessa berörs och påverkas i dagsläget av bla buller från spårtrafiken. Även vibrationer är ett problem vid flera platser längs spårens sträckning.

Riktlinjer för transporter för farligt gods ställer krav på hantering av risker och byggnadsfria avstånd. Detta påverkar möjligheterna till utnyttjandet av mark längs hela stambanan.

Centralt belägen och attraktiv mark kan pga detta inte exploateras. Det inverkar hämmande på utvecklingen, skapar ekonomiska förluster och motverkar möjligheterna att upprätthålla regionens och kommunens bostadsförsörjning.

I det material Trafikverket visat angående spårdragning ytterligare norr ut från Flemingsberg redovisas ett extra spår parallellt placerat på vardera sida av de befintliga. Det skulle innebära en ökning av störningarna på redan utsatta platser och att ytterligare befintliga bostäder drabbas. De markanspråk de parallella spårdragningarna ger upphov till tar inte bara befintlig infrastruktur och boende- och kulturmiljöer i anspråk utan försvårar också ytterligare för Huddinges möjligheter att utveckla attraktiva områden.

Kommunen ser det därför angeläget att det utökade riksintresset kan lösas på ett sätt som inte ger upphov till mer störningar och markbortfall och som hanterar störningarna för befintlig och planerad bebyggelse.

Trafikverket har efter sitt yttrande fått ta del av den trafikutredning som gjorts som underlag för programmet. Diskussioner kring utformningen av bland annat Storängens trafikplats har genomförts. Kommunen kommer också att fortsätta diskussionerna med Trafikverket kontinuerligt.

Nya entréer kommer att utredas och redovisas i samband med detaljplanering av området. Se även svar till SL nedan.

Verksamheter som inte är störningskänsliga (garage) föreslås inom 25 m från spårmit. Riskanalyser kommer att tas fram i samband med de olika detaljplaner som kommer att följa av programmet.

Planeringen strävar efter att skapa goda miljöer för både befintlig och tillkommande bebyggelse. Tillkommande bebyggelse kan bidra till att befintlig bebyggelse ges bullerskydd. Nya bostadshus i bullerutsatta lägen ska särskilt utformas för att erbjuda en god boendemiljö och kommunen avser tillämpa Boverkets allmänna råd. Buller- och vibrationsutredningar ska göras i de detaljplaner där bullerriktvärden ser ut att överskridas. Målsättningen är att ny bebyggelse ska klara gällande riktvärden för trafikbuller och vibrationer eller att tyst/bullerdämpad sida ska klaras när det gäller trafikbuller.

Stockholm Vatten AB

Programförslaget innebär ytterligare påfrestningar för ett redan belastat system.

Under rubriken Teknisk försörjning i planförslaget, sid 70 beskrivs områdets vattenförsörjning, samt dagvattenledningar och spillvattenledningar. Kompletterande kommentarer under denna rubrik bör vara att:

En utförlig modellstudie över hur ökade flöden påverkar va-systemet bör göras. Programförslaget medför inom vissa delar av programområdet ett behov förutom flytta eller kulvertera ledningar även nyanlägga ledningar.

För spillvattensystemet, som redan i dag är hårt belastat av tillskottsvatten med risk för höga dämningnivåer, gäller att källare/garage eller dylikt inte kan tillåtas med självfall utan måste i så fall pumpas.

Bra att dagvattenfrågorna understryks och att man har ambitionen att hantera dem på ett så hållbart sätt som möjligt. Samtidigt bör tilläggas att:

- En beskrivning av att dagvattnet från planområdet idag pumpas ut från området (till Trehörningen via Invallningens pumpstation) saknas. Borde finnas beskrivet bl a under "Dagvatten", s 70 alt "Hydrologiska förhållanden", s 51.
- Värt att påpekar är även att delar av planområdet är att betrakta som instängda områden. Vilket medför att det är desto viktigare att försöka hitta nya vägar för dagvattnet att ytledes/ytligt ta sig ut i samband med genomförande av programmet.

- Bebyggelse/anläggningar inom bl a områdena G2, del av E3, Eli, E12 och E19 ligger alla inom områden där det idag finns risk för översvämningar. Om man ändå bedömer att nybyggnation kan uppföras där är det viktigt att ha en genomtänkt höjdsättning och att identifiera ytor där dagvatten lokalt kan fördröjas.

Förändringar av G2 och E3 får ej begränsa möjligheterna till att utöka befintliga dammar.

Område G4 lämpar sig troligtvis (och som föreslaget i programmet) väl för dagvattenfördröjning.

Under stycket "Blå-grönt stråk", s 50, nämns att man skall undersöka möjligheterna att öppna upp delar av Fullerstaån som idag är kulverterad. Detta förespråkas. Allra helst i kombination med att titta på möjligheterna att få till en avledning av delar av området som inte kräver pumpning av dagvattnet.

Kommentar

Stockholm vattens synpunkter kommer att beaktas och arbetas in i den fortsatta planprocessen. Dagvatten har översiktligt utretts och programmet har delvis utökats med text om detta. Vidare utredningar är dock nödvändiga.

AB Storstockholms Lokaltrafik (SL)

Syftet med programmet är att ta fram en vision om områdets framtida funktioner och fysiska utveckling.

SL ser positivt på att det planeras ny bebyggelse i närheten av stationen eftersom det medför bra förutsättningar för boende och arbetande m.fl. att välja kollektivtrafiken.

I programmet föreslås två nya stationsentréer. SL har för en tid sedan gjort en bedömning av antalet resenärer via en entré från vägbron. Då konstaterades att antalet resenärer bedöms bli för få för att nå upp till SL:s riktlinjer för nya entréer. Kontakt bör tas med SL för att diskutera eventuellt ändrade förutsättningar.

I programmet föreslås att Kommunalvägen tas bort vid centrum och att dagens busstrafik där flyttas till en ny bussterminal på den västra sidan av järnvägen.

SL ser både för- och nackdelar med förslaget. En fördel är att det blir lättare för bussresenärer till/från centrum och stationen att hitta rätt buss. En nackdel är att resenärer på de linjer som flyttas får längre restider. Dessutom medför de längre körtiderna att SL:s driftkostnader ökar. Det kan även medföra

behov av inköp av ytterligare någon buss. En förutsättning för att restiderna inte ska bli oacceptabelt mycket längre är att framkomligheten för busstrafiken blir bra till, från och genom bussterminalen. Vi ser positivt på den nämnda bussrampen till terminalen. Vi förutsätter att vägen genom terminalområdet blir "bussgata". Vi förutsätter även att den planerade vägtunneln under järnvägen får en vägbredd på minst 7,0 meter.

SL anser att en så kallad dockningsterminal kan vara lämplig då flertalet busslinjer har sin ändhållplats där. Detta är inte fallet här. Det är endast 4 av 13 linjer som har ändhållplats vid stationen. Två av de fyra linjerna har dessutom enstaka turer som inte har sin ändhållplats där.

Det är vidare ett absolut krav att en ny bussterminal integreras med service och handel för att skapa en levande och trevlig bytesmiljö. Kapaciteten i en ny terminal måste säkras för ca 40 år fram i tiden. Bussterminalen finns idag inte med i SL:s budget vilket innebär att alla kostnader förknippade med en ny terminal måste bäras av annan part. SL förutsätter att fortsatt arbete med utformning av bussterminal sker gemensamt men på kommunens bekostnad.

Vi förutsätter att det planeras någon plats för taxi och angöring med bil för de som ska lämna och hämta personer vid stationen/bussterminalen.

Vi förutsätter att framkomligheten för busstrafiken blir bra även under byggtiden.

SL ser positivt på att bullerfrågan kommer att studeras djupare i kommande planering. Risken för vibrationer måste också studeras. Hänsyn bör tas både till tåg- och busstrafiken. Speciella hänsyn bör tas om bostadsbebyggelse planeras ovanpå terminalen.

Eftersom befintlig infartsparkering tas bort föreslår SL att möjligheten att integrera infartsparkering med centumparkering utreds. Undersökningar visar att ungefär hälften av alla som infartsparkerar handlar på hemvägen. Borttagandet av befintlig infartsparkering måste ske i samförstånd med SL eftersom det finns ett gemensamt avtal om parkeringen.

SL är positiva till nämnda cykelgarage men förutsätter att det bekostas av kommunen.

Kommentar

Kommunen ser framemot en diskussion kring en ytterligare entré till Huddinge pendeltågsstation placerad i den södra delen. Kommunens bedömning är att den sammanlagda exploateringen i Huddinge Centrum, Storängen samt Glömsta/Vistaberg borde skapa ett tillräckligt underlag för ytterligare en entré till stationen.

Föreslagen entré på mitten av stationen kan i en framtid byggas från en eventuell förbindelse över järnvägen och mellan bebyggelse på bågge sidor om spåren.

Inriktningen för programmet är att terminalen ska byggas över med en byggnad för verksamheter. Utrymmen för handel och service bör också kunna inrymmas antingen i nivå med terminalen eller någon våning upp.

Utformningen av de nya stråk som avses trafikeras av buss kommer att utformas enligt SL:s riktlinjer.

Den nya bussterminalens utformning är ett förslag som kommunen och SL redan har arbetat på och kommer att arbeta vidare med. Den exakta utformningen ska givetvis både vara funktionell och estetiskt tilltalande samt ha tillräcklig kapacitet. Det gäller såväl vägbredder, restider som upplevelsen av bebyggelsen.

Kommunen arbetar gärna vidare med SL för att hitta bra utformning av cykelparkeringar och bussterminal samt hur de kan finansieras.

Plats för taxi, framkomlighet under byggtiden, buller och vibrationer kommer att utredas närmare i fortsatt planering.

Angående infartsparkering se rubriken Parkering i den reviderade programhandlingen eller kommentar till yttrande från Stockholms läns landsting (SLL).

Södertörns brandförsvarsförbund

Synpunkter med anledning av insatsmöjligheter och risk för brandspridning

1. Södertörns brandförsvarsförbunds PM 608, PM 609 samt PM 615 bör beaktas i projekteringsarbetet i syfte att säkerställa räddningstjänstens framkomlighet, brand vattenförsörjning och insatsmöjlighet i området. I programmet presenteras flera större förändringar i befintligt vägnät. I samband med dessa förändringar måste också hänsyn tas till att många av de befintliga byggnaderna i området är beroende av räddningstjänstens framkomlighet för att säkerställa utrymnings säkerhet och möjlighet till insats.

2. Vattennätet i det ändrade planområdet bör klara att försörja sprinkler i de byggnader där det kan bli aktuellt. Södertörns brandförsvarsförbund förespråkar sprinkler som en del i brandskyddet. Både som alternativ lösning när man gör avvikelser i det byggnadstekniska brandskyddet och som en del i brandskyddet i de fall där inga avvikelser förekommer. Både så kallade bostadssprinkler (t ex enligt SBF-reglerna) i en- eller flerbostadshus och konventionella sprinkleranläggningar i andra

byggnader utgör ett bra och kostnadseffektivt skydd mot brand och brandskador. I de fall kommande exploitörer är kända bör en diskussion ske mellan kommunen och dessa redan i detaljplanskedet för att underlätta en sprinklerinstallation samt minimera kostnaderna. Detta kan bli aktuellt i planområdet då det bland annat planeras för flera högra byggnader (högre än åtta våningar).

Synpunkter med anledning av risker:

3. I planområdet finns ett antal riskkällor i form av primär- och sekundär farligt godsled, järnvägsspår med transport av farligt gods samt bensinstationer. I och med att man tar ett helhetsgrepp på utformningen av Huddinge centrum bör också en sammanhållen syn på dessa riskfrågor arbetas fram i en riskanalys. Det nämns i programhandlingen att flera byggnader föreslås inom de riskavstånd som länsstyrelsen rekommenderar. I vissa fall kanske de riskreducerande åtgärderna som behövs för dessa byggnader gör att användandet istället bör omformas från exempelvis bostäder till kontor. Om detta framkommer sent i planprocessen är oftast ändringarna för omfattande för att genomföra vilket kan leda till kostsamma eller icke önskvärda åtgärder under projekteringen.

4. Vid utförande av riskanalys ska utföraren ha lämplig kompetens och vana av att utföra sådana analyser. Södertörns brandförsvarsförbund kan vara behjälpliga vid beställningen av en sådan riskanalys.

Södertörns brandförsvarsförbund önskar bli kallat till tekniskt samråd och även i övrigt beredas möjlighet att som byggnadsnämndens sakkunnige inom brandskydd delta i kommande byggprocess vid behov, Det gäller den planerade bebyggelse som klassas som en BrO- eller Br1-byggnad (fler än tre våningar) och/eller uppfyller kraven för att lämna in skriftlig redogörelse för brandskyddet enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Vid frågor angående detta vänligen kontakta nedanstående.

Kommentar

Kommunen och Södertörns brandförsvarsförbunds har under samrådet tillsammans gjort ett platsbesök och närmare bedömt riskerna inom programområdet. Till följd av detta har vissa justeringar gjorts i förslaget medan andra risker kommer att behöva utredas närmare i detaljplanskedet. Brandförsvarsförbundet kommer att fungera som remissinstans även då.

Södertörns brandförsvarsförbunds pm och synpunkter kommer att vidarebefordras till framtida exploitörer i samband med fördjupad planering.

Södertörns Fjärrvärme AB

Om kommunalmark överfors till kvartersmark, ska befintliga fjärrvärmeledningar skyddas genom införande av u-område på detaljplanen, samt att kommunen medverkar till upprättande av servituts- eller ledningsrätts- avtal, med ny fastighetsägare. Eventuell flytt av fjärrvärmeledning bekostas av beställaren. Kartskiss över området se sida 2.

Södertörns Fjärrvärme AB har ingen erinran.

Teknisk försörjning

Föreslår att uppvärmning sker med vattenburna system som kan ansluta till fjärrvärmenätet. Södertörns Fjärrvärme AB har fjärrvärme i området efter Fullerstatorget, Kommunalvägen, Sjödalsbacken, Stationsvägen, Klockarvägen, Patron Pehrs väg, Paradistorget, Sjödalsvägen, Forellvägen, Huddinge Stationsväg, Rådstuguvägen, Klockarvägen, Edsvägen och Förrådsvägen där följande fastigheter är ansluten till fjärrvärme Udden 8, Gösen 1, Gäddan 1-2, Mörten 1, Siken 3, Forellen 1-2, 6, 11, Tingshuset 1, Flundran 1, Trädgården, Hajen 1, Paradisbacken 1-3, 31, Valen 2, Fullersta Gård 1:165, Förstugan 1, Laxen 1, Klockarbacken 12, 14, Paviljongen 1, Fatburen 1, Koljan 1, Domarringen, Kungsfiskaren 1 och Ålen 4.

Kommentar

Kommunen noterar informationen och tar med till kommande planfaser. Kartan förvaras i akten.

Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall har elanläggningar inom och i närheten av planområdet vilket visas av bifogad karta, turkos linje = 22kV högspänning, blå linje = 0,4 kV lågspänningsledning. Streckade linjer är markförlagda kablar. Ledningarnas läge i kartan är ungefärligt. Nätstationer visas som svart blyxtförsedd kvadrat och kabelskåp visas som helsvart rektangel.

Nuvarande eldistributionsnät är anpassat för nuvarande bebyggelse och om planprogrammet genomförs medför detta därför att detta nät måste byggas ut. Vattenfall bedömer att en sådan utbyggnad kommer att omfatta nya nätstationer samt nya markförlagda kablar både inom och utanför planområdet. För de nya nätstationerna kommer nya E-områden att behövas.

Vattenfall vill i samråd med kommunen diskutera placeringen av nya kablar och nätstationer i ett så tidigt skede som möjligt.

Eventuell flytt/förändring av befintliga elanläggningar utförs av Vattenfall, men bekostas av exploatören.

Övrigt

Offert på eventuella el-serviser, både byggkraft och permanent servis, beställs via www.vattenfall.se/sv/anslutning-till-elnetet.htm eller på tel: 020- 82 10 00.

Vid eventuella schaktningsarbeten skall kabelutsättning begäras. Detta beställs via Post och telestyrelsens www.ledningskollen.se. Om ärendet brådskar kontakta Vattenfalls kundtjänst 020-82 10 00 kostnaden för uttryckningen debiteras då beställaren.

Kommentar

Programmet har kompletterats med uppgifter om kablar och nätstationer. Vattenfall kommer att fortsätta vara samrådspart under detaljplaneringen.

Sakägare

Brf. Rådstugan i Huddinge

Förslaget innehåller många intressanta utvecklingsidéer men med mycket dyrbara trafikomläggningar och rent allmänt kan sägas att vi saknar tekniskt ekonomiska konsekvensanalyser för att bedöma förslagets genomförbarhet.

Föreslagna bostäder vid Huddingevägen (E 4) anser vi inte vara möjligt att genomföra med trafik runt om och svårigheter med angöring mm.

Kommentar

Se beskrivning av kommunalekonomiska konsekvenser under kommentar till Fullersta fastighetsägareförening samt uppdaterade uppgifter i det reviderade programmet.

Som Brf. Rådstugan påpekar så bör man vara medveten om att läget för föreslagna bostäder vid Huddingevägen brottas med komplicerade förutsättningar. Förslaget har vissa likheter med det nybyggda kvarteret Paviljongen, nära Huddinge trafikplats. Angöring, buller, luft mm kommer att behöva utredas närmare i kommande detaljplanering.

Huge Fastigheter AB

Huge Fastigheter är positiva till kommunstyrelsens beslut att ge samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att ta fram ett program för Huddinge centrum. Det finns en stor potential i att utveckla centrum och det är viktigt att Huddinges framtida tillväxt sker i områden med spårbunden infrastruktur och nära service. Huge ställer sig bakom alla riktlinjer som uppdraget sammanfattningsvis innehöll. Vi uppskattar också samarbetet mellan kommunen och fastighetsägarna under processen att ta fram programmet. Vision och tankar kring sociala rum är värdefullt för inriktningen och utvecklingen av Huddinge centrum. Huge värderar högt också det sätt som

programmet ger större prioritering och utrymme för fotgängare, cyklister och kollektivtrafik-nyttjare.

En sammanfattning av Huges synpunkter är:

- Generellt behövs betydligt fler bostäder/högre exploateringsgrad.
- Att fler bostäder och parkeringar föreslås redan i första etappen.
- Bostäder skulle kunna byggas på norra sidan av Klockarvägen och vid Klockarbacken.
- Ytterligare utredning behövs av centrums parkeringsbehov.
- Flexiblare anvisning av användning i byggnaderna, då den kan förändras över tid.
- Höjden för Paradiset (E9) bör ökas till 16 våningar enligt vinnande arkitektförslag.
- Prioritera handel på Sjödalsidan för att få ett bättre fungerande centrum.
- Genomförandetiden bör tidigareläggas och första etappen påbörjas senast 2014.
- Området bör utökas och även innefatta det nuvarande kommunalhuset med omgivning, alternativt att ett eget program tas fram för det området.
- Hela höjden vid Klockarbacken bör ingå i planområdet.

Huges synpunkter och kommentarer till programmet följer nedan med avseende på användningsområde och/eller punkt i förslaget.

Huges synpunkter/kommentarer till programmet: Exploatering generellt,
Bostäder

Huge anser att det generellt behövs fler bostäder i programmet för att få ekonomi i exploateringen och behovet av bostäder är stort redan nu.

Förskolan Falken invid Sjödalsparken (markerad med blå färg men ej numrerad) är både tekniskt och funktionellt otidsenlig och bör rivas. Byggs Huges förslag med bostäder och förskola på en annan lokalisering inom planområdet, sker en ersättningsetablering enkelt och den gamla byggnaden kan därefter rivas utan att förskoleverksamheten störs. Det uppfyller även inriktningen att förskolor med fördel kan förläggas till bottenvåningarna i flerbostadshus, vilket skapar en levande stadsmiljö. Om förskolan Falken rivs kan Sjödalsparken få en utökning av ytan, men förutsättning är då att Huge erhåller ersättningsexploatering i omgivningen.

Huge ser också att möjligheterna att förtäta mellan och bakom punkthusen norr om Klockarvägen bör utredas. Markområdet till och med det nuvarande kommunalhuset bör ingå i programmet, alternativt att ett eget program tas fram för det området. Kommunhuset och dess omgivning kan vara lämplig för bostäder eller för allmänt ändamål, tex skola. En eventuell grundskola bör etableras utanför planområdet för att få en bra skolmiljö.

E22 och E23 s 40

Det finns möjlighet att bygga bostäder och eventuellt även en förskola på Klockarbacken. Hela backen bör ingå i området, gränsdragningen som den är i förslaget är helt omotiverad. Utformningen av bostäderna kan utredas vidare men bör ske i första etappen och eventuellt prioriteras i utredningen då området är väl lämpad för nya bostäder och inte stör den övriga utvecklingen av centrumdelarna.

Exploatering generellt, Parkering s 66

I de synpunkter och kommentarer Huge fick in från utställningen av arkitekttävlingen Paradiset, samt från näringsidkare och besökare i centrum vid andra tillfällen, är parkeringsfrågan i särklass den största. Följer man parkeringsnormen enligt programmet s 24 kan behovet för den exploatering som beskrivs i programmet uppskattas enligt nedanstående tabell:

Exploatering Kvm, BTA	P-norm enl program	Antal p-platser	
Bostäder	106 000	8-9 platser/1 000 kvm	950
Kontor	80 000	10-13 platser/1 000 kvm	800
Handel	29 000	30 platser/1 000 kvm	967
			2 717
	Kvm, BTA	P-norm enl program	Antal p-platser
Parkering enl			
planprogram	23 300	Storlek per plats 25 kvm	920

Räknar vi med en snittparkeringsplats på 25 kvm kommer den tillkommande exploateringen enligt normen behöva cirka 2 700 parkeringsplatser. I förslaget finns det i dag ca 920 platser.

Huge föreslår ytterligare studier av parkeringsfrågorna i området och hur exploateringen i programförslaget påverkar parkeringssituationen. Markförhållandena gör att garage kan bli kostsamt att bygga i vissa lägen.

E7 s 38

Exploateringen på och vid fastigheten Valen och längs järnvägen bör kompletteras med mer parkering/garage.

Exploatering generellt, Handel

Efter egna studier och erfarenhet anser Hüge att tonvikten på handelsexploatering ska ske på Sjödalssidan där centrumet ligger i dag. Den handel som ska finnas på Fullersta-sidan bör vara av karaktären "service nära bostäder".

E9 s 38 Kontor/handel, Paradiset

I vinnande förslag från arkitekttävlingen är en byggnad på 16 våningar över mark presenterad, vilket bara är någon våning över den höjd som redan finns etablerad inom området. Hüge anser att antalet våningar bör ökas från 10 till 16. Den modell som finns framtagen i arkitekttävlingen visar att höjden väl kan hanteras på platsen. Byggnaden ligger norr om kvarteret Koljan och bostadshyresgästerna får en vacker byggnad som utsikt, med en fasad som reflekterar ljus, istället för ett flera våningar högt parkeringshus. Förslaget kan även ange en flexibilitet med kontor/handel/kultur och bostäder då det är önskvärt att kunna bygga bostäder även i centrum, om bullerkraven kan klaras.

I sammanställningen av etapper och areor har kv. Paradiset 25 000 kvm BTA, tävlingsförslaget redovisar 38 000 kvm BTA inklusive parkeringsgarage.

E13 s 39 Bostäder framför P-hus Forellen/förskola

Ett bostadshus framför Forellgaraget väcker viss tveksamhet. Ett sådant hus kan få en relativt enkel karaktär med t ex ungdomsbostäder. Hüge ser inte att förskola är en lämplig verksamhet, varken med avseende på logistik eller med utgångspunkt från kravet på ändamålsenliga lokaler.

Forellgaraget bör som helhet ingå i exploateringen med möjlighet till utveckling av garaget, bostäder och annat. Garaget är nyrenoverat men i slutet av planprogrammets genomförandetid är det värt att utreda hur garaget kan få en mer utvecklad användning.

E14 s 39 Handel, Huges befintliga huvudkontor

Programmet föreslår handel i Huges nuvarande huvudkontor. Hüge anser både i detta fall och också mer generellt, att flexibilitet avseende användning bör föreslås, eftersom användning kan variera över tid.

E15 s 39

Tillbyggnaden vid huset markerad med E15 bör studeras tillsammans med nuvarande byggnad för att få en sammanhållen.

E17 s 39 Bostäder Paradistorget/parkering under mark

Här föreslås bostäder med parkering under mark. Huce är positivt till förslaget men önskar en högre exploateringsgrad. En exploatering här, med parkering under mark, blir kostsam då markförhållanden är berg.

E 18 och E19

Dessa områden kan med fördel planeras som en enhet i programmet. E20 och E21

Förslagen till nybyggnad invid E 20 och E21 kan vara begränsande för de boende på fastigheterna och tillför inte så stor volym varför Huce anser att dessa byggnader kan utgå.

Etapper s 42 År 2015

För att Huce ska klara sina ägardirektiv bör genomförandet av programmet starta redan 2014.

I den första etappen vill Huce få till en större exploatering på kullen vid Klockarbacken med bostäder och förskola.

E8, Eli, E17+G7 i den sista etappen skulle Huce vilja lyfta till de tidigare etapperna. Att skapa parkeringar och bostäder i ett tidigt skede är en förutsättning för övrig exploatering i centrum, både för att få ekonomi i exploateringen och för att få en naturlig utveckling av Huddinge centrum.

Kommentar

Kommunen och Huce har haft flera möten och avstämningar under framtagandet av det reviderade programförslaget. Flera av de synpunkter som Huce har men som inte kommenteras nedan har kunnat stämmas av underhand. Programmet ger möjlighet till fler bostäder och högre exploateringsgrad, omprioritering av etapper har gjorts för att balansera service, infrastruktur och ekonomi mot tillskottet av bostäder. Förslaget tar upp bebyggelse på norra sidan av Klockarvägen, vid Klockarbacken och området intill Kommunhuset. Parkeringsbehov har översiktligt bedömts men behöver utredas vidare. Flexibel användning har till viss del kunnat tillgodoses och programmet har anpassas efter Paradisets arkitektförslag. Handel prioriteras på Sjödalsidan men närservice är av flera anledningar nödvändig även på Fullerstasidan.

Rockan 2

Vi ser gärna att E17 förblir obebyggt område, både för närboendes samt elevernas skull. Vi ser gärna där mera grönt, inte minst mot Solvägen.

E8: Lämna berget med träden oförändrad mellan stora huset och cykelvägen intill villaområdet. Träden behövs för att området skall behålla sin genuina karaktär.

E9: parkeringshuset är fullt just nu, bra att det byggs om.

Solvägen FÅR INTE bli genomfart, då dör en av Huddinges sista idylliska villaområden!!

E18 ligger på vår nybyggda lekplats! Parken är inte stor nog att förminskas från alla håll.

Samtidigt är vi tacksamma för de nytänkande visioner ni har för Huddinge C

Kommentar

E17 är en betydelsefull del för utveckling av centrum. Området skapar genom sitt innehåll av bostäder och park en kontinuitet i stadsmiljön.

Marken vid E8 utgör sydvästra porten till Huddinge centrum och bör därför gestaltas för att markera detta. Ny bebyggelse på denna plats kan därför motiveras ur allmän synpunkt. En anpassning till den intelligande bebyggelsen är dock nödvändig. Bland annat ur synpunkten att området utgör en lugn och skyddande sida med naturkaraktär.

Solvägen föreslås i programmet bli en del av gång och cykelnätet för Huddinge centrum. Solvägens funktion för biltrafik kommer även i fortsättningen huvudsakligen att vara till för de boende.

E18 (annan benämning i det reviderade programmet) har efter samrådet förändrats så att de befintliga flerbostadshusen ligger kvar men byggs samman med paviljonger för handel och verksamheter. Lekparken ska inte påverkas av detta.

Rockan 12

E8 Bostäder/parkeringshus vid Storängsleden

I programförslaget står:

I en byggnad med direkt förhållande till Kommunalvägen och med en östlig skyddande gårdssida mot befintliga villor planeras för bostäder och

parkeringshus i upp till sju våningar. Bebyggelsen har en bullerskärmande verkan på området öster därom.

Något behov av bullerskydd föreligger inte. Vi upplever varken gatutrafik eller tåg som störande, och vår fastighet ligger närmast Kommunalvägen, Huddingevägen och järnvägen av fastigheterna i kv Rockan.

Ett värdefullt grönområde exploateras. Det föreslagna exploateringsområdet, i fortsättningen kallat tomten E8, utgör i dag en vildpark av värde för barn inom området. Den naturliga vegetationen i slutningen mot Dalhemsvägen bidrar påtagligt till hela områdets idylliska karaktär, något som säkert uppskattas av de många fotgängarna längs stråket från pendeltågsstationen till bostadskvarteren söder om Storängsleden. Om tomten tas i anspråk för bebyggelse bör i varje fall tomtens östra halva med slutningen undantas från exploatering och vegetationen på denna del av tomten bör ges särskilt skydd under byggnadstiden.

Förlorad eftermiddagssol/kvällssol för befintlig bebyggelse. En 7-våningsbebyggelse i detta läge skulle medföra att befintlig bebyggelse öster och nordöst om tomten E8 skulle förlora eftermiddagssol/kvällssol under stora delar av året. En specialutredning krävs av skuggeffekterna av den föreslagna bebyggelsen.

Bristande plats för de lektytor och grönytor som behövs vid en bostadsbebyggelse. De stora nivåskillnaderna inom tomten E8 omöjliggör sådana grönytor som krävs för en bostadsbebyggelse. Hus i detta läge skulle möjligen kunna användas för studentbostäder eller kontor om parkeringsfrågan kan lösas.

Sammanfattning betr E8.

Vi motsätter oss bestämt ett sjuvåningshus i området E8. Vi kan acceptera en tre- eller möjligen fyra-våningsbebyggelse i det föreslagna läget om tomtens östra halva med den skogsklädda slutningen lämnas orörd och skyddas mot skadegörelse under byggtiden.

Synpunkter på programmet i övrigt

Generellt kommer det stora antalet •tunga• höga byggnader att medföra ett mörkare centrum, Den småskaliga idyll som i dag finns i stora delar av Huddinge centrum försvinner.

Föreslagen bebyggelse på tomterna E9 och E16 kommer att medföra betydande skuggning och avskärmning av himmelsljus för näraliggande bostadslägenheter. En så hög bebyggelse som den föreslagna på tomten E9

kan möjligen utformas med 6 våningar över hela kvarteret och med en högre •torndel• som upptar ungefär halva denna yta.

Finns det underlag för föreslagna 2 hotell? Hotellet i Flemingsberg fick stänga.

Pendeltågen är överbelastade, många tar i dag bil därför att pendeltågen är fulla och sena. Av programmet framgår inte om/när Huddinge kan få en bättre försörjning med pendeltåg (t.ex. efter att citytunneln i Stockholm försigställts).

Programmet innebär fler arbetsplatser och fler bostäder, vilket kommer att öka efterfrågan på persontransporter. Om man inte har garantier för fler pendeltåg är det betänkligt att nu räkna med en lägre norm för parkeringsbehovet än den hittills gällande, snarare skulle ökat transportbehov och osäker kollektivtrafik motivera att en höjning av nuvarande parkeringsnorm.

Pocket parken G7 kommer konstant ligga i skugga (E17) varför det inte är troligt att området kommer få någon bra växtlighet eller locka besökare. Det förefaller lämpligare att förlänga exploateringen i E17 norrut i liv med fasaden Paradistorget 2 och i stället bredda gatorna öster och väster om exploateringen i E17, för att möjliggöra planteringar längs dessa gator.

Inledningsvis anförs i programförslaget att genomförandet beräknas ske 2015-2030, baserat på att Södertörnsleden skall vara utbyggd 2015. Emellertid verkar det oklart när Södertörnsleden kommer att bli klar. Programförslaget bör därför kompletteras med en analys av i vilket tempo olika delar det kan komma att genomföras under olika yttre omständigheter.

Kommentar

I nuläget överskrids inte rekommenderade riktvärden för trafik- och järnvägsbuller om man tittar på varje trafikslag för sig i kvarteret Rockan. Tittar man på det samlade bullret från både järnväg och väg sker dock överskridanden. Med den trafikökning som förväntas ske fram till år 2020 är risken också stor för framtida överskridanden.

Vegetation inom E8 kommer att kunna behandlas vidare under detaljplaneläggning. Då är det också möjligt att reglera del av marken som natur eller park. Även solstudier kommer att kunna utarbetas under kommande planering.

Marken inom E8 är sluttande och därmed svårbebyggd. Ska gårdar för ev bostäder anläggas kan de komma att behöva placeras i terrasser eller på upphöjda gårdsplan. Byggnaden har tagits ned en våning till följd av

samrådet. Det ger också en bättre anslutning till befintlig bebyggelse Nordväst om Kommunalvägen.

Ang hushöjder och skuggning se kommentar till Hyresgästföreningen i Huddinge.

Programmet är efter samrådet ändrat och innehåller nu inga hotell. Behovet har påtalats från näringslivet, dock uppfattar förvaltningen inte att det i dagläget finns några intressenter för att bygga hotell. Vid senare planskede är det möjligt att före resonemang om att utnyttja föreslagen mark för bostäder eller kontor helt eller delvis som hotell.

Det är mycket önskvärt att få en mer attraktiv kollektivtrafik för Huddinge centrum. Huddinge kommun har dock inte rådighet över pendeltågen. Främst SL står för detta. Genom att ny bebyggelse uppförs och allt fler boende väljer att använda tågtransporter kommer SL att behöva öka sin kapacitet.

Föreslagen P-norm förutsätter att kollektivtrafiken är väl utbyggd och har tillräcklig kapacitet samt att det enskilda bilinnehavet på sikt minskar till förmån för annan typ av mer hållbart resande samt bilpooler.

Fickparken är tänkt att bli en liten oas med frodig grönska och trevliga sittplatser. Det finns ett stort utbud av dekorativa växter med fina bladverk som trivs i skuggiga miljöer.

Det efterfrågas rent allmänt mer och mer möjligheter till solskyddade sittplatser vid anläggning av offentliga ytor. Medvetenheten om även solens skadliga inverkan har fått till följd att t ex lekplatser planeras på annat sätt än tidigare. Det bästa är att kunna erbjuda både soliga och skuggiga miljöer.

E17 och G7 (förslagen har fått annan benämning i det reviderade programmet) kommer att behöva studeras i ett sammanhang där föreslagen bebyggelse och park ges mer detaljerad utformning i förhållande till befintlig miljö.

Förändringar i etappindelning och tidplan för genomförande av planprogrammet har skett efterhand planarbetet fortskridit. En ny etappindelning föreslås i det reviderade programmet.

HSB Brf Paradisbacken 2012-06-25

1. HSB Brf Paradisbacken har inte erhållit aktuella samrådshandlingar för "Program för Huddinge Centrum" (SBN PL 2011/39.313 m.fl.).
2. Vid förfrågan har en högst summarisk sammanställning återgivits. HSB Brf Paradisbacken är framförallt intresserat av de områden som anges som G6

och E25. E25 utgör idag den huvudsakliga parkeringsmöjligheten för HSB Brf medlemmar.

Av den summariska sammanställningen framgår bl.a. "I programsamrådet är det svårt att mer konkret diskutera detaljerade lösningar av problemet som kan uppstå till följd av förslagen. I fallet E25 finns konflikt mellan behovet av parkeringsplatser och det attraktiva läget för ny bebyggelse. Vad som måste vara en förutsättning för eventuell framtida exploatering är att HSB Brf Paradisbacken behov av parkering löses tillfredsställande. Exakt hur är däremot svårt att säga nu. Kanske genom en ny byggnad som delvis används som parkeringshus eller parkering under mark."

Kommentar/samråd: Med anledning av att HSB Brf Paradisbacken inte erhållit samrådshandlingar enligt 1. ovan och att den information som översänts (inte officiellt mottagen av HSB Brf Paradisbacken) är av så summarisk karaktär, på gränsen till innehållslös, kan styrelsen för HSB Brf Paradisbacken inte ge sitt samråd till programmet förrän ytterligare och avsevärt tydligare information föreligger. HSB Brf styrelse föreslår därför möte mellan HSB Brf Paradisbackens styrelse och lämpliga tjänstemän och politiker från Huddinge kommun och Samhällsbyggnadsnämnden (SBN).

3. HSB Brf Paradisbacken emotser kvittens med diarienummer för detta samråd. Kvittensen skickas till e-post: stefan.langner@bredband.net och marianne.molander@bredband.net

Kommentar

1. Den 30 december 2011 skickade kommunen ut en kortare information till 29 berörda fastighetsägare inom det då preliminära programområdet. Informationen ställdes till Hsb:s Brf Paradisbacken i Huddinge, Box 1084, 141 22 Huddinge. Informationen beskrev bla att kommunen kommer att genomföra en planering för Huddinge centrum och att det kommer att genomföras ett programsamråd.

Inför programsamrådet upprättades en fastighetsägarförteckning av kommunens lantmäteri. Förteckningen anger bla alla som är ägare till mark och servitut och redovisar ägarens adress. Enligt förteckningen har HSB Brf Paradisbacken adressen HSB:s Brf Paradisbacken i Huddinge, Box 1084 HUDDINGE.

Den nionde maj 2012 vidarebefordrades samtliga utskick till posten för utdelning till berörda fastighetsägare, även till HSB Brf Paradisbacken. Till alla gick en sammanfattning av programhandlingen inklusive upplysningar om hur man kan nå det fullständiga programmet via kommunens webbplats, att det finns

utställt i Tekniska nämndhuset, att det finns tillgängliga tjänstemän i händelse av frågor, inbjudan till infomöte, när man senast ska inkomma med svar etc. HSB Brf Paradisbacken bör därför ha fått upplysningar om programmet.

2. Vid förfrågan från en person boende i Brf Paradisbacken framställdes endast en nyfikenhet om att veta ”vad kommunen planerar att bygga på föreningens nuvarande P-platsområde (område E25)? Vad finns för framtida planer för område G6?”

Det svar som gavs från kommunen vid detta tillfälle redovisade att kommunen sällan är byggare och i fallet Paradisbacken inte heller markägare. Huga äger del av området men de ytor som nämns ligger på HSB Brf Paradisbacken. Vidare beskrevs att programfasen av detaljplaneringen kan liknas vid en skiss i stora drag. Det som är viktigast här är att hitta en helhetlig struktur och gärna komma fram till en användning (bostäder, handel, parkering etc) och uppskattad omfattning (antal våningar, antal lägenheter etc) av denna.

Vidare beskrevs förslagen E25 och G6 i samma omfattning som samrådsversionen av programhandlingen anger. Uppgifter om hur programhandlingen kan nås och en översiktlig beskrivning av remissens funktioner gavs. Avslutningsvis påbörjades det resonemang som citeras av Brf Paradisbacken.

HSB Brf Paradisbacken 2012-10-26

Brf Paradisbacken, genom sin styrelse, önskar fortsättningsvis hållas underrättat beträffande rubricerat programförslags delar G6 och E25. Brf Paradisbacken avvisar i dagsläget inte framlagt programförslag beträffande G6 och E25. Det är dock av yttersta vikt att Huddinge kommun fortsättningsvis håller Brf Paradisbacken underrättat genom hela processen och i sina detaljer.

Brf har utsedd särskild styrgrupp för ärendet bestående av: Carin Dagsberg, Bo Nordberg och Stefan Langner. Gruppen emotser ert svar.

Kommentar

Kommunen har träffat Brf Paradisbacken för att vidare diskutera process och innehåll. Efter mötet har ovanstående yttrade inkommit och kommunen redovisar nedan det svar som överlämnats den 2012-10-26.

Ert yttrande kommer att läggas till det som tidigare skickades oss och besvaras i den samrådsredogörelse som kommer att godkännas jämte det reviderade programmet. Vår tidplan är enligt önskemål från våra politiker den snabbast möjliga men

med hänsyn till områdets komplexitet och stora mängd frågor beräknas ett godkännande först bli möjligt under första kvartalet nästa år. Eftersom Brf Paradisbacken har haft synpunkter på programmet och ingår som sakägare så kommer redogörelsen att skickas till samma adress om användes under programsamrådet.

Information om programmet läggs ut på projektets hemsida när kommunen bedömer att det är lämpligt. Även redogörelsen kommer att kunna återfinnas där, dock tidigast efter godkännandet.

Det förslag till bebyggelse som i samrådsversionen av programmet kallas E25 kommer inte att förändras då Brf Paradisbacken inte önskar det. Det kan hända att förslaget får en annan benämning (tex E27) men det ska inte påverka själva innehållet av förslaget. Görs ändringar i det kommer föreningen att underrättas. Området G6 kan komma att få tillägg eller förändringar. De eventuella förändringarna rör som det ser ut i dagsläget inte föreningens mark.

Brf Paradisbacken kommer att vara väl underrättade i det fall fortsatt detaljplanering sker på föreningens mark.

Boende Vikingavägen 11, 5 tr

Huddinge centrum är bra som det är

Vi vill inte ha stora vräkiga hus á glashus, vi vill behålla vårt öppna centrum som i nuläge välkomnar alla.

Besökande kommer ifrån bla Järfälla, Vallentuna, Tyresö, Botkyrka, Södertälje för att de gillar Huddinge centrum, det är öppet med välkomnande butiker, det är mysigt att gå i Huddinge centrum, sätta sig ned och titta på folk medan man tuggar i sig en korv. Underhållning ifrån scen.

1000 meter konst en gång om året. Jokkmokksdagarna allt det här kommer och försvinna i samband med en ombyggnad av centrum.

Vi vill inte ha typ Skärholmen, Farsta, Tumba. Vi vill ha ett öppet centrum som nu och de affärer som finns.

(När Skärholmen byggdes in och det kom moderna affärer med sånt som inte vanliga människor vill ha, så minskade också kundantalet. Flera affärer och serveringar har fått stänga.)

Även här i Huddinge har det kommit in dyra modeaffärer som ingen vanlig har råd att handla i. Om det är så ni tänkt Huddinge centrum med höga flotta hus o affärer, då stänger ni ute de äldre och många andra också som kommer från andra orter.

Det är bar 25 år sedan ni byggde om gångtunneln till tågen.

Tycker ni slösar med skattebetalarnas pengar.

I stället borde Stuvsta centrum rustas upp, o få in klädfaffärer, torghandel, bättre ned och uppgångtill tågen, och ändra så det blev bättre utrymme för bussar, och bilar som nu får köa när folk kliver av/på bussar, även de skulle behöva bibliotek.

Dessutom borde lekparker upprustas som t.ex. vikingaparken, där det är ca 40 st småbarn pr dag, ur o skur dagis, det finns bara gungor o sandlåda.

Det borde finnas klätterställningar/borg, rutschekana, lekstuga, gunghästar, bla. Man kan inte bara plocka bort, det måste ersättas också.

Vi vill ha vårt mysiga centrum kvar och allt som hör till.

Det som visas på bild i Mitt i Huddinge är mer avskräckande än välkomnande.

Borde ni inte gått ut och frågat folk vad de tycker innan ni presenterar förslag, alla har inte datorer.

OBS! Vi behöver inget skrythus á 16 våningar.

Kommentar

Huddinge centrum behöver av flera anledningar utvecklas. Huvudskälen till detta anges i bakgrunden till planprogrammet. I korthet handlar det om att kommunen måste kunna väga motstridiga intressen som gör anspråk på marken utifrån en samlad bild av områdets bebyggelseutveckling. Ett annat skäl är att Huddinge centrum ska ges möjlighet att växa och utvecklas för att kunna behålla och utveckla sin attraktionskraft som lokalt centrum.

Områdets öppenhet och mysighet är något som programmet tar fasta på och önskar utveckla. Av den anledningen utvecklas begreppet "sociala rum". Det innebär bla att området ska fortsätta vara fotgängarorienterat och präglas av en mänsklig skala. Ingen överbyggnad av centrum föreslås eftersom just öppenheten uppmärksammas som ett stort värde och en betydande del av centrumets karaktär.

Torgytor och parker ska framhävas och förstärkas så att exempelvis aktiviteter som Jokkmokksdagarna ska kunna fortsätta och ges bättre förutsättningar än tidigare.

Kommunen kan inte styra över vilka affärer som etablerar sig i området. Det är upp till ägarna av byggnaderna/fastigheterna att bestämma till vilka de vill hyra ut och upp till affärsinnehavarna att bedöma om de varor de för också är de som efterfrågas.

Program för detaljplan är ett tidigt skede i den fysiska planeringen och ännu är inget bestämt. Programmet föreslår endast åtgärder som ska tjäna till att göra centrum mer attraktivt för så många som möjligt. Det investeringar som senare kommer att göras är avsedda att förvalta kommunens skattepengar. Kostnader är tänkt att fördelas på exploitörer som står för de olika byggnadsprojekten.

I Översiktsplan 2030 som är föremål för samråd 20 augusti–2 november 2012 beskrivs kommunens syn på hur Stuvsta ska kunna utvecklas fram till 2030.

Den kommunala lekplats som ligger närmast Vikingavägen är Solfagraparken som ligger strax öster om Kvarnbergsplan, vid Runvägen. Där finns bla klätterställning, gungor, sandlåda och rutschkana. Om parken vid Vikingavägen är i privat ägo kan kommunen inte ställa krav på utformningen.

Flera artiklar i Mitt i Huddinge har skildrat planerna för Huddinge centrum med bilder. En artikel publicerades den 16 maj och en andra den 19 juni. Den första visar en bild med skissartade vita och blågrå volymer. Emellan dessa rör sig människor över en torgliknande plats. Volymerna saknar helt närmare gestaltning men är tänkta att beskriva programmets grundtankar om kringbyggda och fotgägarorienterade stadsrum. De ger också ett begrepp om höjder som skulle kunna vara lämpliga. Volymerna i sig är knappast välkomnande men de ger utgångspunkt för synpunkter och diskussion. Det är mycket arbete kvar innan de exakta placeringarna, formerna, höjderna och detaljeringen är färdig. Den andra artikeln visar det vinnande förslaget i HUGEs arkitekttävling för kv Paradiset. Bilden är mer genomarbetad i detalj och presenterar även denna en ide om ett myllrande kringbyggt stadsrum för gående. Även denna bild är ett förslag som kommer att omarbetas och som nämns i artikeln är det inte heller bestämt att det faktiskt ska byggas.

Boende och verkande i Huddinge centrum ger regelbundet synpunkter till kommunen och det kommunala fastighetsbolaget och inför samrådet genomfördes även en medborgardialog. I dessa sammanhang har bla framförts att det är blåsig på torgen, att centrumbebyggelsen är sliten och omodern, att markbeläggningen är ojämn och skadad, att Sjödalsparken bör rustas upp, att centrumet bör få förbättrad trygghet, säkerhet och

tillgänglighet etc. Programmet försöker hantera allt detta samtidigt som många praktiska och ekonomiska problem ges utrymme att lösas.

Svenska kyrkan i Huddinge och Huddinge församling

Vi vill vi detta framföra våra kraftiga reaktioner, på det liggande förslaget om en tänkt utbyggnad av Huddinge Centrum. Vi har läst in liggande programförslag SBN PL 2011/39.313 samt deltagit vid det offentliga informationsmötet som avhölls i Pingstkyrkans lokaler 31 maj 2012. Vi har också utbytt viss information med Er Stefan Stahre, samt kommit överens om ett möte senare efter semesterperioden.

Vi, Svenska kyrkan i Huddinge och Huddinge församling, befinner oss direkt utanför det rödstreckade området som har behandlats, i angränsande fastighet/-er. Vi berörs i första hand av tankarna kring E11, E1 samt E2, vilka påverkar oss ur både miljö- och bullersynpunkt. Till detta skall läggas den tänkta breddningen av stambanan från 4 till 6 spår. I och med att vi befinner oss utanför det rödstreckade området, utgår vi från att ringa eller näst intill ingen hänsyn har tagits till den angränsande omgivningen.

I vår inläsning av "Programsamrådshandling" kan vi konstatera att Huddinge kyrka från 1200-talet har ett kulturvärde, men har inte kunnat konstatera någon beskrivande text att hela det område där själva kyrkobyggnaden finns inom, har en idag högst levande och aktiv social verksamhet, som tiotusentals människor årligen bevistar och rör sig inom.

Vi tycker det är anmärkningsvärt - mot bakgrund av att en del av uppdraget var att skapa mötesplatser för människor - att med det förslag som nu ligger elimineras en månghundraårig mötesplats, genom att uppföra bullerdämpande byggnader (E1 och E2) för att skydda planens ambitioner med området kring Kyrkdammen. Konsekvensen blir för oss en ytterligare förstärkning av stambanans buller. Till detta skall läggas en planerad tänkt utbyggnad av stambanans spår. Från 4 till 6 stycken. Trafiken på stambanan kommer att öka när spår fler spår mot centralen är färdigställt. I denna belysning är vår bedömning att vi måste ompröva kyrkans möjligheter att fortsätta bedriva sin månghundraåriga verksamhet. Självklart bara under förutsättningen att föreslagen plan skulle komma att genomföras.

Vår uppfattning är att en lösning av stambanans påverkan av Huddinge centrum måste få en annorlunda lösning. Då både ur buller- och miljöutgångspunkter, men även ur säkerhetssynpunkt för människor och miljö i Huddinge centrum. Detta borde då också få till följd att argumentationen för huskropparna E1 och E2 som bullerdämpare, inte längre kan försvaras.

Varför inte aktivt arbeta för att däcka in stambanan?

Vi ser fram emot kommande möte för fortsatt dialog, där vi också skulle vilja få en dialog om hur en antikvariskt utgångspunkt påverkar den nu föreslagna förändringen, i det av Huddinge kommun sedan 2004 genomförda kulturmiljöinventeringen. Området har här bedömts omfattas av 8 kap PBL paragraferna 13, 14 och 17.

Kommentar

Programmet syftar till att stärka kopplingar till omgivningen, även till området kring Kyrkan och Rådsparken.

Kyrkan och området runt den har stor betydelse för Huddinge och för området kring centrum. Programmet beskriver de värden som är särskilt utpekade i det ordinarie planeringsunderlaget, dvs kommunens kulturmiljöinventering. Det finns fler miljöer än området kring kyrkan som ligger angränsande programområdet och är av stor betydelse för kommunen men som inte beskrivs i handlingen.

Avsikten med programförslaget är naturligtvis inte att sprida mer buller till omgivningen. När nya byggnader planeras mer i detalj måste effekten av deras bullerreflektion hanteras särskilt noga bla med avseende på området kring kyrkan. Man bör då också överväga dämpning vid källa så att buller stannar inom spårområdet. Programmet har sedan samrådet ändrats så att föreslagen bebyggelse inom E1 tagits bort.

Angående kommunens syn på extra spår se kommentar till Trafikverket i denna handling.

Huskropparna E1 och E2s primära funktion var i samrådsversionen av programmet att inrymma lokaler för verksamheter, kontor, parkering etc. De är även rumsskapande byggnader som bidrar till att rama in och skydda ett parkrum. Byggnaderna är viktiga för programmets helhet och ligger kvar även i det reviderade programmet.

Kommunen har vid flera tillfällen övervägt möjligheten till överdäckning. Balans i programmets ekonomi är en förutsättning för fortsatt arbete. Balans har inte kunnat uppnås då en överdäckning tas med i beräkningarna. Det råder ännu också oklarhet i om och hur Trafikverket ämnar utöka riksintresset och genomföra utbyggnaden av extra spår.

Kulturmiljöutredning av programmets olika skyddsvärda objekt och områden tas fram i samband med fortsatt prövning genom detaljplan.

Kommunen har under samrådet föret en dialog med Svenska kyrkan i Huddinge och Huddinge församling och till följd av detta utökat programmet på kyrkans mark.

Brf Domarringen 1

Av den information vi tagit del av framgår att om planerna fullföljes så kommer de parkeringsplatser som Brf Domarringen 1 förfogar över att försvinna framför allt genom exploatering E2 samt Infraprojekt II.

1. Kallgarage på Huddinge kommuns mark med servitut, 29 platser
2. Parkeringsplatser på Huddinge kommuns mark med servitut, 12 platser
3. Parkeringsplatser på egen mark, 19 platser

Servitutet framgår av "Fastighetsreglering och anläggningsförrättning berörande Domarringen 1 Udden 8, s:1 och Fullersta gård 1:170." Dnr LMH 01-217.

Ett borttagande av dessa parkeringsplatser skulle förutom att de som idag parkerar på dessa platser kommer att sakna p plats samt ett intäktsbortfall på storleksordningen kr 300.000:- årligen till föreningen i dagens hyror.

För att få så mycket information som möjligt till utformande av dessa synpunkter samt söka finna lämpliga alternativa lösningar sammanträffade två ledamöter samt ordförande från föreningen med kommunens arkitekt Stefan Stahre den 11 juni 2012.

Utgångspunkten för diskussionen var att Huddinge kommun har en skyldighet att stödja föreningen så att en alternativ lösning kommer till stånd i det fall planerna ska fullföljas.

Föreningen har arbetat fram ett alternativt förslag som diskuterades och som vi vill att nämnden ska ta i beaktande.

Brf Domarringen 1 förslag

Förslaget innebär att ett parkeringsgarage i tre plan byggs på föreningens mark mot Huddinge stationsväg. Utformningen, utbredning, höjd och övrig design är en öppen fråga som bör diskuteras förutsättningslöst. Förslaget framgår i grova drag av bifogade bilagor.

Kommentar

Bilagorna förvaras i ärendeakten.

Vid nyexploatering tas alltid hänsyn till platsens befintliga förhållanden, tex om marken nyttjas för parkering (servitut eller avtal) till omkringliggande fastigheter. I planeringen av en sådan fastighet kommer det att ingå att hitta lösningar på detta.

Det reviderade programförslaget tar höjd för att ett nytt parkeringsgarage ska kunna byggas i anslutning till Domarringen 1. Hur det i detalj ska lösas och bekostas kommer att kunna behandlas inom senare planering.

Brf Siken 2, genom ombud

Som ombud för Brf Siken 2 får jag anföra följande.

E 20, paviljong/café östra parken 1 planeras att uppföras på föreningens fastighet. Föreningen motsätter sig att dess mark tas i anspråk.

Fördelen för kommunen att uppföra café skall vägas mot de olägenheter detta innebär för föreningen. Byggnationen innebär att föreningen förlorar sitt grönområde och erhåller en byggnad alldeles intill den egna byggnaden. Dessutom kan verksamheten leda till störningar för de boende i föreningens fastighet.

Att uppföra café är inte av så stor vikt att det motiverar ianspråktagande av föreningens mark. Om uppförandet av en sådan byggnad verkligen är angeläget kan den lämpligen uppföras på annan mark, till exempel i den park som gränsar mot föreningens fastighet. Dessutom planeras café alldeles i närheten, E 21, vilket torde vara tillräckligt.

I programmet betonas vikten av grönområden. Det är därför anmärkningsvärt att kommunen önskar bebygga föreningens grönområde. Bilder från fastigheten bifogas.

Kommentar

Bilagorna förvaras i ärendeakten.

Byggnadens, E 20, funktion är i just detta fall mindre viktig än den rumsskapande del som dess väggar kan ha. Programmet strävar efter att definiera stråk, sätta gränser och etablera tydliga, inbjudande och trygga stadsrum. Området behöver på denna och flera platser något som bidrar till att stärka rummet kring parken. Dels av den anledning att parken succesivt inte ska fragmenteras mer av ny bebyggelse utan ha en tydlig markering där den sammanhållna bebyggelsemassan slutar. Dels för att förhållandet mellan privat mark och den offentliga parken behöver förtydligas. I den otydliga gränsen mellan det privata och offentliga uppstår tex osäkerhet om var det är tillåtet att vistas, vem som har rätt att hävda området och vem som ska ta hand om det. De mest olyckliga exemplen på det är de områden som är så otydliga att de inte kan användas av någon trots att de skulle kunna ha stort värde för både privat och offentligt liv. Att byggnaden skulle kunna innehålla ett café är ett sätt att bidra till att aktivera parken. Om parken istället kan aktiveras på andra sätt, vilket också föreslås i programmet, är betydelsen av caféfunktionen begränsad. Behovet av att skapa tydliga rum och avgränsningar finns dock kvar. Det går också att hantera med plank,

trädplanteringar, buskage, skulpturer etc. Programmet är efter samrådet ändrat så att bebyggelseförslaget E20 utgår.

Övriga

Mångårig Fullersta-bo, numera boende Forelltorget 2

Jag anser att några av era byggprojekt inte bör komma till stånd.

Tingshustriangeln

Jag anser det vara helt förkastligt att bygga bostadshus kring Tingshuset i dessa dyiga våtmarker. Till råga på allt har ni tänkt er en förskola där. Jag skulle aldrig placera ett litet barn i en förskola med livsfarliga omgivningar, dvs dammarna. Huset bör inte, skall inte och får inte byggas.

Jag promenerar ofta nere vid dammarna och ser hur vattennivån stiger och sjunker vid olika väderlek.

Promenadstigen vid stora dammen bakom Tingshuset är nästan obrukbar på våren, innan leran torkat upp. Delar av parkeringsplatsen bakom Tingshuset är ofta och länge full med vatten.

Så säger ni att det ska bli en grön väg som förbinder dammarna och Sjödalsparken. Är det någon som kontrollerat, hur där ser ut? Det är lång väg och många hus emellan. I mina ögon ägnar ni er åt rent önsketänkande.

Kontor norra spetsen (ovanför Tingshuset i riktning mot Sthlm)

Huset kommer att byggas på fast grund, och det är givetvis utmärkt. Däremot undrar jag hur luften blir i det huset. Huddingevägen på ena sidan och järnvägen på den andra. Även om man har modern ventilation i huset, måste ju luften komma någonstans ifrån.

Hörde på radion mitt i natten 14-15 juni ett program om luftföroreningar. Det finns några ytterst små partiklar kallade PM1, som var mycket farliga och framkallade sjukdomar i lungor och blodomlopp. I ännu högre grad framkallade dessa partiklar cancer och hjärt- och kärlsjukdomar. Tänk till en extra gång, innan ni bygger, och fråga er om miljön är människovänlig.

Fullerstatorget

var tidigare Huddinges första egentliga centrum av mer modernt snitt. Där fanns bank, apotek, systembolag, post och en möbelaffär med ingång från dåvarande Fullerstavägen. Jag anser att Fullerstatorget är ett kulturminne som ska bevaras oförändrat.

Ni tänker tydligen med ett nybygge förstöra den vida utsikten mot järnvägen och nuvarande centrum. På centrumsidan ska man öppna upp, men på Fullerstasidan ska man proppa igen. Slutsats

Det får inte ske något nybygge vid Fullersta torg.

Nybyggnation Sjödalsvägen/Sjödalsparken

Bygg gärna på parkeringsplatsen vid Sjödalsvägen, men nöj er er med det. Ni får absolut inte bygga in er i parken och ta mer yta. Parkmarken måste fredas från ytterligare bebyggelse. Ni har byggt två höghus i parken vid Klockarvägen och har tänkt att bygga ett till i anslutning till Forellgaraget. Låt det vara bra så.

Att öppna upp och få ett inbjudande torg vid pendelstationen in mot centrum genom att gräva bort Kommunalvägen och höja marknivån så att den kommer i höjd med Forelltorget, tål att tänka på.

Huddinge Centrum ligger ju på gammal sjöbotten. Enligt SMHI kommer tropiska regn över vårt land att öka pga klimatförändringarna. Vi såg hur det såg ut den 12 juni, när molnen tömde sitt innehåll mitt över vårt centrum.

Vad sker vid snösmältning och skyfall, när ytan som ska ta emot nederbörden blir mångdubbelt större än idag? De pumpstationer som måste till, kommer de att hålla måttet? Om någon går sönder, vilket man måste räkna med, vad händer då?

Har ni diskuterat saken med geologer? Har ni tagit kontakt med KTH och Chalmers?

Ni säger att det ska bli 23.000 kvm garageyta under husen. Det vore mycket intressant att få veta, hur den ytan är fördelad. Hur många bilar är de olika garagen avsedda för? Från centrumkärnan till det nybyggda garaget nedanför kyrkan är det lång väg att gå och dra en kundvagn full med varor. Det är det ingen som kommer att göra.

Har ni tänkt på brandsäkerheten i garagen? I midsommarhelgen berättades i radion om en brand i ett göteborgsgarage under ett bostadshus. Brandmännen skulle bekämpa branden 80 m in i garaget och hettan var förfärlig. Brandmännen kunde bara arbeta därinne en å två minuter.

Jag vågar knappt tänka på hur stort kapital som gick till spillo, och hur många bilar som skadades av den tjocka röken..

Ekonomi

Enligt tidningen "Mitt i" kommer kommunens hyra att stiga med 15 milj. kronor efter det kommunens alla enheter samlats i det hus, som ska ersätta Paradis-garaget. Dessutom skulle kostnader tillkomma under 4 år för tomma utrymmen.

Ni räknar med att skatteintäkterna ska öka, när fler personer kommer att bosätta sig i kommunen. Kostnaderna kommer dock också att öka i motsvarande mån.

Vågar jag, som redan bor i kommunen, lita på dessa uppgifter? Tycker det hela verkar mycket osäkert, rent av vidlyftigt. Huddinge har redan högre skatt än Stockholm och högre får den inte bli.

Med tanke på att ni redan idag rejält måst sänka kommunens kostnader inom vissa områden, undrar man vad som händer i framtiden, när er hyra ökar med många miljoner.

Så har jag hört att Ica Maxi ska få etablera sig i Flemmingsbergs-dalen, där det ska byggas 5000 bostäder. Hur ska det då gå för våra mindre livsmedelsaffärer här i centrum? Priserna brukar ju vara lägre på stormarknader? Där blir det säkerligen lättare tillgängligt med bil, än vad det kommer att bli i nya Huddinge Centrum. Man åker dit där det är bekvämast.

Kommentar

Grundläggningsförhållandena i området vid Tingshuset är mycket svåra. Som också påpekas i yttrandet så översvämmas marken och gör det svårt att ta sig fram. Kommunen har under samrådet tagit fram en hydrologisk studie över det större avrinningsområde som dammarna ingår i. Parallellt med detta har även en omfattande dagvattenutredning utarbetats. Se vidare redovisning i programhandlingen tex under rubrikerna Hydrologiska förhållanden, Dagvatten och Geologiska förhållanden samt bebyggelseförslagen i övrigt. Vid eventuellt bebyggande av området för förskoleändamål måste säkerhet för barnen garanteras.

Programmet innehåller ett förslag till att försöka stärka och etablera ett blågrönt stråk där grönska och vatten ska kunna lyftas fram och exponeras mer än i dagsläget. Det handlar ibland om större åtgärder där träd och dammar kan vara en mycket påtaglig del av stadsmiljö men i andra fall om en ökad detaljering med mindre planteringar eller vattenrännor.

Kommunen känner till problemen med luften i området, det redovisas under rubriken Luft i programmet. Avsnittet har också utökats i den reviderade handlingen.

Fullersta torg har ett stort värde som kulturmiljö. En hög arkitektonisk kvalitet i proportioner och material återfinns både i bebyggelsen, stadsrummet och markbeläggningen. Torget har med den bebyggelse som tillkommit under 80-talet blivit avskärmat och har inte längre samma betydelse som när det byggdes. Den stora handelsplatsen finns nu på andra sidan järnvägen. Järnvägen i sig medför också att torget utsätts för buller och det har med åren också blivit slitet. Den bebyggelse som föreslås i samrådsversionen av programmet är tänkt att stärka torget genom att bygga ett starkare rum runt det och skydda det från buller. Under samrådet har fastighetsägare inkommit med önskemål om en större förändring av bebyggelsen. Programmet är omarbetat till följd av detta.

Programmet strävar efter att definiera stråk, sätta gränser och etablera tydliga, inbjudande och trygga stadsrum. Parken behöver på flera platser något som bidrar till att stärka rummet kring parken. Dels av den anledning att parken succesivt inte ska fragmenteras mer av ny bebyggelse utan ha en tydlig markering där den sammanhållna bebyggelsemassan slutar. Dels för att förhållandet mellan privat mark och den offentliga parken behöver förtydligas. Bebyggelseförslagen E21 och E20 har till följd av samrådet utgått ur parken.

Ovan nämns att kommunen under samrådet har tagit fram en hydrologisk studie och en omfattande dagvattenutredning. I dessa beskrivs översiktligt hur vattnet rör sig och hur kommunen kan hantera det. Inom ramen för framtida detaljplaner och särskilda utredningar kommer det att hanteras vidare. Till viss del innehåller även det reviderade programmet utökade uppgifter om detta.

Parkeringslösningar/garage liksom övriga bebyggelseförslag måste studeras vidare i kommande detaljplanering. Det reviderade programmet innehåller en uppdaterad tabell på sista sidan som redovisar antal p-platser som föreslås kunna lösas inom respektive E-område.

Södertörns Brandförsvarsförbund ingår som samrådspart för programmet. De kommer även att vara delaktiga under kommande detaljplanering och projektering.

Uppskattade kostnader för genomförande av programförslaget presenteras för samhällsbyggnadsnämnden inför beslut om godkännande. Inget beslut om att bygga ett nytt förvaltningshus vid Paradiset finns ännu och en rad frågor måste utredas närmare innan dess.

Inriktningen för Huddinge centrum är att det ska vara ett lokalt centrum. Handeln riktar sig därmed inte till en lika stor region som den som föreslås i

Flemingsberg eller som finns i Kungen kurva. Utvecklingen av Huddinge centrum bygger på att kollektivtrafik ska prioriteras. I en framtid med stigande energipriser kan det inte förutsättas samma användande av bilar som i dagsläget. Bussar och tåg kommer därför troligen att användas i större utsträckning. Ur den aspekten kommer också handeln i Huddinge centrum att ha goda förutsättningar.

Tyresåns vattenvårdsförbund

Bakgrund

Tyresåns avrinningsområde

Tyresån är Stockholms södra förorters stora vattendrag och omfattar delar av de sex kommunerna Huddinge, Tyresö, Haninge, Stockholm, Nacka och Botkyrka. Sjösystemet börjar i Gömmaren längst i väster och rinner ut i Östersjön vid Tyresö slott i öster. Avrinningsområdets yta är 221 km² och omfattar cirka trettio sjöar, sexton av dem i Huddinge kommun.

Tyresåns vattenvårdsförbund

Sedan år 1993 samarbetar de sex kommunerna inom Tyresåns sjösystem, Stockholm Vatten och Länsstyrelsen i vattenvårdsfrågor.

Vattenvårdsförbundet har som övergripande mål att:

1. Tyresåns höga naturvärden ska bevaras och utvecklas även med en ökande befolkning och verksamhet inom avrinningsområdet.
2. Åtgärdsarbetet ska syfta till att uppnå beslutade miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster och det övergripande målet om god ekologisk och kemisk status för alla vatten.
3. Vid prioritering av åtgärder ska hänsyn tas till Tyresåns påverkan på Kalvfjärden och Östersjön.
4. Hushållningen med marktillgångarna och recipientkapaciteten inom Tyresåns avrinningsområde ska präglas av långsiktighet.
5. Allmänhetens tillgång till stränder och vattenytor ska hållas hög.
6. Bad och annat friluftsliv ska kunna bedrivas i ett friskt och tjänligt vatten i alla sjöar som är lämpade för bad.
7. Sportfisket ska utvecklas i nära samklang med naturintressena och en mångsidig användning av vattendraget för rekreation.

Åtgärdsprogram för Tyresån

Tyresåns vattenvårdsförbund antog år 2010 ett åtgärdsprogram för Tyresån för åren 2010-2015. Åtgärder som berör det aktuella området är bland annat, som nämns i programmet, att utnyttja möjligheter att rena och fördröja dagvattnet i sjön Trehörningens tillrinningsområde.

För mer information, se www.tyresan.se/las_mer

Förbundets synpunkter

Ett övergripande mål i programmet tillsammans med dem som är fastställda skulle gärna vara att ta hand om dagvattnet så tidigt som möjligt i topografien och att se dagvattnet som en resurs i stadsmiljön. I praktiken finns många förslag i programmet som gynnar det målet, till exempel att öka grönskan i centrum genom fler träd och gröna murar och att synliggöra dagvattenhanteringen i Sjödalsparken.

Ny bebyggelse planeras enligt programmet främst på redan hårdgjorda ytor och därför förväntas inte dagvattenflödena öka. För att sjön Trehörningen ska uppnå god ekologisk status, och bli en attraktiv tätortsnära sjö, krävs däremot en stor minskning av dagvattenflödena och näringsbelastningen. Därför bör all tillgänglig kunskap användas för att minska påverkan från dagvatten jämfört med dagens nivå. I de kommande detaljplanerna för nya förtätningar är det viktigt att man planerar för exempelvis öppna dagvattenlösningar, gröna tak och genomsläppliga markmaterial.

Det är positivt att en utredning ska se över möjligheterna att öka Kyrkdammarnas reningskapacitet. Förbundet ser också mycket positivt på planerna på öppna dagvattenlösningar i Sjödalsparken och längs Sjödalsvägen, samt det "blå stråket" mellan Sjödalsparken och Kyrkdammen.

Kommentar

Sweco Environment AB har under samrådet utfört en översiktlig dagvattenutredning för Fullerstaåns avrinningsområde med syfte att klargöra förutsättningarna för en långsiktigt hållbar och klimatanpassad dagvattenhantering för ny och befintlig bebyggelse så att befintligt dagvattensystem samt sjön Trehörningen avlastas. Det reviderade programmet innehåller uppgifter om det. Arbetet med hantering av dagvatten fortsätter genom hela planprocessen.

Boende Forelltorget 8, 31/5 – 2012

Här är snabba anteckningar i samband med infomötet.

- Förläng remisstiden och mer material, för många i hyreshusen har inte nåtts av kvällens möte tex Forelltorget 8.

Ge ut Miljökonsekvensbeskrivning

Ge oss lekredskap för olika åldrar i Sjödalsparken redan i sommar. OBS! För alla åldrar omgående!

Ta kontakt med Nic Nilsson (adress) som skrev boken "Plats för lek" (Aronzon-Lundin AB Sthlm 1970). Titta på lekområdet i Liljeholmen. Köp lekparkeboken som gavs ut förra året.

- Ge oss ordentliga sandlådor för 3-4 barn dvs småbarnslekplatser för 1-3-4 år som ska kunna vara i hemmiljön på de tre gårdarna redan nu i Huddinge C.
- (Jag är den som lade motionen om Cykelplan 1980-talet och fick den antagen och framarbetad av Rune Thörnvik) Fixa till "Cykelparkeringen i Huddinge Centrum vid pendeltåget omgående.
- Ge oss en busshållplats för 704:an vid Norrängsvägen/Videvägen, så åtminstone

Hjärtsjuka mannen med rullator Ekbacken X

Njursjuk mannen med rullator Ekbacken X

Synskadade mannen med rullator Ekbacken X

+ vi andra äldre boende och anhöriga på besök kan orka gå till busshållplats med matkassar etc, istället för att åka färdtjänst till bla Huddinge sjukhus

Idag går 704 från Statoilmacken och raka vägen till Almvägen.

Kommentar

Huddinge kommun sätter som regels åtta veckors remisstid för programsamråd men det går oftast bra att inkomma något senare med synpunkter. För flera berörda har remisstiden utökats till början av augusti. Forelltorget 8 ligger inom mark som ägs av HUGE fastigheter. Kommunen kontaktade HUGE inför samrådet och översände ett hundratal sammanfattningar av programmet. HUGE erbjöd sig att hänga upp några exemplar i varje port om någon ville ta med sig dem.

Då kommunen konstaterat att programmet inte medför betydande miljöpåverkan upprättas inte heller en formell Miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Detta stöds även av Länsstyrelsen i deras yttrande i denna handling. Konsekvenser för miljön kan dock beskrivas inom ramen för annat än just en MKB. I programmet redovisas under de flesta rubriker i kapitlet Förutsättningar och konsekvenser kommunens syn på de föreslagna

förändringarna. Det reviderade programmet är också något utförligare vad gäller konsekvenser än samrådsversionen. Se vidare kommentar till Boende vid Kvarnbergsplan nedan.

Sjödalsparken planeras genomgå en omfattande upprustning inom ramen för omvandlingen av hela centrum. Parken ges mer av stadsparkskaraktär och ska bli en mötesplats för människor i alla åldrar. Lekplatsen omfattas också av denna upprustning och planeras få ett mer attraktivt utbud. När de gäller bostadsgårdarna så varken ägs eller sköts de av Huddinge kommun. Önskemål angående deras utformning måste därför lämnas till ansvarig förening eller ägare.

De exakta lägena för framtida busshållplatser är i detta skede inte bestämt. Detta kommer SL i samarbete med kommunen att titta på i den kommande detaljplaneringen av respektive delområde.

Boende Forelltorget 8, 2012-07-06

Synpunkterna undertecknades av 14 boende.

Till samtliga politiker i Huddinge Samhällsbyggnadsnämnd, 14185 Huddinge

Ärende: Synpunkter angående program för Huddinge Centrum juni 2012, med utgångspunkt från den information, som gavs vid informationsmötet 31 maj 2012.

Vid ovanstående Informationsmöte framkom, att programskrivningen var gjord av arkitekter, vilka var okunniga om de grundläggande geologiska förhållandena för det aktuella området. Av diskussionen som följde fick programmet, bland annat av den orsaken, ett negativt mottagande av många i publiken, vilka var väl medvetna om förra seklets lerproblematik i samband med omdaningen av Huddinge centrum. Väsentlig info. som miljökonsekvensbeskrivning (MKB) saknades, liksom uppskattade kostnadsberäkningar mm.

Det är oroande om det förhåller sig så, att utöver aktuella programarkitekter, även nytillkomna anställda och politiker vid kommunstyrelse, exploaterings- och byggnads nämndsavdelning etc, möjligen är okunniga om Huddinges geologiska historia samt kunskapen om att kommunfullmäktige uttalat sig för MKB vid planläggning.

Eftersom ovanstående risk föreligger, sedan arkitekterna häpnadsväckande exponerat sin okunnighet, inleds detta ärende med, att skrivelsen belastas med delar av kommunens bakgrundshistoria som grundläggande geoteknik, vilka vi, huddingeboende sedan lång tid, fick oss till livs redan under förra seklet

och som vi trodde var en "måste" att alltid känna tillför alla som sysslar med planering av vår kommun. Vi är även så generösa, att vi ger en återblick på omdaningen av Huddinge centrum under 2:a hälften av förra seklet samt om kommunens 1:a generalplan innan vi kommenterar nu aktuellt program för Huddinge centrum..

GEOLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

Flera skrifter har under åren beskrivit Huddinges grundförhållanden. Följande citat är hämtat ur en av kommunens egna informationsskrifter från 1975: "Berggrunden i Huddinge består i huvudsak av urberg, som är nästan två miljarder år gammalt! Vår topografi har förändrats åtskilligt under årmiljonerna som gått. Sättningar har brutit sönder berggrunden och bildat stora sprickor, förkastningar som genomkorsar kommunen i olika riktningar." (Till exempel förkastningsdalen mellan berget där ABF- huset är placerat och berget vid Paradistorget samt vars förkastningslinjer är ännu mer omfattande än så , påverkar stora delar av nu bebyggd och ej bebyggd mark i centrala Huddinge.)

"Huddingeleran: Hela kommunen låg under den sista istiden under vatten. När isen sakta gled över underlaget smulades detta sönder till morän; allt ifrån finfördelad lera till stora block. Dessa små lerpartiklar lagrades under avsmältningsskedet i sprickdalarna till avsevärd mäktighet. När landet så småningom höjdes över vattenytan blev många av de sjöar, som återstod, igenväxta och fylldes med gyttja och torv. På sina håll Sid 2) kan man uppmäta mer än 30 meter tjocka lager." (t.ex i den nu aktuella förkastningsdalen i centrala Huddinge där lerlagret varierar ända ned till mellan 20-30 meter.)

"Förkastningar": ...Vid hus-och vägbyggen och utbyggnad av vatten- och avloppsledningar förorsakar Huddinges besvärliga geologi stora kostnader eftersom man måste utföra omfattande grundläggningsarbeten."

OMDANING AV HUDDINGE CENTRUM UNDER 2:a DELEN AV FÖRRA SEKLET. Man kan erinra sig att planförslag tar tid innan de kan genomföras. Stadsplanen för centrumbebyggelsen började planeras omkring slutet av 1940-talet och dåvarande politiker tog hjälp av dåtidens geologiska grundexperter, som hade kunskap om liknade grundförhållande med omfattande lerlager, som i Huddinges förkastningsdal. Ett liknande lerlagerexempel är byggnationen utefter Birger Jarlsgatan vars byggnader är pålade hela vägen mellan Nybroviken och Brunnsviken. Dåtidens experter var inte uppmärksam på, att skjuvkrafter dvs krafter i sidled kunde påverka pålningen, men också kan förhindras genom pålning hela vägen mellan en förkastningsdals fasta berggrund, eller genom genomgående pålning från vik

till vik, vilket hade skett vid byggnationen av Birger Jarlsgatans byggnader och markanvändning.

Sjödalsområdet / Kommunalvägens hyreshus etc började byggas på 1950-talet. Centrumbebyggelsen uppfördes omkring 1960 med dåtidens vetenskapliga kunskaper om bebyggelse på lermark, dvs byggnaderna grundlades på upp till ca 20 meter långa betongpelare i de lösa lerlagren och risken för skjuvkrafters inverkan var man således inte medveten, eller varnad för av experterna. I samband med bebyggelsen utfördes uppfyllningar med tyngre material än de tidigare mestadels organiska avlagringarna.

Pålningen under enbart varje fristående byggnad i Huddinge centrum kom emellertid att så småningom visa sig vara otillräcklig, när det med tiden uppstod betydande marksättningar, som avhjälpes med ytterligare uppfyllningar. Pga grundvattnets påverkan och de skjuvkrafter, som gjorde sig gällande visade sig pålarna ohållbara och man konstaterade att byggnadernas grundläggning hade tagit skada. Dåvarande politiker tillsatte en arbetsgrupp för Huddinge centrum. Stora delar av fyllnadsmassorna runt byggnaderna schaktades bort och markbelastningen lättades. Groparna byggdes över med asfalterade trädäck, som vilade på stålplåtar. Husgrundläggningen förstärktes med nya tryckpålar till fast botten. En permanent lösning av problemet med de tunga jordmassorna förutsattes ske i samband med den utbyggnad av Huddinge bostads- och affärscentrum som då ansågs riktig. Sven Tyrén AB*s experter på geoteknik gavs uppdraget att bistå kommunen med råd och dåd i den svåra situation, som uppstått.

Det var närmast kommitténs rapporter, om de geotekniska grundproblemen för Huddinge Tingshus på Fullerstasidan, som låg till grund för Byggnadsstyrelsens drastiska beslut att Tingshuset, som styrelsen ägde, skulle utrymmas på grund av de svåra skjuvkraftsskadorna, som för de arbetande i tingshuset bl.a. gjorde sig påmind genom svaga skakningar i byggnaden, när tåg passerade på intilliggande järnvägsräls.

I samband med detta ägnades Huddinge stor uppmärksamhet och blev av riksintresse för sina geotekniska grundproblem.

HUDDINGES FÖRSTA GENERALPLAN

"Att använda marken rätt" var ledmotivet då Huddinge kommun arbetade fram sin första Generalplan under 1970-talet.

1973 avlämnade Sven Tyrén AB^s experter på geoteknik marktekniskt yttrande över förslag till Generalplan för centrala Huddinge.

1975 kom förslag till kontrollprogram för övervakning av jordrörelser och deras inverkan på byggnader inom Huddinge centrumområde. Den av socialdemokratiska fullmäktigegruppen tillsatta arbetsgruppen tog ställning till de fortsatta framlagda planförslagen med den förutsättningen att samtliga planförslagen skulle vara genomförbara ur geoteknisk synpunkt. Oavsett planlösning skulle åtgärderna - och därmed också de betydande kostnaderna - tillföras för att lösa de geotekniska problemen som hade uppstått inom området och som då inte permanent hade kunnat åtgärdas.

I det studiehäfte, som framställdes av generalplanekommitténs informationsgrupp 1975, för att bl.a. komma till användning i de studiecirkelpolitiska partierna inbjöds kommuninvånarna att delta i, inleddes häftet med "Det vi gör idag med mark och naturresurser får betydelse för framtiden. Det man gjort i forna dagar lever vi med idag.

PROGRAM ÅR 2012 FÖR HUDDINGE CENTRUM

Planförfattarna har häpnadsväckande skrivit i sitt program "Genomförande av programmet bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan och behöver således inte kompletteras med en miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning, MKB".

Med en sådan inställning till MKB känns det inte meningsfullt att föra några större kommentarer kring det presenterade programmet, men det väcker en rad frågor:

1. I vems intresse görs planeringen? Hur ser fördelningen ut mellan kommersiella, sociala och kulturella intressen? Hur stor räknas befolkningsökningen bli?
2. Kommer bebyggelsen att byggas energisnålt?, Hur ser radonvärdena ut och hur ser bullerdiagrammen ut? Hur läggs byggnaderna för att motverka skugga, blåshål? Kommer leksolettomter att få tillräcklig fri utomhusmark och solyta i förhållande till antalet barn?

Hur görs gångvägar och övriga kommunikationsvägar, prång och liknande för att undvika överfall särskilt under de mörka dygnstimmarna? Kommer det att tas hänsyn till den idag befintliga utmärkta, breda och luftiga gångtunnelns kvalitet i nuvarande centrum, gjord för att undvika överfall etc, då programmets omdaningsförslag av nuvarande gångtunnel till pendeltåg genomförs? Hur har ansvariga för den spårbundna trafiken ställt sig till befolkningsökning när dagens pendeltågstrafik under rusningstid är helt

otillräcklig? Hur många nya bussar och hållplatser är planerade och var är de placerade?

Kommer väg 226 att få efterlängtat busshållplats, strax norr om Tingshusparken och före backkrönet i anslutning till väg 226ans nedanförliggande, parallellt befintliga, gångvägar ?

Eftersom bristen på cykelparkeringsplatser i anslutning till pendeltågsstationen redan idag är katastrofal bör cykelparkeringen lyftas ur programmet och en byggnation tidigareläggas, så att ett cykelgarage byggs i år genom att mark ställas till förfogande och en byggnation sker i flera våningsplan, där det som nu uppförs vid Älvsjö station kanske kan vara förebild? Var ska infartsparkeringarna läggas om dagens infartsparkeringar försvinner? Hur byggs för våra socialt utslagna, så att de slipper ta sin sittplatstillflykt utomhus under 226:ans bropelare, vilket sker idag?

Har kommunen godkänt kostnad för vattenvakter för att förhindra drunknings-olyckor, när de föreslagna vattendammarna t.ex i Sjödalsparken anläggs? Om inte, så föreslås att parken förses med de i tidigare plansammanhang utlovade duschar. Planens förslag att "möblera Sjödalsparken för aktiviteter" för barn ända upp till 18 år samt vuxna bör också lyftas ur programmet och dagens stora brist åtgärdas genom tidigareläggning redan till i år för att komplettera den kommersiella delen i nuvarande affärscentrum samt bör kompletteras med biblioteksfilial för att uppfylla de intensioner från tidigare plan (1980-talet), som redovisade detta kulturella inslag. Detta för att uppfylla intensionerna om ett centrum för kulturella, sociala sidor, som planerna utlovade redan då.

3. Hur tror a)arkitekter och b) kommunpolitiker att kommuninvånare ska ta ställning till framtaget material till 6 juli -12, utan att först se hur kostnaderna beräknas ? Kommer kostnaderna för anläggningsarbeten, som måste föregå bebyggelsen att ingå?

Vad beräknas kostnaderna för omläggning och avstängning av vägarna som presenteras i förslaget och har SJ kontaktats och gått med på en ny bred tunnel för gång/cykel och biltrafik? Vem bekostar överdäckning av SJ-spår i centrum? Vad kostade överdäckningen av spåren vid Södra station och vad skulle det kosta om förslaget om överdäckning av större del av spårområdet skulle genomföras så som en av deltagarna vid informationsmötet 31/5 föreslog ?

4. Nuvarande Huddinge bostads-och affärscentrums grund förstärktes med kalkpelarmetod. Vem betalar omdaningen om -

mera troligt "när" - nya marksättningar tillkommer vid föreslagen bebyggelse i gamla tingshusområdet?

5. Vad för revolutionerande grundförstärkningsdokumentation kan arkitekterna visa för att bebyggelsen vid tingshuset ska klaras utan miljöproblem ?
6. Har arkitekterna tagit del av. den fördjupade översikten för Sjödalen-Tomtberga 1989-08-29 ? inför den i planen illustrerade Etapp 1.

Förtydligande av Etapp 1 år 2015 : den illustrerade blåmarkerade triangeln "E3", dvs Tingshuset med omgivande mark år 2015: Av arkitektsillustrationen framgår en ganska omfattande tung bebyggelse sammanbyggd med gamla Tingshuset och bebyggelse Sid 5) mellan Tingshuset och järnvägsspåren samt norr därom bebyggelse mellan järnvägsspår och väg 226.

I den fördjupade översiktens beskrivning 1989-08-29 står ca 2/3-dels sida om Tingshusparken och bland annat står följande: "Grundförhållandena är dåliga. De är något bättre i dalgångens kanter mot kyrkan. Ekvägen och Fullersta trafikplats än i dess mitt. I kanterna finns även värdefulla trädbestånd. Den lägsta marknivån ligger ett par decimeter under den högsta vattennivån och är därför tidvis översvämmad eller mycket sank.. På grund av risken för skjuvbrott i kohesionsjorden får markens viktbalans ej ändras. Ej heller får slagpålning med grövre pålar utföras närmare tingshuset än 40 meter"

Frågorna blir: Hur är sådan bebyggelse möjlig, som dagens programskrivning innehåller?

och varför har inte programmet försetts med en miljökonsekvensbeskrivning över hur dagens teknik år 2012 garanterar/tar sig ut för att eliminera ovanstående risker vid en nybyggnadsproduktion? Således de risker, vilka påpekades i ovanstående mycket viktiga upplysning dvs meningen: " På grund av risken för skjuvbrott i kohesionsjorden får markens viktbalans ej ändras. Ej heller får slagpålning med grövre pålar utföras närmare tingshuset än 40 meter" och frågorna här år 2012 gäller även de övriga problemen?, vilka framgår enligt fördjupad översikt för Sjödalen-Tomtberga 1989-08-29. Kommer t.ex. kostnaderna läggas på boendes hyror ifall de redovisade bostäderna/förskola får grundproblem i framtiden? Bristen på Miljökonsekvensbeskrivning i redovisat program kan inte accepteras.

SLUTSATS

Ovanstående får bli slutkommentar för åsikter, trots att mycket mer finns att säga om det presenterade planprogrammet. Förhoppningsvis är det fler från mötet som inkommer med synpunkter, som överdäckning en längre sträcka av SJ-spår, byggnaders våningsantal etc, vilka de tog upp under diskussionen 31/5.

Kommentar

Under informationsmötet redogjorde kommunen inledningsvis för vilka som varit med och tagit fram förslaget. Olika kompetenser inom förvaltningen har svarat för olika delar av programmet. Helheten har sedan vägts samman av hela gruppen i programhandlingen. I projektgruppen ingår arkitekter, miljöplanerare, trafikplanerare, exploateringsingenjör och lantmätare. Utöver det har också olika kompetenser tagits in för att bidra med ytterligare specialkunskaper. Inför programmet har även ett dokument som beskriver Huddinge centrum historia, där även grundförhållanden tas upp, tagits fram och diskussioner med politiker, fastighetsägare och näringsliv har pågått. Det har under hela denna tid varit känt och flera gånger påpekats att stora delar av Huddinge centrum har grundförhållanden som är minst sagt svåra att hantera. Grundförhållandena är bara en av flera svåra faktorer att hantera vid planering och utbyggnad av Huddinge c. Eftersom intresset för att utveckla området ändå är stort har förvaltningen valt att gå vidare med programförslaget.

Vid infomötet redogjordes även för skälen till varför det inte tagits fram någon MKB. Det har i enlighet med rådande lagstiftning bedömts att programmet inte medför betydande miljöpåverkan och därför inte behöver beskrivas i en miljökonsekvensbeskrivning eller behandlas enligt den process som följer av detta. Programmet beskriver det under rubriken Behovsbedömning. Kommunen berättade också att det inte betyder att några bedömningar eller beskrivningar av konsekvenser inte gjorts eller ska göras. Under de flesta rubriker i kapitlet Förutsättningar och konsekvenser finns en kortare bedömning. Ytterligare utredningar, bedömningar eller konsekvensbeskrivningar kan bli nödvändiga att ta fram i samband med fortsatt planering.

Många frågor om kostnader ställdes under mötet och kommunen redovisade de principer för kostnadsfördelning och etapputbyggnad som finns med i programmet. Kommunen berättade också att det under programsamrådet pågår en utredning av kostnader och att denna ska finnas som underlag för beslut i samhällsbyggnadsnämnden. En underhandsbedömning av kostnader har under samrådet redovisats på kommunens hemsida. Denna har sedan dess uppdaterats och ingår i det reviderade programmet.

1. Huddinge centrum behöver av flera anledningar utvecklas. Huvudskälen till detta anges i bakgrunden till planprogrammet. I korthet handlar det om att kommunen måste kunna väga motstridiga intressen som gör anspråk på marken utifrån en samlad bild av områdets bebyggelseutveckling. Ett annat skäl är att Huddinge centrum ska ges möjlighet att växa och utvecklas för att kunna behålla och utveckla sin attraktionskraft som lokalt centrum. Samrådsversionen av programmet föreslår ett tillskott av ca 1000 lägenheter i det reviderade programmet fördubblas detta. Befolkningen i Sjödalen-Fullersta förväntas enligt kommunens prognos öka med ca 50 % fram till 2040.
2. Bebyggelsen kommer att uppföras av olika byggherrar. I de fall kommunen äger och säljer marken kan mer långtgående villkor ställas på tillkommande byggnaders energiförbrukning. I de fall marken är privatägd förs diskussioner med byggherren kring energifrågor. Bebyggelsen ska i alla händelser uppföras med som lägst de krav som ställs i Boverkets byggregler, BBR men byggföretag arbetar enligt egna system för energi eller använder sig av internationella eller nationella klassningar som BREAM, Svanen eller Miljöbyggnad. Radonvärden varierar inom programområdet men är huvudsakligen lågriskområden ur markradonsynpunkt. Samrådsversionen av programmet redogör för kommunens synsätt på buller samt att frågan kommer att behöver utredas vidare i kommande planering. Enligt en övergripande bullerutredning som tagits fram under samrådet finns flera delar i området som har stora bullerproblem. Det gäller främst bebyggelse nära Huddingevägen och stambanan men även längs det lokala gatunätet. Programmet är efter samrådet uppdaterat med mer information om buller. Ny och särskilt högre bebyggelse skapar ny skugga och kan även medföra att vindförhållanden förändras. Skuggverkan kommer att kunna studeras närmare i fortsatt detaljplanering och justeringar kan också göras då. Det samma gäller för vindförhållanden. Programmet tar upp detta under rubriken Ljusförhållanden och lokalklimat. Utformningen, placeringen och sammansättningen av förskolor och deras tomter behöver studeras närmare. I centrum finns behov av förskolor samtidigt som det är ont om fria markytor. Programmet tar upp detta under rubriken Förskola och skola.

Bebyggelseförslagen ligger längs med både gångvägar och prång. Bebyggelse i dessa lägen skapar en livlighet över dygnet, särskilt om verksamheter blandas med boende. Fönster mot gatan och väl upplysta rum skapar överblick och ger en närvaro och trygghet som också motverkar risken för överfall. Den befintliga gångtunneln har många av de kvaliteter som

programmet eftersträvar. Det programmet dock vill ändra på är tunnelns längd eftersom en kortare tunnel upplevs både trevligare och tryggare än en lång.

SL ställer sig positiva till större delen av förslaget och diskussioner om förslagets konsekvenser för både buss och tågtrafik samt de byggnader och anläggningar det kräver pågår under samrådet. Se även SL:s yttrande och kommunens kommentarer i detta dokument.

De exakta lägena för framtida busshållplatser är i detta skede inte bestämt. Detta kommer SL i samarbete med kommunen att titta på i den kommande detaljplaneringen av respektive delområde.

Möjligheten att anlägga cykelgarage måste ses i sitt sammanhang tillsammans med prioriteringen i utbyggnad av etapper. Se etappindelning i reviderat program. Gatu- och trafikavdelningen har tagit del av synpunkterna och kan behandla frågan i en närmare framtid om de finner det möjligt.

Angående infartsparkering se rubriken Parkering i den reviderade programhandlingen eller kommentarer till yttrande från Stockholms läns landsting (SLL).

Programmet föreslår flera lägen som lämpliga för bostadsbebyggelse. Under rubriken Social- och äldreomsorg tas särskilda boenden, servicelägenheter, trygghetsboende och jourlägenheter upp.

Hur Sjödalsparken i detalj ska lösas angående säkerhetsfrågor och möblering kan inte hanteras inom ramen för programmet. Programmet lyfter även behovet av lokaler för kulturverksamhet bla under rubriken Idrott och kultur.

3. Kommunen gör bedömningen att en överdäckning av hela spårområdet vid Huddinge centrum skulle bli för dyrt att genomföra i förhållande till de intäkter det skulle innebära i form av bla nya byggrätter på och intill spårområdet. Det är också tveksamt att en överdäckning skulle kunna erbjuda mer byggbar mark då även överdäckningar kräver särskilda skyddsavstånd och säkerhetsåtgärder.

SJ har tagit del av programförslaget och lämnat synpunkter som också redovisas i denna redogörelse.

4. Om någon del av programområdet ska genomföras måste noggranna markundersökningar göras och åtgärder vidtas. Dels för att säkra en stabil grundläggning för det aktuella byggprojektet och dels för att

- garantera säkerhet i andra lägen. Utgångspunkten är att den byggherre som vill exploatera marken också står för kostnaderna.
5. Även ägaren till fastigheten vid Tingshuset är mycket väl medveten om markens beskaffenhet och den historia av grundläggningsproblem som funnits. Förslaget till det triangelformade kvarteret i direkt anslutning till Tingshuset är också framtaget i nära samarbete med fastighetsägaren.
 6. Den fördjupade översikten för Sjödalen-Tomtberga 1989-08-29 har inte ingått som planeringsunderlag. De känsliga grundförhållandena måste som tidigare nämnts undersökas närmare i fortsatt planering. Likaså måste tex risker för översvämning, buller- och luftproblematik, risker förknippade med transporter med farligt gods, ev påverkan på kulturmiljö, solstudier, tillgänglighet för gång-, cykel-, buss och biltrafik, dagvattendammarnas storlek etc utredas vidare. Kommunen kunde tidigt i arbetet konstatera att en planering och ett eventuellt genomförande av delar av programområdet både kommer att bli komplicerat och kostsamt. Uppdraget för programförslaget innebär att ta fram och föreslå en utveckling av hela området. Det ska svara på många och ibland motstridiga frågor. Arbetet har utgått från att åstadkomma en helhet där fler människor ges möjlighet att bo och verka och som ger en väl sammankopplad, trygg och säker stadsmiljö med omsorg om den mänskliga skalan. Ett program är till sin natur mer övergripande och pekar snarare ut en riktning än går in i detaljer. Det program kommunen tagit fram enligt lagstadgad process samråds med ett stort antal berörda som lämnar sina synpunkter innan det att några beslut är fattade eller projektet blivit för detaljerat och låst. Det ger också möjligheten att programmets innehåll kan ändras efter inkomna synpunkter. Programmet har också reviderats på flera punkter sedan samrådet. Bland annat har en föreslagen byggnad tagits bort från området vid nordöst om Tingshuset. Detta delvis pga markens beskaffenhet.
För kommunens syn på behov av MKB enligt miljöbalken har redogjorts ovan.

Huddinge trafikskola

Vi vill börja med att berätta att vi anser att programmet är bra och kommer att vara bra för centrumets framtida blomsting samt för dess företag. Dock har vi sett en del uppseendeväckande illustrationer för våran verksamhet på sidorna 21,30 och 35. (Se illustration 1)

Detta är då den väg som kommer att byggas runt Kommunalvägen 20/Forellvägen och därmed kommer våra 5 parkeringsplatser att försvinna

som vi har haft sedan mer än 25 år. Vi har uppvaktat Hüge årligen de senaste 17 åren att få fler parkeringsplatser men utan resultat. Detta är vår flaskhals för vår vidare expansion!

Vi använder inte parkeringsplatserna som vanliga företagare. Där de anställda lämnar bilen för att gå att arbeta. Utan lokaliseringen samspelar med kontoret då lärarna byter elever. Samt att delar av utbildningen bedrivs på/vid parkeringen.

Försvinner våra 5 parkeringsplatser helt kommer detta att drabba företaget ekonomisk negativt, förutom de pedagogiska konsekvenserna som den ger. Tiden för våra anställda att ta sig från parkeringsplats belägen längre bort från kontoret för byte av kund är tid som kunden inte betalar för men den anstälde skall ha lön för. Problemet är att utryme för prishöjning är obefintligt då våra kunder är ungdomar med svag köp kraft. Konsekvensen av en prishöjning pga. flyttade parkeringsplatser blir därför att kunderna kommer att få betala för flytten och därmed kommer att söka sig till billigare trafikskolor.

Vi är ett litet företag med anor från 1932 i Huddinge C som funnits i samma familj i snart 60 år. Och vår vision är att kunna expadera i takt med Huddinge C växer i ett företagsvänlig kommun. Vi önskar givetvis att få behålla våra nuvarande parkeringsplatser men är givetvis öppna för andra förslag till lösningar som inte fördyrar för våra kunder.

Kommentar

En stadsmiljö bör innehålla parkeringsplatser och goda möjligheter för företag att bedriva och utveckla sin verksamhet. Det är också en av utgångspunkterna i programmet att fler människor ska ges möjlighet att verka i Huddinge centrum. Det är därför viktigt att Huddinge trafikskolas önskemål finns med i fortsatt planering. I kommande detaljplanering kommer trafikskolan att beröras mer i detalj och fortsatta diskussioner kring bla parkeringsmöjligheter kommer att behöva föras mellan trafikskolan, fastighetsägaren och kommunen.

Trådspiken 6

Med anledning av det program som lagts fram för förändring av Huddinge centrum vill vi uppmärksamma den nuvarande bullersituationen för fastigheten Trådspiken 6. Vi har redan idag en extremt hög bullernivå. Detta har analyserats av Struktur Akustik i samband med den planändring vi nu håller på med. Att på andra sidan Huddingevägen uppföra en 11 våningar hög byggnad mitt emot vår fastighet torde snarast öka bullernivåerna ytterligare då bullret får en vägg att studsas emot. Vi vill värna om att det lagda programmet inte försämrar vår bullersituation. Vidare kommer en såpass hög

byggnad att kraftigt begränsa vår utsikt över Huddinge. Detta är en stor del av värdet på vår fastighet idag och givetvis vill vi inte försämra detta.

Kommentar

Programmet avser förbättra bullermiljön i och omkring centrum. För andra värden i stadsmiljön, som tex möjligheten till utsikt, så är utgångspunkten att dessa inte ska bli sämre. Det är dock oundvikligt att ny bebyggelse kastar skugga eller innebär ett brott i tidigare siktlinjer. Det innebär att kommunen genom programmet och i följande planläggning av delprojekt måste pröva förslagets lämplighet utifrån bla tillgången på soltimmar, värdet av landskapsutblickar och siktlinjer och väga en mängd allmänna och enskilda intressen mot varandra.

Föreslagen bebyggelse E1 enligt samrådsversionen av programmet utgår till följd av samrådet.

Boende kring Sjödalsbacken o Huddinge C

Vi är flera boende kring Huddinge C och Sjödalsbacken som vill lämna våra protester/synpunkter på att ni planerar att bygga och förstöra stora delar av naturskogen som finns vid Sjödalsbacken 1 och 3. Ni planerar att bygga en ny fastighet med beteckning E23 på ett område som ni kallar G5. Detta område idag täcks av en liten naturskog som är väldigt djurrikt. Det finns fina växter, harar, fåglar, sniglar och mycket annat som har lika stor rätt att vara här och få skydd av trä och buskar. Vi måste värna om de naturliga grönområden som finns kvar i centrala Huddinge för oss boende, växtriket och djuren. Det finns ingen skog i direktanknytning och ingenstans för djuren att ta vägen om ni tar av skogen bara för att det ska se modernt och fint ut. Många barngrupper/barn besöker skogen idag och får lära sig om djur och natur på nära håll. Det finns också en del hundägare som inte vill vistas i Sjödalsparken utan vill gå i lugn och ro. Vi vill att ni tar till er det här och tänker om hur ni kan bygga ut på annat sätt.

Kommentar

Naturskogens värde som närrekreationsområde för det kringboende är känt av kommunen. Området beskrivs i samrådsversionen av programmet under rubriken G5 Klockarbacken men även i kapitlet Förutsättningar och konsekvenser under huvudrubriken Natur. Under samrådet har en ytterligare bedömning av området gjorts. Konsekvenser av bebyggelse i anslutning till skogsområdet beskrivs i programmet.

Kvartersorganisationen Marmornet

Ett husblock som ingår i planen kallat E1 strider mot flera grundläggande principer och ska tas bort från planen snarast möjligt. Om inte kommer vi, Marmornet att mobilisera till strid om denna fråga.

ARGUMENT MOT:

1. Ett nytt landmärke (E1) som ska dominera över Huddinge Kyrka från 1200-talet behövs inte. Att skymma detta välkända landmärke för Huddingeborna är ett helgerån oavsett hur kyrkliga invånarna är i övrigt. Helt galet, jmf med att bygga ett höghus bredvid stadshuset inne i Stockholm. Funkar helt enkelt inte.
2. Att skärma av området Fullersta från östra Huddinge blir helt fel.
3. Att bygga ett 10-vångingshus så pass nära ett villaområde är inte rätt.
4. Dessutom kommer det viktiga grönområdet att krympa ihop till en liten gräsmatta.

Kommentar

1. Området runt kyrkan och kommunalvägen har stora kulturmiljövärden. Efter samrådet har programförslaget ändrats. Dock till en utökning av bebyggelse i anslutning till kyrkan. Förslaget som i samrådsversionen kallades E1 utgår bla på grund av kulturmiljöfrågor, buller och grundläggningssvårigheter.
2. En av avsikterna i programmet är att koppla de områden som skiljs åt av stambanan och väg 226 närmare med varandra. Det kan ske tex genom att bebyggelsen förtätas så att det byggda sammanhanget upplevs kontinuerligt när man passerar genom det eller genom att högre byggnader skapar visuella kopplingar på längre avstånd. Nackdelen med högre eller mer utsträckt bebyggelse är att sikten förbi dessa omöjliggörs och därför i det avseendet motverkar syftet. Hur detta ska kunna lösas kan studeras i närmare detalj i fortsatt planering. Då förslag E1 utgår bör även delar av den skärmande effekten göra det.
3. Avståndet till närmaste villabebyggelse är ca 75 meter och de båda områdena avskiljs av ett smalare grönområde och väg 226. Förslagen är i ett mycket tidigt skede och många justeringar för bla anpassning av skala kan göras för att successivt ansluta till mötande bebyggelse. E1 har, som redan nämnts, tagits bort ur programmet.
4. Grönområdet har ett stort värde som också uppmärksammas på flera ställen i programmet. En av avsikterna med att bebygga

området enligt förslaget är att kunna åstadkomma mer attraktiva platser för människor än i dagsläget. Bebyggelsen avses utgöra rumskapande och bullerskyddande väggar för denna värdefulla miljö. Delar av de effekterna uteblir dock till följd av att E1 utgår.

Boende Sjödalsstorget 9

Era bilder: bild 1 och bild 2 E14.

Huset jag bor i har 16 våningar. Den östra fasaden som vätter mot parken, är i ert förslag försedd med en trevåningars tillbyggnad, som täcker vår nödutgång!

OBS! Tänk på att det är den enda utgång vi kan använda för att evakuera hela huset!

Detta enligt uppmaning av brandförsvaret, som bestämt varnar för att använda hissarna vid fara.

Det är viktigt att säker evakueringsmöjlighet för alla oss kommer med tidigt i den fortsatta planeringen och gås igenom med brandförsvaret!!

Kommentar

Södertörns Brandförsvarsförbund ingår och kommer att ingå som samrådspart i fortsatt planeringen och kommer även vara sakkunnig i detaljprojektering och bygglovshantering. Det 16 våningar höga husets säkerhet ska inte äventyras av programförslaget och eventuella efterkommande bebyggelse.

Boende Sjödalsbacken 1

Det har talats i min omgivning här på Sjödalsbacken att kommunen har planer på att bygga bostäder i den lilla skogsdungen mitt emot Sjödalsbacken 1-9. Om det är riktigt uppfattat, beklagar jag det.

Jag bor på Sjödalsbacken 1, - snett emot det – för mig unika ”bergskaret” (min benämning på den urholkade, ofta vattenfyllda stenen). Jag ser den som ett uråldrigt minne från istiden (glaciertiden) utan att känna till om det är belagt att det är så. Berget är säkert urgammalt och urholkningen har skett så småningom. Kan det inte få vara orubbat liksom skogsbeståndet? Naturlig grönska i ett samhälle är tämligen unikt.

Jag tror att grönskan ger glädje och är till stor gagn för människor.

Kommentar

Det gröna i stadsmiljön har många funktioner och sammanhållna och uppskattade grönområden ska behandlas med varsamhet. Naturskogens värde som närreklamationsområde för de kringboende är känt av kommunen.

Området beskrivs också i förslagsdelen under rubriken G5 Klockarbacken men även i kapitlet Förutsättningar och konsekvenser under huvudrubriken Natur.

Kommunen har att pröva förslag till ny bebyggelse genom detaljplanering och har också i uppgift att väga olika allmänna och enskilda intressen mot varandra. I kommande detaljplaneläggning kommer förslaget att bebygga skogsmiljön att prövas vidare. Fastighetsägare och berörda kommer då att få ytterligare möjlighet att lämna synpunkter.

Boende Sjödalsbacken 7 B 2tr

Rör inte Sjödalsparken.

Jag är född och uppvuxen i Huddinge och bor idag på Sjödalsbacken 7 som gränsar till parkområdet. När jag studerar ert förslag ser det ut som om ” parken är enorm” i storlek på er skiss. När jag själv står där är den inte så enorm. Det är helt orimligt att bygga bostäder framför P-hus Forellen och Sjödalsvägen, samt på kullen.

Att även öppna för vatten i parken gör att den blir mycket obrukbar för de aktiviteter som är där vid valborg, företagardagar, lekar mm, vi har även scenen där vi har tillställningar ibland, samt faran med öppet vatten för barnen som leker i parken. När det gäller bostäder, bör ni tänka på att planering av industriområdet där det skall byggas bostäder, vilket innebär att ni inte behöver förtäta byggandet i centrum, det behövs grönska mellan husen.

Huge har byggt hus vid Klockarvägen och där efter bör man kunna fortsätta lägga två eller eventuellt tre hus efter vägen, ner till Kommunalvägen och att det i nedre planen i två hus kan vara förskola och att man bygger en förbindelse mellan husen för att få en större yta av förskolan.

Jag motsäger mig planeringen att lägga två s.k. paviljonger utanför Sjödalsbacken 3 och 7, detta behov finns inte samt att risken för ”tillhåll” finns. Har erfarenhet att bli störd av ungdomar under sommartid som befinner sig i parken nattetid.

Parkeringsplatser: varför inte bygga parkeringshus och cykelparkering jäms med järnvägen på bägge sidor, med ett böjt glas/plast-tak som täcker över järnvägsspåret. Detta borde dämpa ljudet från tågen, i bottenvåningen kan det vara butiker och på Fullerstasiden busscentral.

Kommentar

Förslag till ny bebyggelse kommer att kunna prövas vidare i kommande planläggning. Bostadshuset i anslutning till Forellen (E13 enl

Samrådsversionen av programmet) har efter samrådet fått ett nytt utseende. Förslaget är en idé att utveckla marken intill p-huset och det befintliga p-huset till en ny anläggning. Både parkeringsmöjligheterna utökas och p-husets gestaltning förbättras samtidigt som nya bostäder tillkommer. Förslag E20 och 21 utgår ur den reviderade programhandlingen.

Bilderna av vatten i Sjödalsparken ska som mycket annat i programmet ses som en tidig skiss, en symbol för vad som skulle kunna hända och inte en exakt placering. Möjligheterna till anläggande av öppen dagvattenhatering i parken har vidare undersökts under programmet. I det reviderade programförslaget redovisas en annan utbredning och beskrivning av vatten än i samrådsförslaget. Parken ska även fortsättningsvis vara en yta för folkliv och rekreation och de aktiviteter som utspelar sig där i dag ska kunna bestå och utvecklas. Säkerhet för barn kommer att kunna studeras närmare i fortsatt planering. Kommunen planerar parallellt med Huddinge centrum många andra områden för bostadsbebyggelse. Trycket att bygga bostäder i stockholmsregionen är stort och även Huddinge behöver en beredskap för att kunna möta det. Därför behövs planer för nya bostäder i både centrum och tex Storängens industriområde. Grönskan är mycket viktig i detta sammanhang. Behovet av grönytor kommer också att prövas vidare i kommande planering.

Programmet har efter samrådet förändrats så att de föreslagna paviljongerna (E20, E21) utgår.

Angående hus vid Klockarvägen bedömer kommunen att parken inte bör bebyggas i detta läge.

Huddinge har som tidigare nämnts ett behov av att bygga bostäder, detta särskilt i centrala, service- och kollektivtrafiknära lägen. Centrum är redan i dag en tät, funktionsblandad miljö med allt vad det medför av både för- och nackdelar. Störningar och otrygghet ska motverkas inom området men det kan inte förhindras att allt fler gör anspråk på allmänna platser och byggnader i takt med denna utveckling. Detta kan då också medföra nya störningar. En tät och central stadsmiljö är dock sällan helt störningsfri.

Förslaget till utveckling av parkeringshus och cykelparkering längs järnvägen är utmärkt och har tagits i övervägande i kommunens arbete med revidering av programmet. Det skapar en helhet och förhåller sig kreativt till fler problem inom området. Delar av idéerna förekommer redan i samrådsversionen av programmet, se exempelvis E3, E6, i3, i3 samt under rubriken Gång- och cykeltrafik i samrådshandlingen. I det reviderade programmet är denna idé mer konsekvent presenterad.

Boende vid Kvarnbergsplan

Hej, som miljö- och hälsoskyddsinspektör men också som medarbetare på ett miljö- och stadsbyggnadskontor blev jag lite förvånad när jag ögnade igenom pdf:en "sammanfattning av program för Huddinge centrum". Jag skulle vilja ha en förklaring till varför man bedömt att en miljökonsekvensbeskrivning inte behövs inför genomförandet av denna omfattande plan.

Jag kan på rak arm komma på flera omständigheter som borde utredas när en så pass omfattande förändring av området sker:

Buller under byggnadsskedet, buller från ändrade trafikflöden, påverkan på dagvatten, påverkan på den dammiljö inklusiver dess djurliv som finns väster om spåret och det finns med all säkerhet flera omständigheter att ta hänsyn till.

Det är oroväckande om miljökonsekvenser försummas vid sådana här stora samhällsbyggnadsprojekt. I övrigt tycker jag det är spännande med denna satsning så länge det går rätt till.

Själv bor jag vid Kvarnbergsplan och kommer beröras i mindre omfattning av projektet.

Kommentar

På kommunens hemsida finns sedan samrådets början en fullversionen av program för Huddinge C, se www.huddinge.se/huddingec. På sidan 12 i denna (samrådsversionen av programmet) finns en något längre text som beskriver hur kommunen ser på behovet av MKB. Texten är även inklippt nedan.

Parallellt med programmet arbetar kommunen med en Hydrologisk modell över Fullerstaåns avrinningsområde och en Dagvattenutredning. Resultatet av dessa plockas in i den reviderade programhandling som tas fram efter remisstidens slut. Buller under byggnadsskedet är en fråga som kommer att få utredas under senare planfaser. Det är ännu för tidigt och för många osäkra inslag i programmet för att det ska vara meningsfullt att utreda det. Buller från ändrade trafikflöden skulle absolut kunna utredas närmare inför fortsatt planläggning. Det kan ske inom ramen för programmet eller senare planläggning. Som nämns i yttrandet finns det fler omständigheter att ta hänsyn till. Tex luftkvalitet och risker med transporter med farligt gods. Översiktliga bedömningar av detta har även gjorts i samrådsversionen av programmet, se s 66 och framåt.

Kommunen konstaterar också att det inte finns något formellt krav på miljökonsekvensbeskrivningar för planprogram. Området som programmet omfattar är förvisso stort och det finns flera olika typer av störningar eller miljöfrågor som kan behöva belysas. Bedömningen är ändå att de

sammantaget inte är så stora att de har en betydande påverkan. Om fakta framkommer som visar på något annat kan det komma att omprövas efter samrådet.

Programmets förenlighet med miljöbalken

Markanvändningen i programmet är förenlig med bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken (1998:808), MB. Vid planering ska kommuner och myndigheter enligt 5 kap. 3 § MB ansvara för att miljökvalitetsnormer följs. Miljökvalitetsnormerna kommer inte att överskridas som en följd av programmet. Med hänvisning till behovsbedömningen nedan, och beskrivningen av olika miljöfrågor under rubriken "Förutsättningar och konsekvenser", bedöms programmets genomförande inte medföra en betydande miljöpåverkan.

Behovsbedömning

Planens genomförande bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan. Detta grundar sig i korthet på följande:

Programmet

Programmets betydelse för en hållbar utveckling hänför sig i huvudsak till lokaliseringen av nya bostäder och verksamheter i ett gynnsamt kollektivtrafikläge, vilket möjliggör ett mer hållbart transportmönster. Genom att förtäta befintliga, centrala och kollektivtrafiknära områden i Huddinge hushåller kommunen också med mark och resurser genom att oexploaterad grönsstruktur, som annars skulle behöva tas i anspråk utanför tätorten, sparas.

Platsen

Programmet syftar till att möjliggöra en utveckling av ett relativt tätbebyggt centrumområde. Den befintliga miljöns känslighet är i miljöhänseende låg med avseende på nuvarande markanvändning. Föreslagen exploatering sker främst på redan hårdgjord mark eller i anslutning till befintliga gator och bebyggelseområden. I programförslaget bevaras och utvecklas områdets parker samtidigt som sambandet mellan olika grönområden stärks.

Påverkan

Programmet bedöms ha en begränsad påverkan utanför området. Biltrafiken kan komma att öka. Sammantaget bedöms programförslaget dock medföra en minskning av bullerproblematiken i området. Programförslaget ska inte medföra någon försämring av kvaliteten på det dagvatten som avrinner från området. Planen medför inte risker för människors hälsa eller miljön.

Motiverat ställningstagande

Utifrån ovanstående behovsbedömning bedöms ett genomförande av programmet inte medföra en betydande miljöpåverkan enligt 5 kap. 18 § PBL och 6 kap. 11 § MB med beaktande av bilaga 2 och 4 i förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Programmet behöver således inte kompletteras med en miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning, MKB.

Boende Klockarvägen 7, 7 tr

Härmed bestrider jag ”Boende Klockarvägen 7, 7 tr” programförslaget ”Program för Huddinge centrum” SBN PL 2011/39 – 313 i sin helhet. Jag anser att det berörda området är färdigexploaterat samt att alla nu befintliga grönytor par och naturmark skall bibehållas oexploaterade

Kommentar

Kommunen bedömer att det finns möjlighet att göra förändringar, utveckla och ta hand om problem inom programområdet. Programmet har efter samrådet förändrats på en rad punkter.

Boende Laxen 1

Ett innovativt och optimistiskt förslag på nya centrum!

Men hur ska centrum överleva om P-huset flyttas ända bort till E11? Ingen kommer att bära matkassar dit.

Eller ska all trafik ledas in till P-huset i E19? Då kommer trafiken att passera genom bostadsområden som idag endast har sin egen trafik.

Mycket av Huddinge centrums attraktivitet bygger på småskalighet. Det är sorgligt att se att det planeras 10 våningar höga hus E16 söder om centrum och E9 syd-väst om centrum. De kommer att lägga torget i skugga en stor del av dagen och göra det oattraktivt.

Det som är så trevligt med Huddinge kommun och Huddinge centrum är att det finns grönområden och även skogsområden kvar mellan bostadsområdena. Det är med sorg i hjärtat jag ser att de naggas i kanten och krymper, E22, E23 och E24. Där kommer många vackra fullvuxna träd att fällas. Träd bromsar vind, ger mjuk skugga, håller luftfuktighet och dämpar trafikbuller.

Förslaget är i stora delar bra men var rädd om närheten i centrum, småskaligheten och de grönområden som finns.

Kommentar

E19 som p-hus utgår ur programmet bland annat eftersom det för med mycket trafik på Sjödalsvägen via korsningen vid Brandstegen, Klockarbacken.

Centrum har en intim skala som är en stor kvalitet och som ska värnas och utvecklas. Därför har också programmet ett längre avsnitt som behandlar detta. Under bla rubrikerna Vision: Sociala rum och Gestaltning av sociala rum beskrivs kommunens förhållningssätt till detta. För att uppnå goda

stadsrum och torg med tillräckligt med soltimmar kommer de olika delförslagen att studeras vidare i kommande detaljplanering.

Det är oundvikligt att mark tas i anspråk när ny bebyggelse tillkommer. En utgångspunkt för programarbetet har varit att försöka ta så lite naturmark i anspråk som möjligt. Ytterligare utgångspunkter är att försöka utnyttja de lägen som har förutsättningar för närhet till service och kollektiva kommunikationer samt att utnyttja befintlig infrastruktur. Dvs gator, avlopp mm. De investeringar som gjorts i enkelsidigt bebyggda gator är mer motiverade och bidrar mer till kommunen om de utnyttjas dubbelsidigt. E22 och E23 kommer att prövas vidare i kommande planering. E24 (Klockarbacken 7) har redan genomgått ett programsamråd och kommer under hösten 2012 att fortsätta i plansamråd. Mer detaljerad prövning av förslaget sker där.

Boende Tombergaskolan 4

En järnväg eller annan väg genom ett centrum delar centrumet i två delar. Den fungerar som en barriär där folk till liten del rör sig mellan delarna. Huddinge centrum delas i dag in i "centrumsidan" och "Fullerstasidan" och en framtida expansion av Huddinge centrum försvåras då det kan hindra besökare av centrumsidan att hitta nya butiker på Fullerstasidan.

Jag skulle gärna se att Huddinge station(tåg och busar) förläggs under mark. På detta sätt möjliggörs ett flöde mellan det som i dag är två delar av centrumet. Mycket mark skapas också, där det i dag ligger spår, för expansion av centrumet och "sammanslagning" av centrumsidan och Fullerstasidan. Befintliga och framtida bostäder i Fullersta blir då också en naturlig del av Huddinge centrum.

Kommentar

En överdäckning av spårområde och busstation skulle lösa de flesta av de strukturella problemen inom programområdet. Programhandlingen uppmärksammar också den stora barriäreffekt som framförallt spårområdet utgör, se exempelvis under rubriken Nulägesbild och målbild; bebyggelsekaraktärer. Olika förslag med överdäckningar togs fram inför arbetet med programförslaget med togs inte med av hänsyn till den orimlighet i kostnad som detta bedömdes medföra. Istället presenterades det förslag med ny tunnel för busstrafik och ny busstation som varit föremål för samråd.

Boende 1 Huddinge Kommun

Sorry att jag är lite sen (deadline 6/6) men här kommer lite synpunkter angående det föreslagna nya Huddinge centrum.

På era bilder ser det ut som att den nuvarande infartsparkeringen (på Fullersta sidan) är borta. Det ser ut som det ska ligga ett hus där.

Jag hoppas att infartsparkeringen finns kvar (som garage eller dyl).

En infartsparkering nära Huddinge pendeltågsstation är av mycket stor vikt då fler och fler "high tech" jobb flyttar norr om Stockholm till Kista etc (t.ex Ericsson mfl).

Det är många i Fullersta, Glömsta, Snättringe etc som gärna undviker bilköer mm genom att åka tåg till sina jobb i norra Stockholm (eller att flytta)

Speciellt för barnfamiljer med hämtning och lämning på dagis och skola är det svårt att åka buss till och från Huddinge station så bil är ett måste. Speciellt under den kalla årstiden.

Då den nuvarande infartsparkeringen snabbt blir överfull under den kalla årstiden skulle en ny sådan behöva bli större (ev uppdelad på två platser).

En infartsparkering nära Huddinge station är också en mycket bra sak för affärer odyl i centrum då det blir naturligt att slinka in på tex Konsum på väg hem för några snabba inköp innan hemfärd eller dagis/skolhämtning.

Så, för att supporta den växande befolkningen runt centrala Huddinge och möjliggöra tågpendling till jobbet behövs det en eller fler infartsparkeringar i mycket nära anslutning till Huddinge centrum. Idealt sett minst en på Fullersta sidan (för alla som bor på den sidan Huddingevägen) samt en på Centrum sidan för de som bor på den sidan Huddingevägen).

Kommentar

Angående infartsparkering se rubriken Parkering i den reviderade programhandlingen eller kommentarer till yttrande från Stockholms läns landsting (SLL). Infartsparkering ska även i framtiden finnas i Huddinge c.

Boende 2 Huddinge Kommun

Jag var med på informationsmötet i Pingstkyrkan den 31 maj. Det var ca 80 personer närvarande och jag var en av de 30 som fick programhandlingen. Utan den hade jag aldrig fått ihop några synpunkter, men här kommer tre detaljsynpunkter. Några övergripande synpunkter är jag inte i stånd att fundera ut.

Infartsparkering

Huddinge är en vidsträckt kommun som består både av tätorter och landsbygd. Det finns två järnvägslinjer som båda används för pendeltågtrafik. För mig är det självklart att pendeltågen ska kunna användas även av dem

som inte bor i närheten av en station eller av bussförbindelser och jag tycker att det är ett medborgeligt krav att det ska finnas infartsparkering vid alla våra pendeltågsstationer

Blåsiget på Sjödalsstorget

På sid 57 står det "att torgen i centrala Huddinge kan upplevas som blåsiga. Att vinden ökar i dessa lägen kan bero på att högre omkringliggande bebyggelse tar ner vindskikt från hög höjd till gatunivå."

Som upplysning vill jag tala om att det var blåsigt redan innan höghusen kom till. Det var i ett försöka motverka just blåsigheten, som arkitekterna på 1960-talet gav centrum sin struktur med slingrande gågator.

Skolgård till Sjödalsgymnasiet

Sjödalsgymnasiet har sin entré från Paradistorget och att bebygga det torget med ett bostadshus är orimligt. Platsen behövs både som elevernas näruteområde och för kort bilparkering.

Kommentar

Programhandlingen finns att hämta på kommunens webbplats www.huddinge.se/huddingec. Det går också bra att kontakta kommunen eller ansvariga för programmet för att beställa en papperskopia.

Angående infartsparkering se rubriken Parkering i den reviderade programhandlingen eller kommentarer till yttrande från Stockholms läns landsting (SLL).

Angående skolgård till Sjödalsgymnasiet så avses parkeringsplatser lösas under föreslagen byggnad samt i andra garage. Parkering bör även fortsättningsvis kunna ske i viss utsträckning i gatumiljön. Den sk Pocket park som föreslås i detta läge torde erbjuda bättre utemiljö för eleverna i gymnasiet än dagens parkeringsmiljö.

Boende grupp A Sjödalsbacken 9

Vi protesterar kraftigt emot planer på att bygga paviljonger/caféer i östra parken 1 och östra parken 2 enligt karta med beteckning E20 och E21.

Vi förstår inte att man ens kan komma på tanken att bygga caféer där barnfamiljer och gamla sitter och njuter av lugnet och naturen.

Det här är ett bostadsområde och inget nöjesfält. Det kommer att bli en oacceptabel boendemiljö för oss som bor här, med störningar på kvällar och nätter precis utanför våra sovrum.

Vi blir tillräckligt störda på grund av jazz - och ungdomsfestivaler och alla andra jippon med högsta ljudvolym! Dessutom har vi fått ett ungdomshus längst upp på Klockarvägen med berusade ungdomar som skriker och skrånar när de passerar vårt hus. Vi accepterar absolut inte ännu en försämrad boendemiljö.

Vi ställer följande fråga till er som bor i egna hus: Skulle ni acceptera ett café på er egen gräsmatta med risk för eventuellt tillströmmande berusade/narkotikapåverkade personer?

Den enda oas med lite träd och buskar som finns kvar ska dessutom inte bytas ut mot byggnader i parken.

Det finns dessutom gott om caféer i Huddinge ändå utan att man måste förstöra parken.

Bifogar en lista med namnunderskrifter.

Kommentar

Till inlagan hör en lista om 19 namnunderskrifter, denna förvaras i akten.

Programmet har efter samrådet förändrats så att den föreslagna paviljongerna (E20, E21) utgår. Huddinge har som tidigare nämnts ett behov av att bygga bostäder, detta särskilt i centrala, service- och kollektivtrafiknära lägen. Det är också med linje med uppdraget för programmet att föreslå nya lägen för verksamheter. Centrum är redan i dag en tät, funktionsblandad miljö med allt vad det medför av både för- och nackdelar. Fördelen med närhet till service kan medföra nackdelen av tex buller. Störningar och otrygghet ska motverkas och studeras närmre men det kan inte förhindras att allt fler gör anspråk på allmänna platser och byggnader i takt med utvecklingen. Detta kan också medföra olika typer av störningar. En tät och central stadsmiljö är sällan helt störningsfri.

Boende grupp B Sjödalsbacken 9

Detta är en skrivelse med samlade åsikter bland de hushåll som bor i fastigheten Mörten 1 (som för övrigt fortfarande väntar på sin tur/rätt att ombilda som våra grannar Siken 2) angående de byggplaner som vuxit fram kring Huddinge centrum med omgivning och som presenterades den 31:a maj.

Efter att ha fört samtal med så många grannar som möjligt så presenterar jag min och deras samlade synpunkter kring vad som jag uppfattar vara kärnfrågan för oss, dvs vår omedelbara närhet och hur denna påverkas. I slutändan kanske många av dessa planer kommer att medföra goda ting för Huddinge förvisso, men vägen dit är oerhört lång med minst 20 år av kraftiga

byggnationer vilket kan bli ett mycket trist faktum med omfattande störningar, minskad framkomlighet och förstörd utsikt för många av oss som bor här i dagsläget. Många andra kommer för övrigt tragiskt nog inte ens vara i livet längre när detta är klart, vilket också gör det hela ännu mindre lockande och tilltalande för oss, oavsett hur man försöker att måla upp framtidsvisionen. I vår omedelbara närhet så planerar man tydligen två gigantiska bostadshus i den fina lilla skogen utanför/ovan vår fastighet, men också byggnader på både vår och Sikens tomt - något som tydligen kan bli nya dagis eller caféer (!?). Många av oss är dels oroliga för de praktiska störningar detta kommer medföra under byggnationen, speciellt i skogen där omfattade röjning och sprängning lär äga rum. Men det uttrycks också stor oro kring hur ett dagis och framför allt ett café skulle kunna påverka den dagliga sociala friden kring fastigheten. Frekvent trafik med familjer och skrikande barn känns förvisso mindre problematiskt än långa dagar och kvällar med mopedburna ungdomar och stök kring caféer. Men ingen av dem lockar det minsta i jämförelse med de grönområden vi alltid haft utanför våra fönster.

Vår främsta fråga är denna - VARFÖR har man valt att lämna stora områden av parkens norra del mot Klockarvägen helt orörda, medan man på ritningarna bokstavligen klämt och pressat in fastigheter på andra ställen som t.ex. på vår tomt? Det krävs inget geni för att räkna ut hur mycket mark som skulle kunna nyttjas längs med Klockarvägen, både till bostadshus, butiker, dagis och caféer etc, jämfört med den lilla yta man nu ritat på kring Sjödalsbacken som redan har 5 stora byggnader längs med en relativt kort gata. Vore det inte mer rimligt, praktiskt och moraliskt korrekt mot oss boende på denna gata att nyttja parkens norra del istället som i dagsläget står helt tom och inte nyttjas till något alls, samtidigt som det inte heller inkräktar på någon befintlig tomt eller stör annan fastighets omedelbara närhet?

Kommentar

De byggnadsförslag som avses i inlagan är E20, E21, E22 och E23. E20 och E21 har till följd av samrådet utgått ur den reviderade programhandlingen. Störningar under byggtiden är temporära och ska planeras för att förhindra olägenhet för närboende. I Huddinge centrum är andelen grönyta och parkmark begränsad. Samtidigt finns ett stort tryck på att bebygga denna centrala och kollektivtrafiknära mark. För att kunna åstadkomma en långsiktig säkring av att centrum har tillräcklig och högkvalitativ parkmark var en grundtanke i arbetet att det är av största vikt att tydligt definiera parkens gränser. Detta gjordes bla genom förslag till placering av nya byggnader (E20 och E21) som skulle utgöra väggar till parkrummet. Innanför denna tydliga bebyggelsegräns skulle därmed ytterligare successiva tillägg inte vara tillåtna. De skulle i så fall vara så tydligt att de bröt mot en klart

definierad struktur att de skulle kunna bedömas som olämpliga bara av den anledningen.

Bostadshusen i skogen, Klockarbacken, kommer att prövas vidare och är därför med i det reviderade programmet.

Boende grupp C Sjödalsbacken 9

Angående ert förslag om utveckling av Huddinge Centrum med omgivning och ytterligare förtätning av vårt bostadsområde med beteckningar E22 samt E23.

För några år sedan färdigställdes sex stycken nya bostadshus samt garage utmed Klockarvägen. De små grönområden som fanns försvann därmed runt omkring våra hus.

Vi tittar rakt in i våra grannars lägenheter på Klockarvägen som är beläget väldigt nära vårt hus.

Nu är det dessutom förslag på att vår lilla skog med grönska, som är så viktig för oss att vila ögonen på ska försvinna.

Vår sociala miljö är redan så kraftigt påverkad. Vi blir störda både dagar och nätter av folk som passerar förbi vårt hus. Högljudda röster, slängda ölburkar och krossade glasflaskor upplever vi regelbundet.

Dessutom kör man både mopeder och bilar igenom parken.

Vi reagerar starkt emot en trafikplats/rondell i hörnet av Sjödalsbacken/Klockarvägen. En förteckning med namnunderskrifter bifogas.

Kommentar

Till inlagen hör en lista om 42 namnunderskrifter, handlingarna förvaras i ärendeakten.

Syftet med programuppdraget är att ge fler möjlighet att bo och verka i Huddinge centrum. I det sammanhang byggnaderna E22 och E23 ligger har de mycket goda möjligheter att bida till detta. De ansluter till befintlig infrastruktur och kan därmed spara utgifter och påverkan från nya vägar, ledningar och avlopp. De båda exploateringsförslagen behövs även för att kunna ge en balanserad ekonomi till programmets helhet.

Den trafikplats som avses i yttrandet är en vändplan i likhet med den som finns där i dagsläget. Den innebär alltså inte ny trafik från Klockarvägen.

Boende Dalhemsvägen 10

Ett huvudmoment i programmet är avstängning av Kommunalvägen och byggande av gatutunnel under järnvägen. En överenskommelse om detta med Trafikverket behöver finnas redan 2015. Denna ny förbindelse under järnvägen är en teknisk utmaning pga grundförhållanden. Trafikverket blir en tung motståndare. Även utgång i mitten av plattformen torde vara ett besvärligt bygge.

Det bör finnas möjlighet till fortlöpande prövning och ändring av planen. Hur ändras önskemålen över tiden? Kontrollstationer 2020 och 2025 behövs och riktlinjerna i sammanfattningen på sid 8 då granskas.

All busstrafik läggs till en ny bussterminal placerad väster om järnvägen där den befintliga terminalen ligger. Tyvärr ger det något längre gångväg för bussresenärer som ska till Centrum. Det nya "välkomnande torget" tror jag inte uppväger den längre gångvägen. Huset E 6 uppfattar jag ska ligga ovanpå bussterminalen. Då blir den lika tråkig som bussterminalen i Liljeholmen.

Den infartsparkering som idag finns norr om centrum ska antingen omlokaliseras till annan plats i kommunen eller helt tas bort. I praktiken kan man därmed anse att Huddinge station inte har någon infartsparkering. På sikt kommer ju även den i Flemingsberg att försvinna. Den vid Stuvsta station lär bli ännu mer belastad.

Klockarbacken (G 5)

Skogskaraktären kommer att ersättas med en parkkaraktär. Även om markytan tas i anspråk för ny bebyggelse förväntas samma förekomst av djurliv och växtlighet i huvudsak kunna bestå vilket är tveksamt. De nya husen E 22 och 23 kommer att bli en barriär mot parken.

Entrépunkter

Gångvägen förbi centrumkyrkan på Sjödalsgymnasiets baksida finns inte med i planen men bör anges i programmet. Den används av elever till och från Storängshallen. Tyvärr försvann Tvärvägen och norra delen av Skidbacksvägen när HSB-husen längs Sjödalsvägen byggdes, (sid 21 och 30)

Gångväg längs järnvägen mellan kvarteret Valen och Sördalavägen välkomnas, likaså den från bussterminalen till Storängsleden och ny stationsingång vid plattformens södra ände.

Varför tas inte gångvägar österut med i fig 19?

Det blir svårt att bullerskydda nya bostäder i hörnet Kommunalvägen-Storängsleden (E 8). Hur ordnas trafiken till detta hus; från Dalhemsvägen och/eller Solvägen?

Det parkliknande området norr Sjäodalsgymnasiet, E16, försvinner om bostadstornet byggs. Det kommer också att skymma husen på Sjäodalstorget 15 och 17.

Varför behövs gräns mellan bostadshus och park? (sid 19)

Att gräva garage under E 17 blir svårt. Området är utfyllt med sprängsten. E 18 tar bort fungerande hus och den gamla miljön från 50-talet.

På fem rader på sid 15 och lite på sid 55 redogörs för grundförhållanden i Huddinge C utan att någon slutsats skrivs ut.

På sid 58 finns ett avsnitt med rubriken Förskola och skola. Vad jag kan se behandlar det endast förskola. Den i dag närmaste skolan är Hörningsnässkolan som är välfylld redan i dag.

Sedan återvinningsstationen på Klockarvägen försvann och programmet avser ta bort den på Kommunalvägen granne med Grillpalatset kommer det inte att finns någon inom programområdet.

Kommentar

Det är känt att grundförhållandena i Huddinge C är problematiska sett ur ett anläggningsperspektiv. Fördjupade geologiska utredningar kommer därför att behöva genomföras i samband med detaljplanering och exploatering av marken. Trafikverket, SL m flera kommer att vara delaktiga i den fortsatta planeringen av Huddinge C.

Programmet är endast första delen i en lång rad planeringsarbeten och delprojekt. Här är visionen och helheten viktig. Det finns ännu flexibilitet och både delar och detaljer går att ta ställning till succesivt. Bla grundläggningen är ett svårt avsnitt i utvecklingen av centrum. Detaljplanering kommer att pågå under lång tid framöver och programmet kommer då att ligga som grund för detta. Överenskommelser och avtal kommer att slutas med bla Trafikverket.

Att flytta bussarna har som nämns i yttrandet nackdelen att det blir längre gångväg. E6 och bussterminalen samlokaliseras i samrådsversionen av programmet för att kunna etablera en blandad bebyggelse med både boende, service och transporter. I den reviderade versionen är innehållet i bussterminalens överbyggnad förändrat. Ett gestaltnings- eller kvalitetsprogram kan behöva upprättas i detaljplanefasen, för att säkra en tilltalande utformning.

Angående infartsparkering se rubriken Parkering i den reviderade programhandlingen eller kommentarer till yttrande från Stockholms läns landsting (SLL).

Klockarbacken innehåller allmänt förekommande arter. Det finns ingen uppgift om att skogspartiet hyser några hotade arter. Ur ett biologiskt perspektiv bedöms skogen vara vardaglig. Skogen kommer att förändras både till ytan och till karaktär men inte till den parkkaraktär som till exempel Sjödalsparken har. Ambitionen är att Klockarbacken bibehåller sin skogliga karaktär och att det ska finnas plats för både bebyggelse och djur.

E22 och 23 kan komma att utgöra en barriär för en fri siktlinje mellan parken och Klockarbacken. I den korta beskrivning som programmet ger över dessa står det att "E22 /.../ Kopplingen upp till Klockarbacken förstärks med hjälp av trappor och stråk i anslutning till eller genom huset." samt att "E23 /.../ Bostadshus inpassas omsorgsfullt i slänten och klättrar uppför berget." Avsikten är att bebyggelsen ska anpassas och bidra med ökad tillgänglighet.

Gångvägen förbi Centrumkyrkan ligger inte på kommunens mark och kan därför inte garanteras att den hålls öppen för allmänheten, en vidare diskussion med markens ägare får tas i framtiden.

Framtida bebyggelse på område E8 bör lämpligen trafikförsörjas från Kommunalvägen.

Ny trafik knuten till E8 bör huvudsakligen gå via Kommunalvägen.

Bostadstornet E16 kommer att få en skymmande effekt och kommer att kasta skugga i sin omgivning. Betydelsen av att kunna bygga bostäder i centrum bedöms ändå vara så stor att förvaltningen bedömer att detta intresse vidare behöver vägas bla mot behovet av oförändrad utsikt och solljus i en fortsatt detaljplaneprocess. Placering, form och skuggverkan mm kan studeras vidare i kommande detaljplanering.

Angående behov av gräns mellan bostadshus och park, se kommentar till Brf Siken 2, genom ombud. Offentliga rum – i form av parkrum, torg, mötesplatser och viktiga stråk – stärks som alla andra rum genom tydliga avgränsningar, t.ex. med "väggar" i form av intilliggande, utåtriktad bebyggelse. Andra sätt att tydliggöra och stärka det offentliga rummet kan vara med hjälp av planteringar, träd, plank, häckar, murar etc. Avgränsningarna kan, förutom att skapa tydligare platser och större orienterbarhet, i många fall även bidra till att minska buller och andra former av negativ påverkan från trafiken. En generell avsikt för alla offentliga rum i Huddinge centrum är därför att de tydligt ska avgränsas.

Grundläggning och byggnation av garage under mark på området E 17 kommer att behöva studeras vidare. E 18 har efter samrådet uppdaterats den reviderade programhandlingen. Programmet föreslår två scenarier där det ena är en komplettering av befintlig bebyggelse och den andra förutsätter en rivning av befintlig bebyggelse till förmån för nya bostadshus.

Den reviderade programhandlingen innehåller uppgifter om skola.

Möjlighet till återvinning bör finnas i en central stadsmiljö. Denna bör integreras på ett tillgängligt sätt och så att störningar inte uppstår i närområdet. Programmet kan inte närmare ta ställning till vart återvinningstationer ska ligga. Det kan närmare säkras i kommande detaljplanering.

Boende Envägen 8

Exploateringsyta E1

Föreslår att man inte alls genomför planerna på kontor/byggnad i del E1.

Stockholms stad har föregått med gott exempel när man underkände (och reviderade) planerna på den nya byggnaden vid Vasagatan/Centralstationen då den inte passade ihop med Klara kyrka och övrig befintlig bebyggelse - lovvärt och klokt inför framtiden (någon verkar ha lärt sig något av katastrofen med Klarakvarteren)! Ett tioåningars kontorshus skulle slå hårt mot oss boende intill (i Fullersta och på Rådsvägen) - ny bebyggelse måste anpassas i utseende och höjd i relation till omgivningarna. Det "landmärke" man talar om att huset skall utgöra känns fullkomligt onödigt för alla utom arkitekten möjligen - Huddinge Kyrka några meter därifrån är ett utmärkt och vackert befintligt landmärke. Någon "markering av skärningspunkten mellan stambanan och Huddingevägen" behövs inte heller - den är påtaglig i sig själv för den som befinner sig på plats och inte sitter vid ett skrivbord.

För närvarande är detta område ganska vildvuxet och bebos av mängder av djur och fåglar som trivs i snåren. Insekter, grodor och salamandrar, olika sorters sångfåglar, fasaner och näktergalar som lever där nu trängs undan mer och mer - denna gång till förmån för kontor och manikurerade små parksektioner. Planen innebär en stor ökning av trycket från människor och trafik i området. Det finns ett värde i att bevara gröna ytor som inte nödvändigtvis är till för människor utan även andra varelser. Näktergalen behöver inte parkbänkar, ansade gräsmattor och rosor - den behöver snår. Vi har dessutom sett vad som händer när man placerat ut parkbänkar i området - det s k A-laget har ockuperat dem eftersom de jagas bort av väktarna i Huddinge Centrum, och de försvann först när bänkarna avlägsnades.

Exploateringsyta E3

Föreslår att man inte alls genomför planerna i del E3. Bostäder och förskola kommer att öka trycket på den lilla gröna yta vi Fullerstabor har nu i form av Kyrkdammen. Låt oss boende i Fullersta få behålla denna lilla gröna lunga! Även här känns det som att man glömmer känslan för samspel mellan höjderna på hus när grannarna är små villor. Låt inte en centrumbebyggelse svälja ett villaområde! Efter sista tidens översvämningar kan man dessutom ifrågasätta lämpligheten för bebyggelse i området över huvud taget.

Vi hoppas att Huddinge kommun i sitt förändringsarbete inte bara tar hänsyn till affärsintressen och att locka eventuella nya, tillkommande, kommuninnevånare (skattebetalare), utan också värnar om sina befintliga innevånarens boendekvalitet och trivsel.

Allmänt

En av Huddinges kvalitéer (vilket man från kommunens sida gärna påpekar) är den trevliga blandningen av natur, jordbruk, flerbostadshus och villaområden. Om man låter centrum nagga villakvarteren i kanten för att slutligen sluka dem helt, kommer trivseln att minska - både för oss som valt villa som boendeform och för de som bor i flerbostadshus intill. Även för den som bor i ett flerbostadshus i ett centrum är det trevligt att det finns villakvarter i omgivningen - det ger kvalitet åt alla!

Vi skulle dessutom önska att man från kommunens sida lät byggandet av bostäder ske i en takt som harmoniserar med utbyggnad av kollektivtrafiken (pendeltågen) eftersom situationen för oss pendlare redan nu är oacceptabel. Marknadsföringsargumentet att det "bara är en kvart från Stockholms central" är löjligt. Tågen går inte i tid, de tåg som går är överfulla och antalet passagerare ökar hela tiden!

Kommentar

Förslaget E1 har utgått ur programmet. En av poängerna med ett landmärke i detta läge är att tydligt signalera att Huddinge centrum börjar där och att det är en del av en tätare stadsmiljö. Det är också i linje med uppdraget att pröva hela marken inom programområdet för ny bebyggelse så att fler tillåts verka och bo här. Kyrkan är ett mycket fint och värdefullt landmärke i sig. Den föredömligt mjuka och vackra miljö som kyrkoområdet utgör står dock i stark kontrast till de stora delar av centrum som vetter mot väg 226 och stambanan. Beträktat därifrån framträder Huddinge centrum som en parkeringsplats eller det som programmet identifierar som tekniskt rum. Rum som inte främst vänder sig till människan. Kunde dessa rum skärmas och skyddas bli för buller skulle de bli mer attraktiva.

E3 är till större delen föreslaget att ligga på den mark som redan i dag är ianspråktagen för Tingshuset och dess parkeringsanläggning. Höjden och

skalan på byggnaden kan under detaljplanefasen studeras vidare för att bättre anpassas till omgivningen. Under de samråd som följer av detaljplaneringen kommer medborgare; sakägare, kända bostadsrätthavare, hyresgäster, boende som berörs samt organisation av hyresgäster att höras vidare.

E3 ligger mycket riktigt inom område där det råder risk för översvämningar. Kommunen har och kommer under framtida detaljplaneprocess att utreda dagvatten och hantering av översvämning närmare. Studierna kommer bli att redovisa var man vid höga flödesnivåer kan avsätta ytor där dagvatten kan fördröjas så att människor eller byggnader inte kommer till skada.

Kommunen har i sin planering att väga olika allmänna och enskilda intressen mot varandra. Tryggheten i att få ha sin närmiljö oförändrad ska vägas mot möjligheten av att utnyttja central, service- och kollektivtrafiknära mark mer effektivt. Behovet av att bygga hållbar lösningar är stort. Kommunen kan med hjälp av att bygga i centrum styra mot mer hållbara lösningar genom att exempelvis transporter kan begränsas, befintlig infrastruktur kan användas och belastningar av kommunala medel begränsas.

Det är mycket önskvärt att få en mer attraktiv kollektivtrafik för Huddinge centrum. Huddinge kommun har dock inte rådighet över pendeltågen. Främst SL står för detta. Genom att ny bebyggelse uppförs och allt fler boende väljer att använda tågtransporter kommer SL att behöva öka sin kapacitet.

Tio boende Sjödalsstorget 17

Vi som bor Sjödalsstorget 17 anser att Hus E16 inte bör byggas. Detta hus anser vi ligga alldeles för nära bostadshuset Sjödalsstorget 17 och Paradistorget 10 o 12. Placeringen mitt i en idag grön backe kommer dessutom att störa utsikten för oss som bor i huset Sjödalsstorget 17 och Paradistorget 10-12 med balkonger mot den sidan. Dessutom utestängs det fria ljusinsläpp mellan Gymnasiebyggnaden och Paradistorget 10-12. Eftersom Sjödalsstorget 17 ligger nedanför backen kommer planerade hus E16 på 10 våningar att uppfattas som minst 15 våningar och vi misstänker att vi får det mörkare och aldrig solsken.

En stor anledning till att vi bor i huset Sjödalsstorget 17 var att det var denna gröna backe utanför och det vill vi inte ha förstört. Vi tycker att man skall ta hänsyn till oss som bor i området

Gymnasiebyggnaden föreslår vi som alternativ till hus E16 att ombyggas till bostäder eftersom planerna tydligen vill att det skall bli flera bostäder i Centrum.

Gymnasiet bör byggas i nytt hus till exempel i Storängens industriområde eftersom industriområdet är föremål för sanering. Skolor är väl inte något som bör ligga i ett rent centrum.

Kommentar

Bifogad namnlista om 10 namn förvaras i ärendeakten.

Högre bebyggelse ger slagskuggor under delar av dygnet. Ibland skapar det alltför stora olägenheter för omgivande bebyggelse att det inte är lämpligt att bygga på höjden. Programmet eftersträvar dock att högre bebyggelse orienteras där den har minst påverkan på den befintliga bebyggelsen. Den exakta placeringen av högre hus, deras slutgiltiga höjd och form kommer att studeras närmare i detaljplaneskedet.

Kommunen tar med sig idén om bostäder i gymnasiet och gymnasium i Storängen i fortsatt planering.

Boende Sjödalsstorget 17

Parkeringsplatser för bilar skall tydligen dras ned från 1,0 platser till 0,8 per lägenhet. Hur kan detta vara rätt? Många har ju 2 bilar och alla bör väl själva kunna välja hur många bilar man vill ha.

Besöksparkering. I Centrum finns det idag ingen plats bilar för besökare från annan ort som besöker oss boende i Centrum. Besökare stannar ju ofta flera dygn. Idag finns ingen annan möjlighet än att flytta bilen var 3:e timma i Forellgaraget och Paradisgaraget som jag vet. Det borde finnas parkering för detta ändamål för längre tid även då kanske med avgift

Infartsparkering. Gällande bilparkeringar verkar det underligt att inte tillse att det skall finnas infartsparkering med tanke på att det är en pendeltågsstation i Centrum. Det har ju i årtal efterfrågats mera parkeringsplatser för detta ändamål.

Kommentar

Gällande p-norm ska även inkludera gästparkering, så det är varje enskild fastighetsägares ansvar att anordna även besöksparkering.

Angående infartsparkering se rubriken Parkering i den reviderade programhandlingen eller kommentarer till yttrande från Stockholms läns landsting (SLL). Infartsparkering ska i någon form kunna finnas i Huddinge centrum även i framtiden.

Boende Paradistorget 12

Vi bor på Paradistorget 12 vid Karin Boye statyn och om jag tolkar förtätnings-planerna så planerar ni att trycka ner ett hus i hörnet av vårt hus/vid Karin Boye-statyn.

Det är inte någon bra idé, eftersom det gör hela området mörkare, trängre och vi behöver det lilla ljus vi får. Och detta lilla grönområde kan ni väl lämna ifred!

Om jag förstår saken rätt så planerar ni att bygga bostäder där industriområdet ligger nu - det är ju isåfall mycket bättre att placera det huset däromkring.

Nu har jag inte studerat planen så noga, men det finns ju två parkeringsplatser mitt emot restaurang Pucken och där skulle i alla fall ett hus få plats utan vidare.

Jag hoppas ni hittar ett annat alternativ än det föreslagna.

Kommentar

Angående ljusförhållanden och behov av bostadstornet se kommentar till bla Tio boende Sjödalstorget 17 ovan. En av de omnämnda parkeringsplatserna har i programmet ett förslag till bebyggelse. Den andra p-platsen noteras för vidare planering inom Storängen.

Boende Rådstuguvägen 5

Plangeneringen är för komprimerad. Underlagen som fanns tillgängliga vid mötet var ofullständiga och viktig information saknades så att det är omöjligt att avge kvalificerade idéer/råd.

Avsaknad ekonomisk information

Det saknas en ekonomisk genomlysning av förslaget. Jag hade förväntat mig:

- En grov kostnadsredovisning för föreslagna planobjekt sorterade på etapper
- En intäktsanalys t.ex. m2 kostnad fördelad på användningsområde (bostad, kontor, handel, gastronomi, ...). Tänkt hyresnivåer vore inte helt fel.

- Finansiering. Vem står för kostnader, Vem står som garant (om det skiter sig).
- En motsvarande riskanalys med angiven risk, riskkostnad och uppskattad risk per planobjekt. Exempel på risker kan vara markbeskaffenhet, Externa kravställare (ex. SJ, Vägverket, ...) existerande och kommande förordningar och krav, m.m.

Allt ska anges i nuvärde (ingen fiktion)

Infrastruktur

Det pratades mycket om infrastukturförändringar som måste vara på plats för att plan ska kunna realiseras, Var finns dom planerna? (dolda planobjekt?)

Behov av P-platser

Att det i framtiden kan behövas färre P-platser per bostadsenhet är nonsens. Vi kommer att behöva fler. Detta gäller såväl infartsparkeringar som personliga P-platser i anslutning till bostad. Då fler personer åker kommunalt blir fler bilar stående längre tid!! Personliga transportmedel behövs ändå, då man i framtiden behöver komma till stormarknader och sommarstuga m.m. liksom nu.

Kommentar

Se beskrivning av kommunalekonomiska konsekvenser under rubriken Fullersta fastighetsägareförening i denna handling samt det reviderade programmet.

Alla planerade infrastruktursatsningar finns redovisade i programmet och i den trafikutredning som sedan samrådets början funnit tillgänglig på projektets webbplats.

Föreslagen P-norm förutsätter att kollektivtrafiken är väl utbyggd och har tillräcklig kapacitet samt att det enskilda bilinnehavet på sikt minskar till förmån för annan typ av resande och bilpooler.

HSB Södertörn och HSB Bostad AB

HSB ser det positivt att Huddinge kommun tar ett samlat grepp över utvecklingen i Huddinge centrum genom att tagit fram ett program över hur centrumets ska förändras de närmaste årtiondena. Det är bra att man lyfter fram och stärker det som många idag upplever positivt med centrumet nämligen småskaligheten och möjligheterna till sociala möten genom de små mötesplatserna och de smala gränderna. Att programmet försöker komma till rätta med det mindre tilltalande med Huddinge centrumet nämligen de

baksidor som bildats ut mot gatorna är ett steg i rätt riktning då detta intryck till stor del kan upplevas trist och inte så välkomnande.

När det gäller tillkommande byggrätter så anser vi att det bör vara en större tonvikt på bostäder än kontor. Efterfrågan på centrumnära bostäder är stor och vi ser därför att man ser över möjligheterna att ändra användningsområdet från kontor till bostäder i de föreslagna lägena vid Sjödalsparken, E13 och E15 samt ökar byggrätten i E17, Paradistorget. Flera av projekten skulle också kunna tidigareläggas såsom E17 och E25. Vi anser också att man skulle kunna bygga bostäder i Sjödalsparken längs Klockarvägen. Detta är ett utmärkt läge för bostäder då det finns en befintlig gata och lägenheterna vänder sig emot parken i sydväst. Det är dock viktigt att tydligt avgränsa bostadshusens mark mot Sjödalsparken genom förslagsvis en gång- och cykelväg.

Det stora greppet i programmet att lägga om trafiken genom att skapa en ny genomfart under järnvägen kan ses positivt som stadsbyggnadsidé men vi ställer ändå oss tveksamma till de ekonomiska möjligheterna att genomföra detta. Detta måste sättas i proportion till den exploatering som kan ske och de inkomster som kommunen kan få in genom markförsäljningar. När det gäller exploateringsbidrag så finns det stora begränsningar i vilka kostnader som kan belasta bostadsköparna. Det ekonomiska utrymmet i detta marknadsläge är begränsat.

Vi vill som alternativ lyfta fram att det kan vara möjligt att tillåta åtminstone busstrafik på Kommunalvägen även om det är på de gåendes villkor. Även den klassiska småstaden vilken åtminstone delvis kan vara som en förebild för Huddinge centrum tillåter biltrafik men på gångtrafikanternas villkor. För att möjliggöra för biltrafik att ta sig fram i centrum skulle man kunna öppna Klockarbacken för genomfartstrafik.

Lösningar på hur parkeringen ska fungera till centrum är naturligtvis viktigt att lösa. Vi vill då lyfta fram att gångavståndet från parkering till själva centrum inte ska vara allt för långt eftersom det då finns risk att människor väljer andra shoppingalternativ än Huddinge centrum.

Som både byggare och förvaltare av bostäder ser vi det mycket positivt att Huddinge kommun försöker höja statusen på sitt kommuncentrum och lyfta upp fördelarna och ta bort nackdelarna. Vi vet att människor trivs i kommunens centrum och att fler skulle vilja bo närmare det för att kunna utnyttja de faciliteter som finns i dag och då kan centrumet bli än mer livaktigt.

Kommentar

Förändringar i etappindelning och tidplan för genomförande av planprogrammet har skett efterhand planarbetet fortskridit. Programmet är reviderat även med avseende på etapper.

Se beskrivning av kommunalekonomiska konsekvenser under rubriken Fullersta fastighetsägareförening i denna handling samt det reviderade programmet.

E13 är programmets högst exploaterade förslag. Bebyggelse föreslås sträcka sig ända ut till Sjödalsparken och bygga 15 våningar. Förslaget är efter samrådet tydligare utvecklat som en kombination av p-huset Forellen och ett bostadstillskott. E14 har fått tillägget bostäder. Även E15 har fått ett betydande tillskott av bostäder. Programmet är efter samrådet reviderat på flera punkter för att skapa mer bostadsbebyggelse.

Att låta buss trafikera det nya torget vid centrum skulle kunna vara möjligt om det rörde sig om några få linjer med låg turtäthet. Med dagens trafikering skulle det innebära att stora delar av det planerade torgets värden skulle gå förlorade.

Att öppna Sjödalsbacken (Klockarbacken) för genomfartstrafik skulle innebära en ökad trafikbelastning på Sjödalsvägen mellan Storängen och Sjödalsbacken, denna belastning är inte förenlig med de planer som finns för Storängen, angränsande planprojekt och Sjödalsvägens utformning och funktion.

Rekommenderat avstånd mellan parkering och dagligvaruhandel är max 150m, för sällanköpshandel ligger avståndet på 300-350m. De i samrådsversionen av programmet föreslagna p-husen vid E8 och E19 ligger inom 300m från centrum. Båda dessa har utgått ur programmet som p-hus. Mer centralt belägna p-lösningar föreslås, för att tillmötesgå behovet för bland annat dagligvaruhandel, i den reviderade handlingen.

Boende Kungsholms Strand

Önskar behålla marken framför Kommunalv. 20 som har varit i familjens ägo i och runt Kommunalv. 20 i alla år.

Med tanke på nya Huddinge centrum önskas inga nya fastigheter i och utanför Huddinge C.

Kommentar

Fastigheten på adressen Kommunalvägen 20 heter Gäddan 2 och ägs av HUGE fastigheter AB. HUGE fastigheter AB önskar se en utveckling av sin mark och programförslaget är avstämt med dem. Se även kommentar till HUGE fastigheter AB ovan.

Synpunkter under möten i samband med programsamrådet

Informationsmöte

Kommunen genomförde den 31 maj ett informationsmöte i Huddinge Konferenscenter. Knappt 100 personer närvarade. Från kommunen fanns representanter för planavdelningen, gatu- och trafikavdelningen, mark- och exploateringsavdelningen samt informationsavdelningen. Nedan redovisas exempel på upplysningar och frågor från allmänheten.

- Geoteknik – grundläggningssvårigheter sedan lång tid tillbaka
- Programmet borde ha en MKB!
- Ekonomiska risker är inte tillräckligt redovisade!
- Är det möjligt att däcka över stambanan?
- Hur hänger programområdet ihop med utvecklingen av Storängen?
- Används bergrummet i Klockarbacken?
- Gör en minneslund i centrum!
- Förläng remisstiden!
- Hur ska säkra utrymningsvägar kunna ordnas med ny exploatering intill 16-våningshuset?
- Föreslagna caféer (E21, E22) kommer att vara störande för närboende. Det kommer att komma ungdomar från hela Huddinge!
- Vart ska alla bilar ta vägen?
- Det är viktigt att ha en infartsparkering i Huddinge C!
Kommer Södertörnsleden att bli färdig i tid?
- HSB: brf vill ha kvar sina parkeringsplatser.
- Kommer Södalsbacken att öppnas för genomfartstrafik?
- Hur kommer bebyggelsen i E16 (Bostäder Södalsgymnasiet) att bli?
- E1 (Kontor norra spetsen) blir för högt!

Seminarie kring Huddinge C anordnat av Arena Huddinge

Seminarieret hölls den 12 juni 2012. Nedan exempel på synpunkter och frågor som framkom.

- Vakansgraden för kontor i "närförort" är i regel kring 16% men i Huddinge C ligger den på kring hälften. Satsningar på kontor har en framtid i Huddinge C och i viss mån i Flemingsberg.
- Närhet till spårstation har blivit oerhört mycket viktigare för kontorsetableringar de senaste åren. Även service är viktigt i närområdet vilket talar för HC
- Hur ska tunneln kunna genomföras när grundvattnet idag står så högt?
- Det borde skapas en plats för en större samlingslokal i området.
- Huga funderar på vad centrumet ska kallas i framtiden
- Huddinge måste bli bättre på att marknadsföra sig
- Faller tunneln faller entrétorget (men det går att göra trevligt även med bussar)
- Kulturutbudet kan stärkas i centrumet, "kulturella rum"
- en exploatering av HC stärker utvecklingen i Flemingsberg (Åsa)
- vinnarförslaget bygger vidare på det som är bra med HC, skapar nya kopplingar
- ev större vind och solproblem ska studeras i detalj
- Huga tycker att 2015 är för sent för första etappen

Stefan Stahre

arkitekt